In xpi nomi ego izaq: brtf brtr valeĉio frnf a fama mea pcomatu seniorf
Ilttbaldi & cũmanu dono & facio & donatũ q: essett volo tibi nepot
meo pretteo & cunmanu ungilu ôna mea proprietate quatũ ego abeo in
lopiene insolamè medificeur inuneir incortanir magnir inpradir de
prèsètt faciêdi q:q: volu sint cèjô ônè onũ pmûdi & cãrita firma
pnà ôm tèpo & siquir cõtra accãr ãquã inquietare volu soluat
duplũ quod cãr ista cõti & auprũ librar.m. facta inlopiene
mèse februapiũ ano.m. règ ottone filio ottonir ttf laupêc
ungilu domineur salvanur soluaneur orsacur magnal
dus ne solu nur' ubtptur ttf & ego paulu cãcel
daugilu accãr sempri

505

St. Gallen Stiftsa. Urk. IV. 500

St. Gallen, StiftsA

Urkde. IV, 500

sanguine plurimi inde manent inferorum gaudia gula ceruerix
Dextera quoq; potens dixerit ludibrio uictor ille manus
suas putruisse quas forte cederis sacrilegas sed moxq; ite
consortia ... lecce iudas uelut olim saluatore tradidit
sicte rei atq; ducis audierunt gladio erto cautu
nesinu deum lupus pdium pomarie fonte dicum
ulla quoq; nusticce ubi bruma & bruma desinam carum nigrum
nec orrent campi arrentesue arrent ipsi paludes
Crumen illud ... ror & imber mecum edit pluuia ubi
for cer cederunt pluuiae tristissima pati fratt mat sororque amici fleuerunt. Cur lux deuero parte ludo uacuum
parte albet cum pes mortuorum uertimenta lineas
hanc albet eus nonne manus prima sortes acie.

Maximianus malchus martinianus dionisius. iohannes
seraphion & constantinus. Haec sunt vii nomina dormien
Optime pneuma di. benedic pia pocula bachi.

[illegible] sancti sacramentii

Istius sacramenti non procul
Optime pneumadi benedic pia pocula bibci
Maximianus malchus martinianus

St. Gallen Stiftsb. Cod. fabar. X, fol. 10v

corepore in loco eodem mirarer congr adfusse eaq; se co
nouisse testatur est; Pdidit & eñ tribunu narrauit dicr,
Iuuante hoc fere quinquennio quando apud hanc romanā
urbē alueū suū tyberis egressurus est. Tamūq; crescens unde
unde sup muros urbis influer & atq; in ea maximas regio
nes occupar & Aput ueteres ensem urbem fluuius ater sic ex
crescens adbeatū Zenonis martyris atq; pontifices & ecclesiam
uenit, Cuius & ecclesiae diuersem ianuę xpte aquam ea impune
ingressi sunt. Quae paulisp crescens usq; ad fenestras ecclesiae ter
tias pxime puenit; Sicq; stans aqua ecclesiae ianuā clausit. Acsi
illius elemētū liquidum in soliditatē pari & ris furis & immutatū,
ūq; esset multi ingressi sed aquam magnitudine eccla
ōnis circūdatę quo possint egredi nō haberent. Ibiq; sitis ac fame
deficere formidarent ad ecclesiae ianuam uenebant adhuberi
dū auriebant aquā quae usp dixi usq; ad fenestras excreue
rat & tamen intra ecclesiam nullamodo defluebat. Auriri
taq; utaque poterat sed dis fluere utaqua nō poterat. Stans
autem ante ianuam ad ostendendū cunctis meritū martyris. Et
aqua erat ad altitudinem & quasi aqua mare at eadem uadens id
locū, Quod ergo antiquo antedicti igitur miraculo uere pdixi
nō fuisse dissimile quorundā puerorū & uestimenta pcomingi
& cupiculae incendi. pe Mirasum ualde scōrum factae
narras & prorsum ut fortunam humane uehementer stupen
sed quaslor nup in alia fuisse audio admirandę unctum
ror; Horrē ue limis nullas eor corrigi. Aliqui hostis inuidia
gulisse an ex insidiis pficisse C RC Sine labore ecclā
nrā est palma uictoriae. Unde uictorem nisi qd comma ant qui
insidiar dicesse ueruntur. Maligni quippe spūs cogitationum loqua
tionum atq; operum nrōrum sēpe insistit. Si forte qd uncie agu exam
a & nr iudicis accusator existat. Uir & ego nosse quam cleadile
cepi endā sēpe passistis. Quidam q nunc pro beatū nem
no uerē atq; testant qd uir ante uenerabilis stephanum
uae clesiae puncie prbi fuit. Huius nostri bone facti
dispensatorem ecclē nationē pximus. Qui quadā die

Ome uafer ueciũ ridentẽ flaccus amico

Subduuim rapiam·seua cene cumbere cỹntho
Cornu tymphana·que subsequitur catus amor sui
Frollens uacuum plus nimio gla uerticem
Arcanique fides pdiga·plucidior uitro

PRAGMATICE DYCOLOS·GLICERE·INGLICERĀ MERETRICEM.

Mater seua cupidinum
Thebe ẽpunctã nouatas nomen matris pueri que de thebis fuit;
Thebaneque iubet me semele puer
Crudelis mamare. virgẽ crudelis rudeq; matẽ.
Clasciua licentia
Deserte italiens. Animo denus fide mercari.
Fmus animum reddere amoribus·
Vrit me glicere nitor
Splendentis·pario marmore purius·
Vrit grata pterunas.
Fmultus nimium lubricus aspici
Inmẽ rotaruens uenus
Cỹprum deseruit·nec patitur scỹtas.
Fuersis animosum equis
Parthum dicere·nec quae nihil attinent·
Hic muuum mihi cespitem·hic
Verbenas pueri ponite·turaque
Bimi cumpatera meri.
Mactata uenier lenior hostia

PRAGMATICE ADMECENATEM INVITATVM AD VIHV A IPSO DIFFVSVM

Vile potabis modicis sabinum
Cantaris·greca qd ego ipse testa
Conditum leui·datus intheatro
Cum tibi plausus.
Care mecenas eques·ut paterni
Fluminis ripe·simul & iocosa
Redderet laudes tibi uaticani
Montis imago·

Carcubum·& prelo domitam caleno
Tubibes uuam·mea ner falernae
Temperant uites·neq formiani
Pocula colles.

Dicite uirgines

Metrũ qd sup inscribitur asclepiadeum.

Sic te diua potens;

Hoppera in supliciis

teria nice fidei

qd modicis vile videtur

t modicis. i. modiolis;

per hoc significat se nec

falernũ habere vinum

qd incena exhibiat. nec for

mi unum;

St. Gallen Stiftsbibliothek: Horatii Fragm. f. 2r

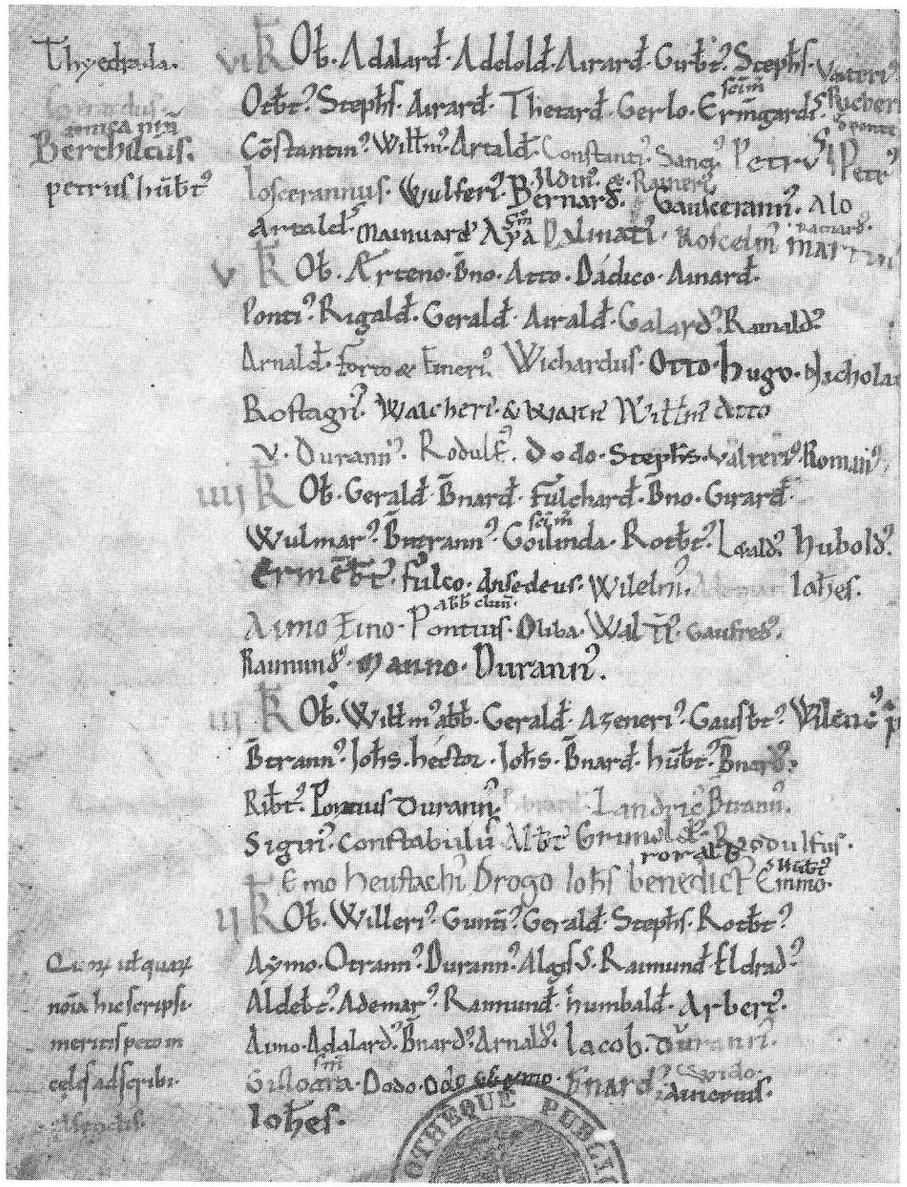

Abb. 1: Paris, Bibl. Nat., nouv. acq. lat. 348, f. 134v

Abb. 2: St. Gallen, Stiftsarchiv, C 3 B 55, p. 11

Abb. 2: St. Gallen, Stiftsarchiv, C 3 B 55, p. 11

Dñe uide humilitatem meam & laborem meum · & dimitte
uniuersa delicta mea · Nepdas dñe cum impius anima
Redime me dñe & miserere mea .
Intendant qs dñe pietatis tue aures tuas in oratione supplicu ·
qua apud te est ppitiatio peccatorum · ut non obseruet
iniquitates nras · sed impertias nobis misericordias tuas · p

PSALMUS · VII

Dñe exaudi orationem meam · II
Clamaui ad te dñe · dixi tues spes mea · portio mea in terra uiu
Intende ad deprecationem meam · quia humiliatus sum nimis ·
Libera me a persequentib: me · quia confortati s sup me ·
Due de custodia animam meam · ad confitendum nomini
tuo · me expectant iusti donec retribuas mihi ·

Ds quoniam unam · sacre resurrectionis tue · auditam fecisti
locundi tatem · cum & inferno rediens · replesti terram gau
diis · quam reliqueras inobscuris · rogamus potentie tue in
effabilem maiestatem · ut sicut tunc cateruam apostolica
gaudere fecisti sacra a nastasi · ita hanc ecclesiam · miseri
cordiam tuam expansis manibus flagitantem · splendore
celestis lubaris illustrare digneris · qui cum patre & spu sco ·

ORATIO AD SCAM CRUCEM

Dñe ihu xpe fili diuum · gloriossime conditor mundi ·
qui cum sis splendor glorie · equalis patri · sco q · spui · car
nem immaculati sumere dignatus es · & gloriosas
tuas palmas · in cruce patibulo p misisti configi · ut eius
sta dissipares infernum & humanum genus liberares de
morte · miserere mihi oppressae facinore · ac nequitia ru

St. Gallen Kantonsb. 292. f. 171v

bant autem & iohannem in ministerio · Et cum perambulasset
uniuersam insulā usque paphum · inuenerunt uirum quendā
magum pseudoprophetam iudeum cui nomen erat bariesu · qui
erat cum proconsule sergio paulo uiro prudenti · hic accersitis
desiderabat
barnaba & saulo · audire uerbum dī · Resistebat autem illi ely
mas magus · sic enim interpretatur nomen eius · quaerens auer
tere proconsulem a fide · Saulus autem qui & paulus repletus
spū scō · intuens in eum dixit · O plene omni dolo & omni fallacia
fili diaboli · inimice omnis iustitiae · non desinis subuertere
uias dñi rectas · Et nunc ecce manus dñi super te · & eris cecus
non uidens solem usq: ad tempus · Et continuo cecidit in eum ca
ligo & tenebre · & circumiens querebat quos manum daret ·
Tunc proconsul cum uidisset factum credidit · admirans super
doctrina dñi · Et cum · a pa pho nauigassent · t paulus
et qui cum eo erant · uenerunt perge(n)s pamphiliae · Iohannes
autem discedens abiit · reuersus est hierosolimam · Illi uero p
transeuntes pergen(tes) · uenerunt antiochiam p(isi)diae · et in
gressi synagogam die sabbatorum sederunt · Post lectionē
autem legis & prophetarum · miserunt principes synagogae
ad eos dicentes · Uiri fres · si quis est in uobis sermo exhorta
tionis ad plebem · dicite · Surgens autem paulus et manu silentiū
indicens · ait · Uiri israhelite · & qui timetis dm audite · Deus ple
bis israhel elegit patres nostros · et plebem exaltauit cum essent

St. Gallen Vadiana 317 f. 34r

quia fecisti uoluntatem dī interris. et deduxerunt
eam dum usq: adorarent in conspectu dī. Quem cum
audissent michahel & omnis exercitus angelorum. sta
tum etipsi procidenter adorauerunt scabellum pedum
eius. et orstenderunt animae dicentes. Hic est omniū
dr̄s qui fecit te ad imaginem & similitudinem suam.
Et recurrit autem angelus ante eam & indicauit dicens.
dr̄s memor esto laborum eius. haec est cuius tibi cotidiae
opera referebam facies secundum tuum iudicium. Et spūs
similiter ait. Ego sum spūs uiuificationis aspiratis
et habitans in ea. Habui apud eam refectionem in tē
pore quo habitaui in ea feci secundum tuum iudicium.
Et facta est uox dī & dixit. Quem admodum me
contristauit. nec ego contristabo eam. sicut enim
misericors est mihi. ita miserebor ei. ut tradatur
michabeli angelo testamenti. et perducat eam
in para diss exultationis. ut sit ibi usq: in diem
resurrectionis. ut & ipsa fiat cohers cum omnib:
sanctis. Et audiui post haec uoces milia milium ange
lorum. & cherubim. & .xxiiii. seniores. hymnū
dicentium & glorificantium dn̄m & clamantium.
Iustus es dn̄e et iusta iudicia tua. et non est perso na
rum acceptio apud te. et retribuens unicuiq: secun
dum tuum iudicium. Et respondit angelus. et dixit
mihi. Credidisti. quoniam quecumque fecerit unusquisq:
uestrum in hora qua necessitatis suae; & dixi; ita. dn̄e.,
erait mihi: Iterum aspice deorsum in terrā. & expecta
ista alia animā exeuntem de corpore quae in ritauit.

St. Gallen, Vadiana 317, f. 56v

St. Gallen, Kantonsbibl. (Vadiana) Ms. 336

illos iuuerit resur
rexerun

18 porrisecum. Post tumulos regnare iubet morien
te uenenum Semine florigero sua germina reddi
dit horto. paradyso.

DEEO VBI DNS NOSTER ihs XPS POST RESV
RECTIONEM UIDENTIBVS APOSTOLIS QUIBVS
VSQVE ADEXTREMUM TERRE PREDICARE IUS
SIT SIGNA FACIENS ET MANDUCANS XL
demonte oliueti
NUBE SUSCEPTUS EST ET ELEVATUS IHCELU
DISCIPULIQUE MIRANTES POST ANGELICAM
MANSIONITIONEM HIEROSOLIMAM PERTIER
SABBATI PROFESSI IBIERANT MARIA MAT IHV

o resurrectione
inuel diei immutat
quam sperenscecc

Iamque quater denis dies manifesta diebus Confir
merat pfigna fidem cementibus illis Vsque sub ex
tremum diffuso mlimite mundum Quos testes
iubet esse suos miracula rerum Non poterant celare
dm documenta resurgens Quesic certa diret quam
mandare corpora uita Hinc humani probant celū
pctaturus oliue progreditur lustrare nemus qua
gramine sacro Luminis & pulcer locus est uultu mde
reuerti Vnde crescentem signata fronte micantem
Diuinus commendat odor cum desuper unctus Ablue
mterius xpi de nomine crhrisma; Tollitur astringi

527

O numquamne neglecta fides cui subiacet illud
Quod natura negat proprijs quam legibus utti
Non sinit omnipotens quotiens iubet ipse uolentem
Posse quod insolitum fieri mirata perurget
Siquis huc fragili meditatur pectore thomam
Hinc documenta petat quia tunc penetrata receptis
Lanua clausa dm; mirum est si corpore portam
Sic adeat qui murgo parit qui uiscera matris
Integra concipiunt humanum quero gocarmen
Sumere cuius fuit nisi fuscitet inde reuersus
Exhibuit protesse latus nostrique fauillas
Corporis exemplo propri docet esse ouandis
Vulneribus suis membra probans modo dr̄i medicus
Quam fuerit dubitas se nefas anfecerit auctor
Quod uobis lucusse uides tiuoluere sensu
Cur subit quod xp̄s ait non indiga uocat
Effigiem carnis quam sic tenebras
Dixit opima parans horum ministros
Candelabri posita ueluti arte lucernis
Mota fulgere domo nox nulla retentet
Vos lumen lux ipse uocat quidonat ferentem
Testem meruere dm qui lege cauernis

St. Gallen, Kantonsbibl. (Vadiana) Ms. 328

plenitudo infirmati.

Solueret aplagis & tincti corporis annus.
sub octauo.
Quo numero uenientē die solemne resurgens.
inuicta pmanet ad hūc octauū diei
Iam xpi sacrauit opus flatu temporis usus
Sed nob meliore uel arte reducit usui iudei
Seduoto meliore redux hinc uulnera serpunt
ex octaua resurrectionis die se lex.
Hinc ablata ruunt ibi subdita regula poenis
homines di in baptismo sub tēporis legis.
Hic purgat medicina uadis patioque priore.
Dudum laxa neci stringuntur membra salutis.
similē ordinatis nocturnario.
Signatis & iam numero paracletus annis
euangelicus eger prope erat dū mouebat piscina
Ille iacebat inerti cui proxima mota fidoa.
curationi uacare.
Heu nullus prestabat aquas piscina ligata.
hoc mistice qa porticus
Porticus iudea fuit namque atria quinque.
sui custodia piscina
Ad fluctuantia tenet per uolumina morsi.
usq iudea legis iud cōprehensione
Legis adepta modum cuius artum data gyro.
illa iudea sine credulitate non ille uenit sine munere si illa
Debilis aeternum uidit sine munere ihm.
munere non fuit digna.
Inlubris egrota fuit hinc ereptus unum.
tanq a iudea sanum
et illi homini quē sanauit.
Cui ueniens peccata tulit quam rem figuram.
Mundus ubique gemit quem postquam sabbata soluens.
mistice mundū paralitico xpc
ire properauit in bapt̄ti piscinā euangelii uetere
Inpulit ad fomem superum gratia legem.
nouam lex
totam imitatur signa xpi.
Per & rus ad ecclesiam reuocat documenta magistri.
ex petri sanatus ē
Cuius in orbe manu paralyticus & silet unus.
mundatus
Et uenienti peccata
Egredienti fide sua uincula proicit orbis.
Deo ubi beatus petrus tabitham elemosynarium.

St. Gallen, Kantonsb. 336 p. 41

1076

Ql uis resuspensa polus derectaque lumina rerum · Terrarum celique sequax curet aruspicis ice ·
Praesidis manus aptarit gelidoque pectore · Deponunt animos nigroque subvere cera ·
Naufragium iam iamque uident clausoque profundo · Mortis imago patet uastas percurrere ferrtes ·
Hiſtoricarationeuocor lucerosque rudentes · Et clausi fragmenta sequi sednon ego linguam ·
Tam fragilem committo uadis rapidasque procellas · Unde diuerse mihi · Fugiam temptare diu neforte cinerta ·
Obruit & ciguam uiolentior unda loquelam · Desseruia · Et desit utile · Et enarrare ·
Tangere puppi cum ferens uatas conabor harenas · Pro nauis
Prona fluctiuage liquerunt sidera puppi · Ecce solis radius sub nubibus emicuit axis ·
Cumque dies multos iam rite peregerit orbis · Cum tempestate, in
Inpelago nox una fuit quo tempore nullus · Sic o poeta
Indulsere cibis quamuis heu poena timoris · Qui & pro augmento.
Supplicium nescire famis dulcemina cluſit · Illa inuentus · Sic ille. nam oberrans mari errantium
Res mala sepe bonis tam clari nuncia pubes · Paulo. con. Pro tione
Milituque choors hominis tempſiſſe honorem · Paulo. Ligero. Post hec
Prosperiore fato cuius custodia tandem · Paulo. Aliquando. nauis
Solutur & seuo uenerantur ab aequore uncti ·

St. Gallen, Kantonsbibl. (Vadiana) Ms. 336

St. Gallen, Stiftsbibliothek Hs. 22, p. 17

Chroust, Mon. pal. Ser. 1, Bd. 2, Lief. 15, Taf. 9

QVARE FREMVERVNT GENTES
et populi meditata sunt inania
Astiterunt reges terrae et principes conuene
runt in unum. aduersus dñm et aduersus
xpictum eius. DIAPSALMA
Dirumpamus uincula eorum
et proiciamus a nobis iugum ipsorum
Qui habitat in caelis irridebit eos:
et dñs subsannabit eos
Tunc loquetur ad eos in ira sua
et in furore suo conturbabit eos. D P
Ego autem constitutus sum rex ab eo:
super sion montem scm eius. praedica
re praeceptum eius D P
Dñs dixit ad me filius meus es tu
ego hodie genui te
Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam: et possessionem tuam terminos terre
Reges eos in uirga ferrea
tamquam uas figuli confringes eos

St. Gallen, Stiftsbibliothek Ms. 22, p. 17

Cressier, Mon. pal. Ser. I, no. 7, plat. 15, Tab. 9

Chr. Eggenberger, Psalterium aureum s. Galli (1987)

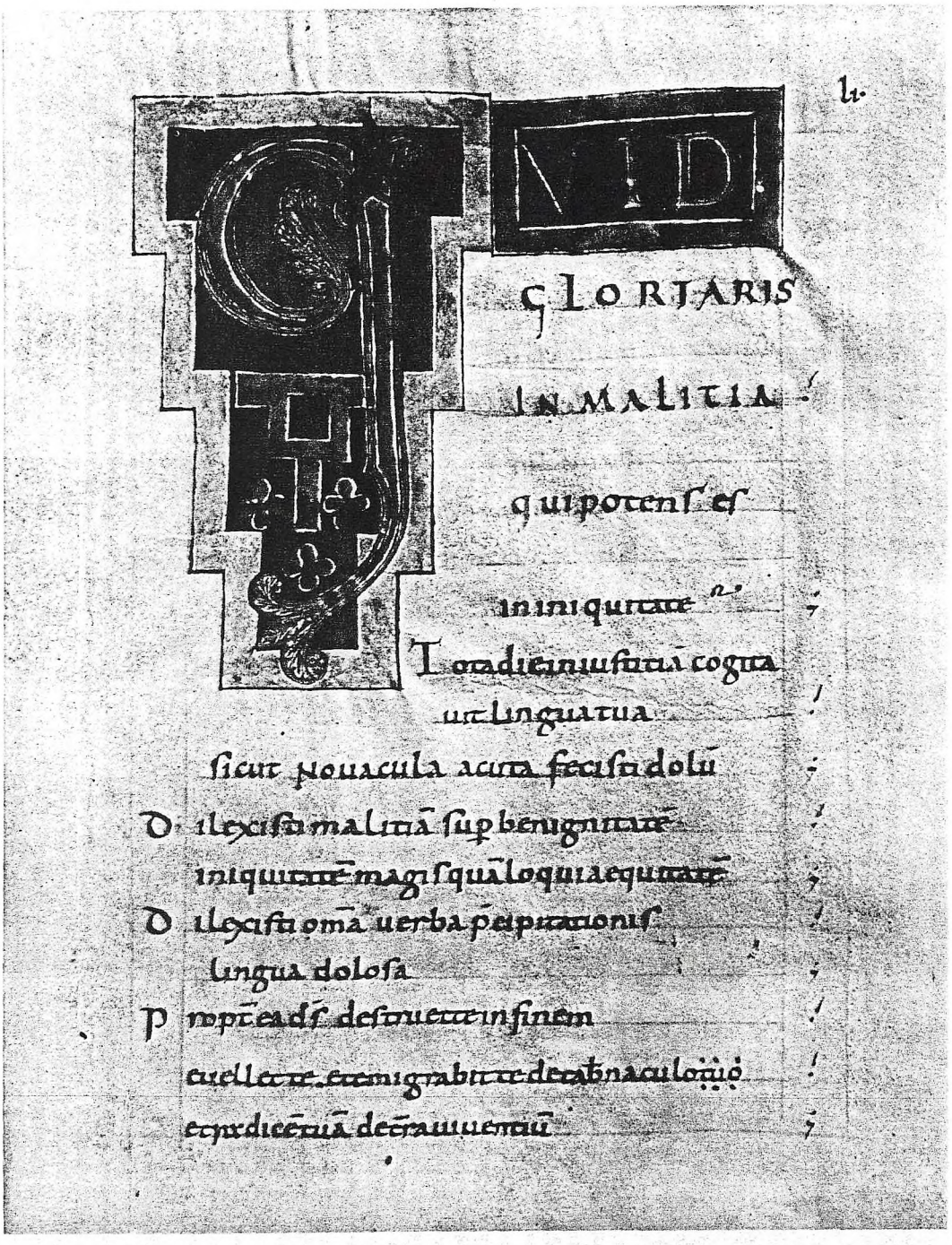

28 Psalterium aureum, pag. 123: 51. Psalm

Chr. Eggenberger, Psalterium aureum s. Galli (1987)

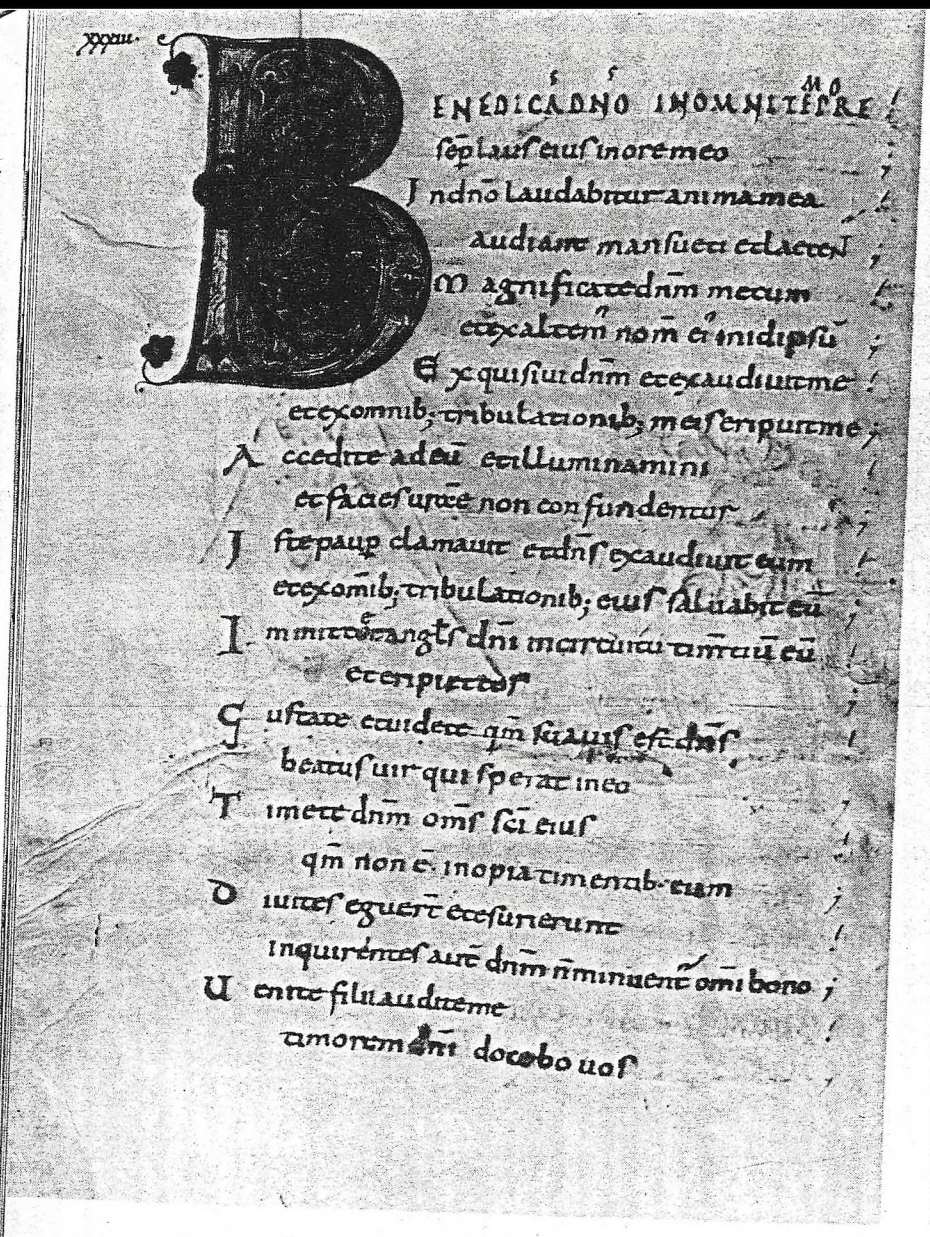

ENEDICADNO IMOMNITEMPORE
ſēp laus eius in ore meo
In dnō laudabitur anima mea
audiant mansueti et lacten
Magnificate dnm mecum
et exaltem nom ei in idipsū
Exquisiui dnm et exaudiuit me
et ex omnib; tribulationib; meis eripuit me
Accedite ad eū et illuminamini
et facies uestre non confundentur
Iste pauper clamauit et dns exaudiuit eum
et ex omnib; tribulationib; eius saluauit eū
Immittet angl's dni in circuitu timentū eū
et eripiet eos
Gustate et uidete qm suauis est dns
beatus uir qui sperat in eo
Timete dnm omnes sci eius
qm non est inopia timentib; eum
Diuites egueri et esurierunt
inquirentes aut dnm non minuent omi bono
Uenite filii audite me
timorem dni docebo uos

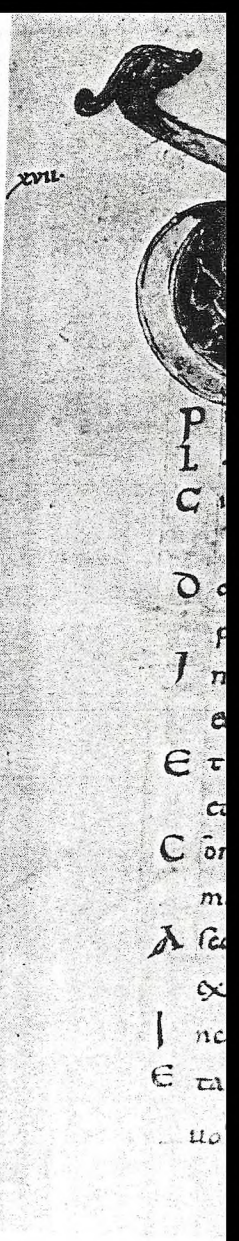

33 Psalterium aureu

34 Psalterium aureu

35 Psalterium aureu

ORATIO

Custos animarū scarū ds. cuius regnū est
pars p fecta iustorū concede q̄sp̄pheti
cas et euangelicas q; consonationes nr̄is pectoribus inseri ut si quid obstaculi uel amine prisco
reppertum spūs cor ueluti lanc expandatur p.

XCVII PSALMUS DAVID

Cantate dno canticū
nouū quia mirabilia fecit
Saluauit sibi dex
tera ei et brachiū
sanctum
Notum fecit dns salutare suum in conspectu gentium reuelauit iustitiam suam
Recordatus est misericordie sue et ueritatis sue
domui israhel
Uiderunt omnes termini terre salutare dni nr̄i
Iubilate dno omnis terra cantate et exultate

36 Psalte
Detail. Da

dnuser- euangelista· ut sc̄s matheus ioseph ab
angelo moneri· inducere· & mariā accipere· Lucas
euangelista testimonium ferre· qđ nō euenisset, nec
ipsa maria faterent· cū dicit· angelo· quomodo
fiet istud· qm̄ uirū nō cognoui· Sed & ipse sc̄s lucas
uirgine declarauit dicens· Et nomen uirginis ma
ria· & ꝓphēta docuit qui ait· Ecce uirgo mitte
ro accipiet· & ioseph designauit· qui quō pregnan
tē uidebat· quā nō cognouerat· dimittere gestiebat·
Dn̄s ipse· ne id fieri posset· manifestauit· cui dicit· Ma
rī mulier· ecce filius tuus· Deinde· discipulo dicit·
Ecce mater tua· Cui uerō testatus est discipulus
& mater· Quia ex illa hora suscepit eā discipulus
in sua· Vbi· si euenissent· nūquā uirū ꝓprium reli
quisset· nec ut eā unus passis esset abscedere·
Quomodo aū dns dnorum ꝑceptis· cū ipse sit
sententia· quia nemo dimittere debet uxorē· ex
cepta causa fornicationis· Pulchre aū docuit sc̄s
matheus· quid facere deberet uisus· qui ꝑbrū cum
gis deprehendere· ut meretricū ab homicidio· ca
stū ab adulterio· filare se deberet· Qui enim tangi
tur meretrici unū corp̄ est· Ergo ubi· ioseph
nulla grā· & ꝑsona seruatur· melius ornatur· Os

Nonnulli
cedit sed sa
tur· Nonnu
unus aut

Dns
rus cruc
sus esse· non
non quasi dn
per quas
sus tue· adpa
phia· non suc
cruciat· nun
quisus· sed
Nonihil rem
magnus· opu
ueru· rugo
phorū· Nec
populus natu
liberus· esse
metus· profu
sed dauno
cur rema

magnifico funere effert · et in sepulcrum ei faciat apriamo petit · ibiq; fu
nebres ludos facit · Deinde ad consiliū conuocat · Argiuos alloquitur ·
placet oīb; vt quid faciendo opus sit · diu consultatur · A quib; responsū
accipiunt · p achillis pgenie · finem negocio dari · Cū hec nuncij retulissent ·
agamnon ait ; Cū achillis filius neoptolemus supsit · neminē equus
sup mirmidonas principatū gerere · eumq; arcessim ad exercitū
opportune · vt parentem suum ulciscat · eundēq; regē mittendū
Placet agamnoni et oīb; · datur negocij menelao · hic cum sociis
profiscit ad licomeden auum eius · imperat ut nepotem suū mittat ;
Quod argiuis licomedes libenter concedit · Postquā indutiae exercī ·
Agamennon exercitū educit · instruit · hostatur · Contra troiani
exurbe p deum · plenum cōmittit ; In prima acie · aiax nudus
uersatur ; Clamore horrendo · multi utraq; parte pereunt · fessi acrī
pugnando · Alexander arcū tendit · multos occidit · aiacis auum
dam figit · Aiax saucius alexandrū p hostes acrī psequi coe
pit · nec desistit nisi prosterneret · Aiax fessus uulnere · in castra refertur ·
sagitta exempta · continuo moritur · Alexandri corpus ad urbē refert ;
Alexandro occiso · diomedes magno animo impressionem in hostes facit ·
fugit fessi auertunt · confugiunt in urbē · portas obseram · quos dio
medes uisis; in urbē psequitur ; Agamennon exercitū circa oppidum
ducit · Troiani nocte circa murū obsedit · et curat ut alteris uicib; dili
genter uigilias agant ; Postera die priamus alexandrū in oppido se
pelit · quem magno ululatu helena psecuta est · qm̄ adeo honorifice
suis ptractata sit · Quam priamus et hecuba ut filiū aspexerūt · et dili
genter curauerunt · quod nūquam despexissent troiā · argiuosq; in desiderasset ·
Postera die agamnon coepit exercitū ante portā instruere · et
dardanos in plenum prouocare · Priamus subsistere · urbē munire et qui
escere coepit · usqua diu penthesilea cū amazonib; auxilio supueniret ;
Postea penthesilea supuenit · exercitū contra agamennon educit ·
fit plenum ingens · paliquot dies diu pugnatur · Argiui intra castra
opprimuntur · cui uix diomedis obstitit · alioquin castra uastasset ·
naues incendisset · argiuorum uniuersum exercitum deuastasset ;
Proelio diremto · agamennon suos in castris retinet · Interim

St. Gallen Stiftsb. 197, p. 114

agit · simulq; cōmemorat helenam · et casandrā semp patri bellum
sua sisse · Achillem sepulturæ reddi · helenū effecisse · et oīa hele
nū scire ; Agamnon ex consilio sententiæ · heleno et casandræ liber
tatem reddidit · Helenus rogare p andromacha agamennonē et p
hecuba coepit · cōmemorans semp abhis dilectū ; Agamennon ad
consiliū refert · Placuit illis libratem reddi · suaq; oīa · Prædam
omnem aequalit diuisit · cuncti eū collaudauer . diis hostias et uota
soluunt · quando deberent domū reuera constituunt ; Ut dies p fectio
nis aduenit · tempestas magna exorta ē · et p aliquot dies remanser ;
Chalcas ex augurio respondit · inferis n ee satisfactū · Neoptolemo
in mte uenit · polixenā cuius causa pat perierat · n ee in regno
inuentam ; Agamnon posett · conquerit · exercitū incusat · antenoē
arcessiri iubet · imperat ei vt p quirat illā et adducat, Is adeneā
uenit · & diligentius que fiunt · ut quia primū arguit p fici scantur ·
polixena agamnoni psentetur ; Polixenā ibi absconditā inuenit ·
ad agamnonem adduxit · Agamennon iratus aeneae · quod clam
polixenā absconderat · cū suis p tinus patria discedere iubet ;
Aeneas cū oīb; suis naub; p fici scitur ; Agamennon postquam
p fectus ē · helena post aliquot dies mesta magis quā alacris ·
domui reportatur cū suo menelao ; helenus cū casandra et hecuba ·
et andromacha chersunessum petit ·
Antenus dares frigius litteris mandauit ; Nam is ibidem cum
antenoris factione remansit ; Pugnatum ē annis · x · mīs ; vii ·
dieb; xii ad troiam ; Ruerunt ex argiuis sicut acta diurna
indicant · quæ dares p scripsit · Dccc · Lxxx · vi · milia hoīnū
Extroianis ruerunt usq; ad oppidū p dictū · circū · Dc · Lxx vi
milia hominū ; Aeneas naub; p fectus ē · quib; alexander in
greciam nauigauerat · numero uiginti duab; ; Quē oīb;
has circū secutas tria milia cccc hominū ; Antenoē secutas
ūi · o ; Andromachā & helenū i ee ; hucusq; historia dares
p scripta fuit ; Ex PLICIT DESTRUCTIO
TROIAE ;
ITEM DE ENEA ET ANTENORE ;

St. Gallen Stiftsb. 197. p. 118

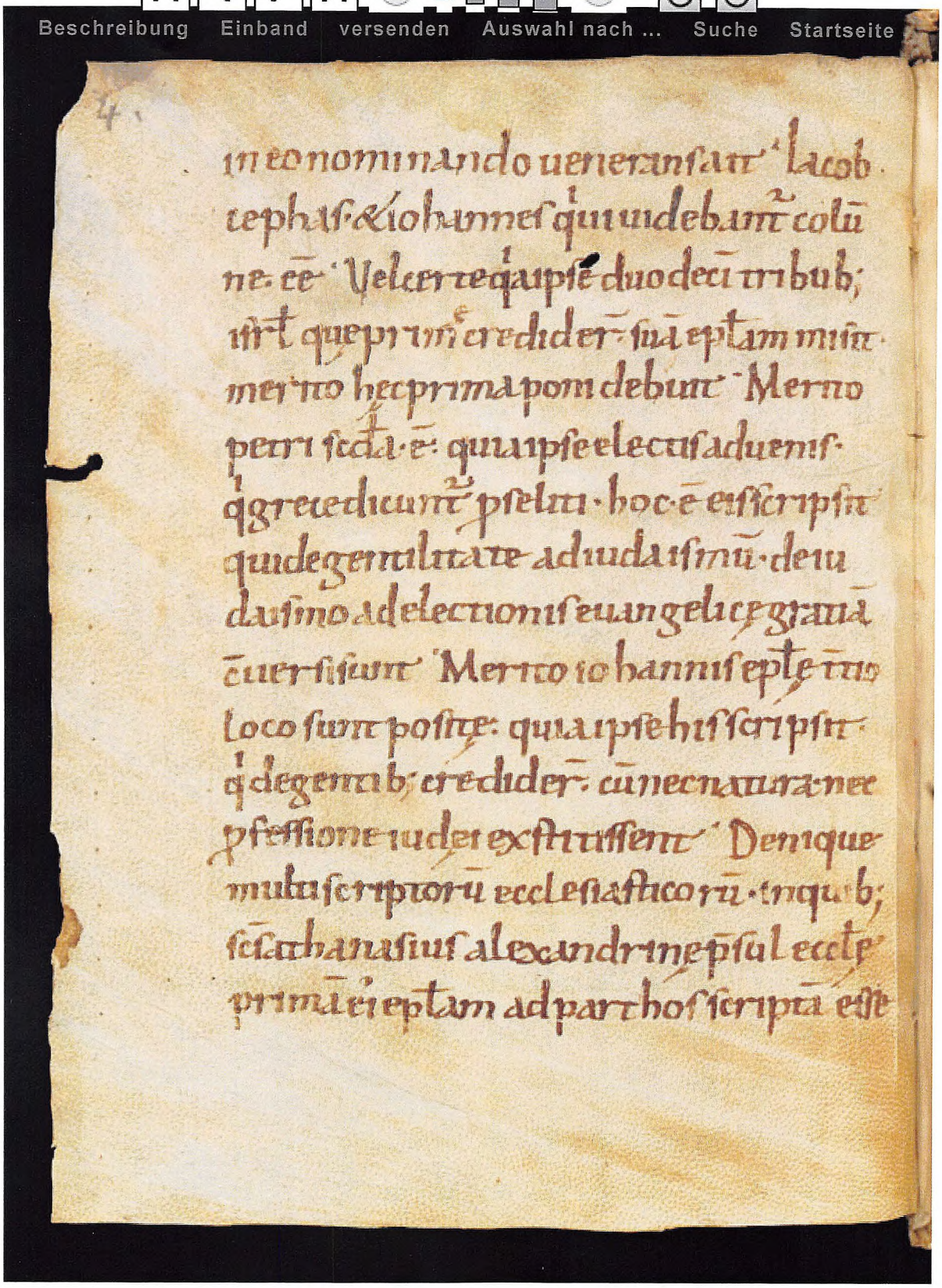

© 2008 St. Gallen, Stiftsbibliothek / e-codices (Nutzungsbestimmungen)

Beda, In epl̄as canonicas

12,5 x 15,5 cm

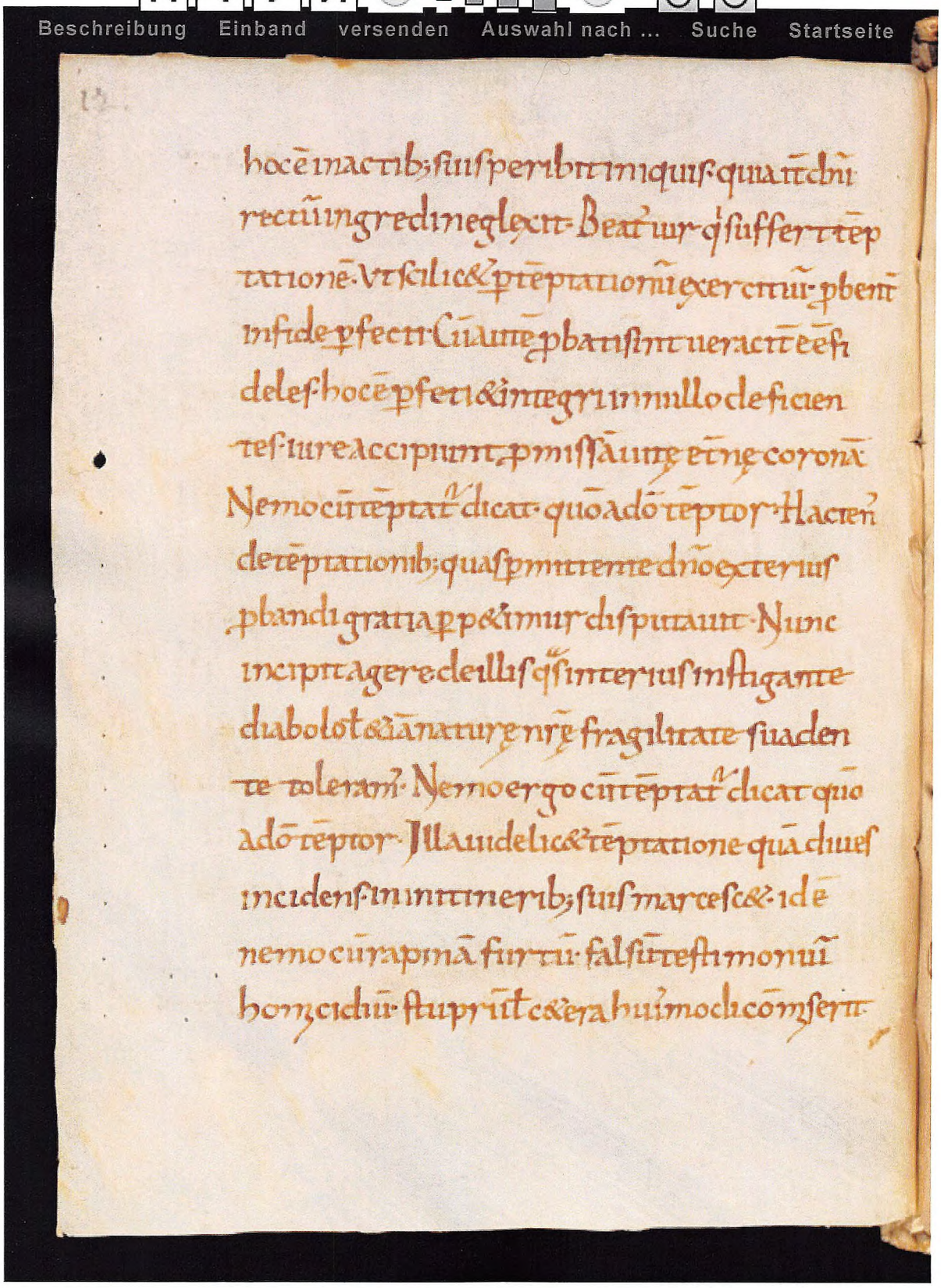

© 2008 St. Gallen, Stiftsbibliothek / e-codices (Nutzungsbestimmungen)

Bruckner, SMAH 14, Taf. 3

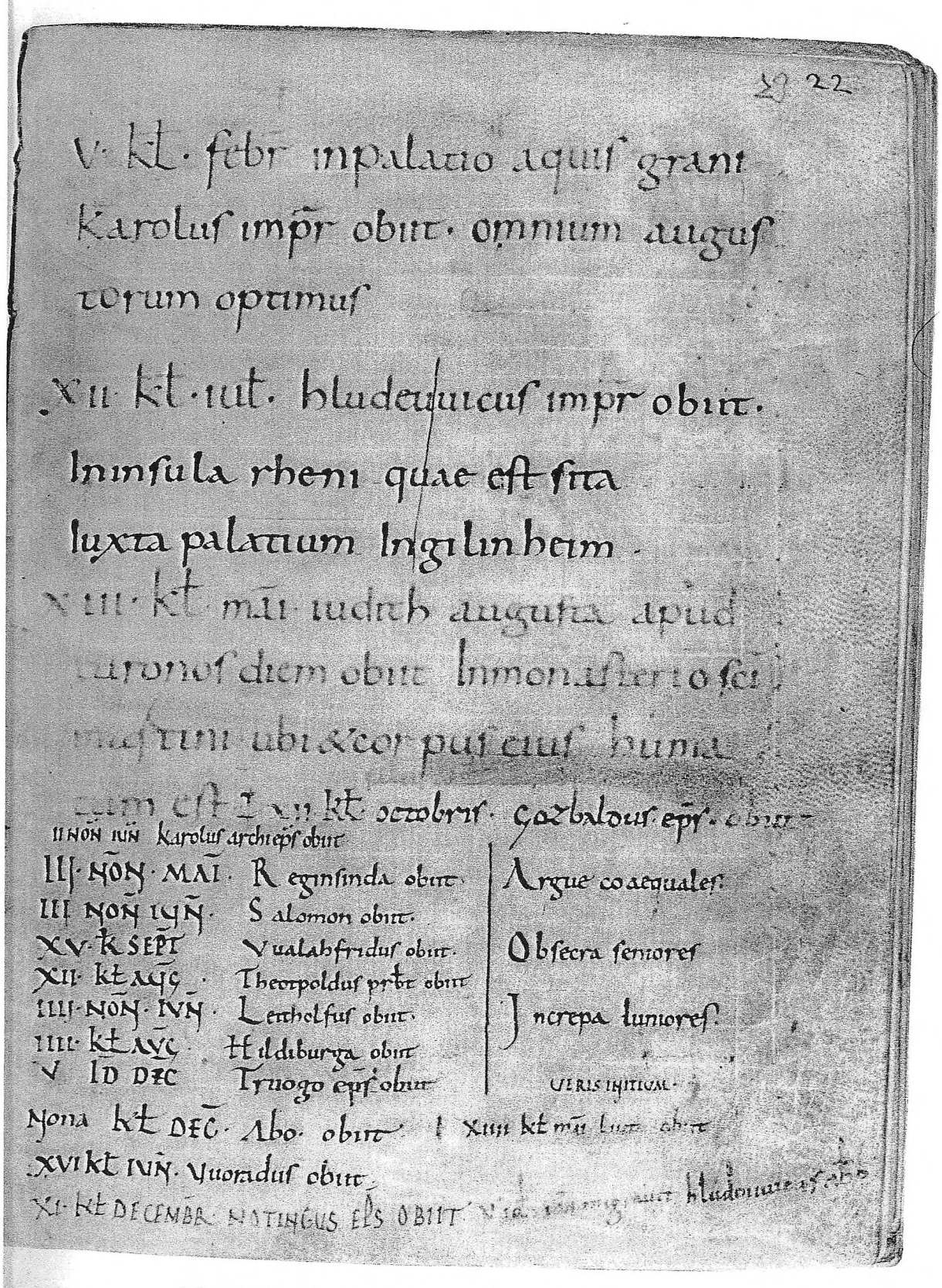

ST. GALLEN Stiftsbibliothek Codex 397, pag. 23. S. IX.

Grimalds Vademecum

rtommibus secū uuentib; explosuerit &trori-

Quippe quinon solus dissocialit̄ · sedcū beato andrea apostolo · suomonasterio signis euidentib; sit presse esse putatus · XIN am inpauca demulcis loquar quadā die duos exinde frēs transmisit · qui aliquid emere peiusdē monasterii utilitate debuissent. Unus iunior & prudentior uidebatur · alter senior & custos iunioris eēt · Perrexer̄ utriq; & deprecio qd acceper̄ ipse qui custos missus fuerat · nescientealtero furtū fec̄ · Quimox ut in monasterii sunt reuersi · atq; ante oratorii lim̄ uener̄ · arrect ademonio quifurtū fecerat ceciditDimissus aū ademonio concurrentib; monachis · abbas sus requisitus ē · neforte deco quod acceperat · furtum fecisse · Negauit · iterū uexatus ē · Dimissus atq; iterū requisitus · Negauit · atq; iterū uexatus ē; Octo itaq; uicib; negauit · octo uicib; ē uexatus · Post octauū uero negationē · gregorio In

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 16

est collecta. sic te studiose fecisse fracto inuisto modio
gaudem quia sicut in futuro nobis. ita & ia de pterita spe
cans cogitam. ne sic ea que fraudolenter conductores
a rusticis abstulesse. ad nos quenus peccā que alibi sis per
petrata sunt ad nos trahantur. Ita deo uolum cū omni fide
omni q; puritate considerato timore omnipotentis
dñi reducta ad memoriā districtione beati petri apli
punā quāq; massā. colonos pauperes & indigentes ex pe
rientia tua discernere. atq; ex eis pecuniis que in fraudib;
sunt inuente vaccas. oues. porcosq; cōparare & singulis
colonis pauperiorib; eas distribuere. Quod facere te cum
consilio uri reuerentissimi. domni iohannis epi. atq; adria
am cartulari & rectoris volum. Si aut necesse ppē consi
liū fuerit & iam domnus filius meus iulianus. debeat adhiberi
tam nullus alius hoc cognoscat. sed omnino secretū sit. Vos
igitur apud uos tractate utrū in nauo an certe in peculio
eis de colonis pauperib; dari eade contanentia debeat. quic
quid uero communi fecerit prius discriptione sicpre
dixi facto & p modū singulis iuxta qualitatē sue paup
tatis distribuere studete. Ego enī sic magister gentium

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 125

remanserit maiorum alde curæ strenuum ne desunc
tis earum sacerdotibus, reliquiæ pleb. nullo pastorismodo de
ramne gubernatæ. ppinua fidei hostis callidi rapiantur.
qd absit insidiæ. Huius ergo rei sollicitudine sepe cõmo
niti. hoc nro sedit cordi consilium. ut uicinis eas manda
rem pontificib; gubnandas. Ideoq; fraternitati tuæ. cum
gubnatione eq. trium tabnensium eccle. prudum cõmittendã.
Quam tuæ eccle aggregari unumq; necesse est. Quatenus
utrarumq; eccliarum sacerdos & rector. xpo adiutore possis
existere. Utque tibi de ei patrimonio. t cleri ordinatio
one seu promotione. Vigilanti ac canonica usa fuerint
cura disponere. Quippe ut pontifex ppinus. liberam
habebis ex psenti nra pmissione licentiã. Utte gratioso
nomano epo. cum gubnatione eq. sci anthemi curium
sabinoy territorio constitutæ. incardinando con
iunxit. Utte agnello epo fundano p aliquia. quoppt
dadẽ hostilitatis. nec incursus. nec mercatus ei est
cui quam habitandi licentia. ideo hactenus auctoritate
terracinensi eccle cardinalẽ constitutum ẽe sacerdo
tẽ & p pauca. Illud quoq; fraternitatem tuam scire

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 186

adse dicionē conuertitur exaltatū quesup clipeum foca
centurionem exarchum acclamauerunt fugatoque
ptore theodosio ——— filio imperatoris & germano
socero eius dirigunt utalit eorū sibi imperatore studere &
Illi nullomodo consenserunt Immo hoc mauricio r&ulerunt
Ac illegermanū pdere uoluit quiqm in ecclia fugerat
filiū tamqua pdītorē sui consilii flagellauit multosq; hunc
ab eadem ecclesia extrahend ū transmittens Nūquā pmittit
Immo multis conuiciis a p̄p̄ulo lacerat⁹ marcionista
hereticus apellatur Et com moto Intra constantinopolim
grauitumultu mauricius dissimulato habitu cū uxore & filiis
noctu dromonem conscendit & fugiens apud scm Amomonen
uenit A tuero foca cū exercitu in septimū ueniens imperator
efficitur A quo mauricius cū filiis uxore ac fiabus penescalce
donem iussus quē ammodū sibi denunciatū fuerat decollatū.
Et quia oracio gregorii quaullum p&ierat Intribili diiudicio
liberū adeliciis omnib; inueniri uacuā ee n̄ potuit Idē mau
ricius hic recepit qd meruit & in cunctis suis incomodis dnm
benedicens a sempit̄ no supplicio merunt liberari. xx.
Igit̄ septimo Kalendarū maiarū Indicione sexta imago fo[illegible]

so cor̄ bene agentib; fr̄ib n̄ agnouit. Illic quippe
cōmun onē æqualitatis meruit sib tas actionis
Hic zelus ultionis uis aperuit potestatis. Et pau
lo p̄. Sed cū delinquentes sub dnoſ p̄ posita cor
gunt restat necesse ē. ut sollicite attendant qua
tenus p̄ disciplinæ debitū culpas quidē iure po
testatis ferant. sed p humanitatis custodiā æqua
les se ipsis fr̄ib; qui corrigunt agnoscant. Quā
uis plerūq; & iā dignū ē ut eosdem quos corrigimus
tacitanobis cogitatione p̄feram. Illorū nam q; p
Nos ut ad disciplinæ uigore ferunt. In his uero quæ
ipsi cōmittimus. Neuerbi quidem ab aliquo inuec
tione laceram. Tertio ergo apud dnm̄ obligatio res
sum. Quarto apud homines inulte peccamus
Ha egregorius æqualitate seruata romano defensori
siciliæ scribit dicens. Fuerit adnos qd̄ si quis contra
quos libe clericos causam habeat. despectas eorū epi
eosdem clericos in tua facias iudicio exhiberi. Q̄d sinta
est quia constat inegrū. hactibi auctoritate p̄ cipim
ut hoc denuo facere n̄ p̄sumas. Sed si quis extra quēlibe

St. Gallen StiftsB. 554, p. 307

LXV. Ibiq. prandidit & honorat⁹ ē abeo. & nocte subito mortuus ē
gēt inomnib. suis dictis t operib. gregarius inuent⁹
nentē futurę retributionis diē ultimū ꝓpendebat.
Tantoq. cauciis cuncta cunctaq negotia ponderabat. quanto
ꝓpinquius finē mundi insistere ruinis crebrescentib. aduer
tebat. Qua ꝓpt in omeliis euuangelicis phibet dicens.
Exurget gens contra gentē. & regnū aduersū regnū. & erūt
magni loca pestilentię & fames. et quib. quā mīt postris aduinx
Iterum signa in sole & luna & stellis & in terris pressura gentiū
pfusione maris & fluctuū. Exquib. pfecto omnib. alia iā facta
cernim⁹ alia ꝑximo uentura formidam⁹. Nā gentē supgentē
exurgere earūq. pressura ī tris insistere. Illusiam
in nris tribulationib. cernim⁹ quā incodicib. legim⁹.
q dīre mot⁹ urbes inmumeras subruat. ex alius mundi
partib. scim⁹ quā frequent audiuim⁹ pestilentias sine
cessatione patim⁹. Signa uō in sole & luna & stellis adhuc
apte nnme uidim⁹. Sed quia hec nlonge sint ex ipsa iā rerū
in mutatione colligim⁹. Quāuis prius quā tālia gentili
gladio ferienda traderēt. Ignea in cęlo acies uidim⁹
ipsuq. qui postea humani generis fusus ē sanguinē
coruscantē. Confusio aut maris & fluctuū necdū noua
exorta ē.

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 354

Domnica ẽ ſtinuũ ſr̃ſcũ lacrymis aquã ſpargentes exorizatã
ꝓcederent. Quo facto. ita demon abomĩ monſterii poſſeſſione
repulſus ẽ. ut ꝓ eap̃ finũ limites ore gyrib; atq; oculis flãmas ercere
porcos q; cogere a ſubulco notat' ſit. ſed intra fines monſterii nũ
quã intrare ꝓmiſſus ẽ. Alioquoq; tẽpore theutgaudus
quondã t̃eurẽſis epͥs qui cũ gundhario agrippinę colonę epo
areuerendę memorię nicolao fuerat ſacerdotali priuati officio.
liberalitate adriani pontificis in eode monſterio mꝫſionẽ ſuſcepit.
Cui beat' gregorius in ſomnis apparens. mꝫimũ terrę ẽ quod e ſuo
monſterio ẽ cũ egrederet̃ increpuit. Ille ꝓpendens ſuiſũ fuiſſe
fantaſticũ oratione facta rurſus dormire coepit. Cui t̃ grego
rius pontificali habitu redimit' apparens. Nonne inquit
dixi tibi. ut a monſterio meo qd in reb; ꝓpriis. p inuocationẽ
ſci andreę apli. dño dedicauit recedere ſ quã diuerſorũ fi
eri nullo modo licuiſſet. Cũq; theutgaudus hoſpitandi ſibi
centũ ſuſcepiſſe ſe a pontifice reſpondiſſet. Gregorius ait.
Et tu qui ꝓ ciſti. & ille quid edit. utriq; ẽ ira dñi feciſti. cui
undicta citius incurreti. Cuigilans theutgaudus intremuit.
& facta oratione. ſopori ſe reddere uoluit. Cũ repente uenẽm ũ
ſonitũ audiens uehemẽt̃ expauit ſeq; dormire ſimulauit. Apparuit ei ſanc

St. Gallen StiftsB. 554, p. 401

vtomnibus secū uuentib; explosuerit &tērori-

Quippe quinonsolus dissocialit̄ · sedcū beato andrea
apostolo · suomonasterio signis euidentib; sit prefu
isse putatus · XIN am inpauca demulcis loquar
quadā die duos exinde frs̄ transmisit · quialiquid e
mere peiusdē monasterii utilitate debuissent ·
Unus iunior q̄ prudentior uidebatur · alter senior q̄
custos iunioris erat · Perrexer̄ utriq; &deprecio
qd acceper̄ ipse quicustos missus fuerat · nescient
altero furtū fec̄ · Quimox ut inmonasterium sunt
reuersi · atq; ante oratorii lim uener̄ · arrect̄
ademonio · quifurtū fecerat ceciditq; Dimissusq; ū
ademonio concurrentib; monachis · abbatis iussu
requisitus ē · neforte deeo quod acceperat · fur
tum fecisset · Negauit · reū uexatus ē · Dimissus
atq; reū requisitus · Negauit · atq; reū uex
atus ē; Octo itaq; uicib; negauit · octo uicib; ē uex
atus · Post octauū uero negationē · gregorio In

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 16

ꝟ tomnibus secū uuentib; exemplo fuerit & ꝟori.

Quippe quinon solus dissocialit · sedcū beato andrea apostolo · suomonasterio signis euidentib; sit prefu isse putatus · XIN am inpauca demultis loquar quadā die duos eximde frs transmisit · qualiquid e mere peruse dē monasterii utilitate debuissent. Un iunior q̄ prudentior uidebatur · alter senior q̄ custos iunioris erat · Perrexer utriq; & depre cio qd acceper ipse qui custos missus fuerat · nescientе altero furtū fec̄ · Quimox ut inmonasterium sunt reuersi · atq; ante oratorii lim uener · ayr ecc ademonio quifurtū fecerat cecidit · Dimissus aū ademonio concurrentib; monachis · abbatis iussu requisitus e · neforte deeo quodacceperat · fur tum fecisse · Negauit · iterū uexatus e · Dimissus atq; iterū requisitus · Negauit · atq; iterū uex atus e; Octo itaq; uicib; negauit · octo uicib; e uex atus · Post octauā uero negationē · gregorio In

St. Gallen Stiftsb 554, p. 16

est collecta sic te studiose fecisse facto inuisto modio
gaudem quia sicut in futuro nob. tra dia dep terra spec
atis cogtam. nesiea que fraudolenter conductores
a rusticis abstulesti. ad nos puenit peccata que alibi sis per
petrata sunt ad nos trahantur. Ego deo uolum cu omni fide
omni q; puritate considerato timore omnipotentis
dni reducta ad memoria districtione beati petri apli
puna quaq; massa. colonos pauperes & indigentes ex pe
rientia tua discribere. atq; ex eis pecuniis que in fraudib;
sunt inuente vaccas. oues. porcos q; co parare & singulis
colonis pauperiorib; eas distribuere. Quod facere te cum
consilio uri reuerentissimi. Domni ohannis epi. atq; Adria
ni cartulari & rectoris volum. Si aut necesse ppt consi
liu fuerit & iam Domnus filius meus iulianus. debeat hberi
tra ut nullus alius hoc cognoscat. sed omnino secretu sit. Vos
igitur apud uos tractate ueru in auro an certe in peculio.
eis de colonis pauperib; dan eade contenentia deb beat. quic
quid uero commun fecerit prius discriptione sic pre
dixi facto & p modu singulis iuxta qualitate sue paup
tatis distribuere studete. Ego enim sic magister gentium

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 125

est collecta sic̃ te studiose fecisse fracto inuisto modio
gaudem̃ quia sicut in futuro nob̃ ita & ia dep̃ta tua spe
cialis cogitam̃ ne sic ea que fraudolenter conductores
a rusticis abstulerũ ad nos p̃ueniũt peccãq; ea ipsis per
peiurata sunt ad nos trahantur. Ꝯ ideo uolum̃ cũ omni fide
omni q; puritate considerato timore omnipotentis
dñi reducta ad memoriã districtione beati p̃ri apli
punã quãq; massã colonos pauperes & indigentes ex pe
rientiã tuã discernere. atq; ex eis pecuniis que in fraudib;
sunt inuente uaccas. oues. porcosq; cõparare & singulis
colonis pauperiorib; eas distribuere. Quod facere te cum
consilio uiri reuerentissimi. domni iohannis epi. atq; adria
ani cartulani & rectoris uolum̃. Si aũt necesse ꝑ fuerit cõsi
liũ & iam domnus filius meus iulianus. debeat adhiberi
tamen nullus alius hoc cognoscat. sed omnino secretũ sit. Vos
igitur apud uos tractate uerũ in auro an certe in peculiis.
eis dẽ colonis pauperib; dare eadẽ contenentia debeat. quic
quid uero communiter fecerit prius diximus scripcionẽ sic̃ pre
dixi facto & ꝑ modũ singulis iuxta qualitatẽ suę paup
tatis distribuere studeat. Ego ego sic̃ magister gentium

St. Gallen StiftsB 554, p. 125

remanserit. maiorum alde curā cōfirmgim̄ ne defunc
tis earū sacerdotib; reliquiæ plēb· nullo pastorismodē
ramne gubnatæ· ꝓnuis fidei hostis callidi rapiantur·
qđ absit insidiæ· Huius ergo rei sollicitudine sepe cōmo
nui· hoc nr̄o sedit cordi consiliū· ut uicinis eas manda
rem̄ pontificib; gubnandas· Ideoq· fraternitati tuæ· cuī
gubnatione q· trū tabnensiū eccl̄æ ꝓuidim̄ cōmittendā·
Quā tuæ eccl̄æ aggregari uiuiq· necesse est· Quatenus
uicariiq· eccl̄arū sacerdos & rector· xp̄o adiutore possis
existere· Ut quæq· tibi de eī patrimonio· t cleri ordina
one seu promotione· Vigilanti ac canonica usa fuerint
cura disponere· Quippe ut pontifex ꝓprius· liberam
habebis ex p̄senti nr̄a pmissione licentiā· Ut̄e gratioso
nōmano ep̄o· cuī a gubnatione q· sci archemi curtis
sabinæ territorio constitutæ· in cardinando con
iunxit· Ut̄e agnello ep̄o fundano ꝑ aliqua· q̄uo ꝓpt
dict̄e hostilitatis· nec in cuitatæ· nec in eccl̄a tua est
cui q̄ua habitandi licentia· ideo hac te auctoritate
terracinensi eccl̄æ cardinal̄e constituim̄ ee sacerdo
t̄e & ꝓ pauca· Illud quoq· fraternitate tuā scire

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 186

remanserit maiorii ualde curā cōstringim̄ ne desint
easdē ciuitatū sacerdotib; reliquiq; plēb nullo pastore simo de
ramne gubnatāq; ꝓnuia fidei hostis callidi rapiantur.
qđ absit insidiā. Huius ergo rei sollicitudine sepe cōmo
niti hoc nr̄o fecit cordi consiliū ut uicinis easdē manda
rem̄ pontificib; gubnandas. Ideoq; fraternitati tuæ. cuīa
gubnationēq; triū tabnensiū ecclē ꝓuidim̄ cōmittenda.
Q uā tuæ ecclē aggregari unumq; necesse est. Quatenus
utrarūq; ecclārū sacerdos & rector. xpō adiutore possis
existere. Itaq; tibi de eiꝰ patrimonio. & cleri ordinatio
one seu ꝓmotione. Vigilanti ac canonica usa fuerint
cura disponere. Quippe ut pontifex ꝓprius. liberam
habebis ex p̄sentis nr̄a ꝓmissione licentiā. Itē gratioso
nomitano epō. cuīa gubnationēq; sci archemii cunii
sabinoꝝ territorio constitutæ. in cardinando con
iunxit. Itē agnello epō fundano ꝓ aliquia. quōꝝ ꝓpter
dictē hostilitatis. nec incursus. nec mercēdis tuis est
cui quā habitandi licentia. ideo hactē auctoritate
terracinensi ecclē cardinalē constitutum ēe sacerdo
tē & ꝓ pauca. Illud quoq; fraternitatē tuā scire

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 186

adse dicione conuertitur ꝯcalatiu quesup clipeum foca
centurionem exarchum acclamauerunt fugatoque
ꝑdere theodosio ——— filio imperatoris & germano
socero eius dirigum utalit eoru sibi imperatore studere &
Illi nullomodo consenserunt Immo hoc mauricio r & ulerum
Achille germanu ꝑdere uoluit quiqm in ecclia fugerat
filiu tamqua ꝑditore sui consilii flagellauit multosq; hunc
ab eadem ecclesia extrahendu transmittens Nuquā ꝑmittit
Immo multis conuicijs a ꝑpulo lacerat⁹ martinista
hereticus apellatur Et commoto Inter constantinopolim
grauitumultu mauricius dissimulato habitu cū uxore & filijs
noctu dromonem conscendit & fugiens apud sem Anchonem
uenit A tuero focas cū exercitu in septimu uenientem imperator
efficitur A quo mauricius cū filijs uxore ac fia bus pene scalce
donem iussus quē ammodu sibi denunciatu fuerat decollatu.
Et quia oracio gregorii qua ullum p & ierat Inter nihil diu iudicio
liberu a delictis omnib; inuenire uacuare ē nō potuit Idē mau
ricius hic recepit qd meruit & in cunctis suis incōmodis dñm
benedicens a sempit no supplicio meruit liberari. xx.

Igit septimo Kalendaru maiaru Indicione sexta imago fo ce

St. Gallen SLMB. 554, p. 285

adse dicionē conuertitur ẽxaltatū quesup clipeum foca
centurionem exarchum acclamauerunt fugatoque
prore theodosio ——— filio imperatoris &̄ germano
socero eius dirigunt utalit eorū sibi imperatore studer&̄
Illi nullomodo consenserunt Immo hoc mauricio rẽ&̄ulerunt
Ac ille germanū ꝑdere uoluit quiq̄m in eccl̄ia fugerat
filiū tamq̄a ꝑditore ꝓ̄ suo consilio flagellauit multosq; hunc
ab eadem eccl̄ia ẽxtrahendū transmittens Nūquā ꝑmittit
Immo multis conuicijs a ꝑ̄ ꝑpulo lacerat⁹ mauricio nisi ha
hereticus apellatur Ecce commoto Imꝑator constantino polim
grauitumultu mauricius dissimulato habitu cū uxore &̄ filijs
noctu dromonem conscendit &̄ fugiens apud scm̄ Anthonium mon̄
uenit ⁊ cuero foca cū ẽxercitu in septimū ueniens imperator
efficitur ⁊ quo mauricius cū filijs uxore ac hiabus penes calce
donem iussus quē ām modū sibi denunciatū fuerat decollatū.
Et quia oracio gregorii qua ullum p&̄ierat Imꝑ̄ribili diiudicio
liberū a delicijs omnib; inueniri uacuā eē nō potuit Idē mau
ricius hic recepit qđ meruit &̄ in cuncta sui fine cō modi sd̄m
benedicens a sempit̄ne supplicio merui liberari. xx.

Igit̄ septimo Kalendarū maiarū Ind̄ione sexta magn⁹ fo

so cor̄ bene agentib; fr̄ib n̄ agnouit. Illic quippe
cōmuni onē æqualitatis meruit sei tas actionis
Hic zelus ultionis uis aperuit potestatis. Et pau
lop̄. Sed cū delinquentes sub dnō p̄ posita cor-
gunt restat necesse ē. ut sollicite attendatis qua
tenus p̄ disciplina debitū culpas quidē iure po
testatis ferant. sed p humilitatis custodia æqua
les se ipsis fr̄ib; qui corrigunt agnoscant; Quā
uis plerūq; &iā dignū ē ut eosdem quos corrigimus
tacitanobis cogitatione p̄feram. Illorū nam q; p
Nos ultra disciplinæ uigore ferunt. In his uero quæ
ipsi cōmittimus. Neuerbi quidem abaliquo inuec
tione lacerem. Iuxta ergo apud dnm̄ obligatio res
sum. Quanto apud homines inulte peccamus
Ha egregorius æqualitate seruata romano defensori
siciliæ scribit dicens. Fuerit adnos qd̄ si quis contra
quos lib& clericos causam habeat. despectis eorū epis
eosdem clericos in tua facias iudicio exhiberi. Qd̄ finita
est quia constat inēgruū. hactibi auctoritate p̄cipim̄
Vt hoc denuo facere n̄ p̄sumas. Sed si quis extraquēlib&

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 307

so cor̄ bene agentib; fr̄ib n̄ agnouit. Illic quippe
cōmuni onē æqualitatis meruit sei tas actionis
Hic zelus ultionis uis aperuit potestatis. Et pau
lo p̄. Sed cū delinquentes sub dno p̄ posita cor
gunt restat necesse ē. ut solliciti attendant qua
tenus p̄dis disciplinæ debitū culpas quidē iure po
testatis ferant. sed phumanitatis custodia æqua
les se ipsis fr̄ib; qui corrigunt agnoscant; Quā
uis plerūq; &iā dignū ē ut eos dem quos corrigimus
tacitā nobis cogitatione p̄feram. Illorū nam q; p
nos ultiā disciplinæ uigore ferunt. In his uero quæ
ipsi cōmittimus. Neuerbi quidem ab aliquo inuec
tione laceram. Tutto ergo apud dnm̄ obligatio res
sum. Quanto apud homines multe peccamus
Ha egregorius æqualitate seruata romano defensori
siciliæ scribit dicens. Fuerit ad nos. q̄si quis contra
quos libet clericos causam habeat. despectis eorū epis
eos dem clericos ut tua facias iudicio exhiberi. Q̄d ista
est quia constat inēgrum. hac tibi auctoritate p̄cipim̄
ut hoc denuo facere nē p̄sumas. Sed si quis extra quēlibet

St. Gallen StiftsB. 554, p. 307

L xcv.

Ibiq. prandidit & honorat ē abeo. & nocte subito mortuus ē
git in omnib. suis dictis & operib. gregorius immi [inuent]
nentē future retributionis diē ultimū ꝑpendebat.
Tantoq. cautius cuncta cunctaq; negotia ponderabat. quanto
ꝑpinquius finē mundi insistere ruinasq; crebrescentib. aduer
tebat. Quapp̄ in omeliis euuangelicis ꝑhibet dicens.
Exurget gens contra gentē. & regnū aduersū regnū. & erūt
magna loca pestilentie & fames. Et quib. quā inter posita adiunx.
Et erunt signa in sole & luna & stellis & in terris pressura gentiū
p̄confusione maris & fluctuū. Ex quib. p̄fecto omnib. alia iā facta
cernim̄. alia ex imminenti futura formidam̄. Nā gente surgente
exurgere earūq. pressura & tristitia insistere. Plusiam
in nris tribulationib. cernim̄. quā in codicib. legim̄.
q̄d ire mot̄ urbes innumeras subruat. ex alius mundi
partib. scim̄ quā frequent audiuim̄ pestilentias sine
cessatione patim̄. Signa uō in sole & luna & stellis adhuc
apte nīme uidim̄. Sed quia hec nō longe sint ex ipsa iā aeris
immutatione colligim̄. Quāuis prius quā ālia gentili
gladio ferienda tradaret. Igneas in celo acies uidim̄
ipsūq. qui postea humani generis fusus ē sanguine
coruscante. Confusio aūt maris & fluctuū nec dū noua

[exorta ē.

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 354

L xcv.

Ibiq. prandidit & honorat' ē abeo. & nocte subito mortuus ē
gr̄ē in omnib. suis ductus est operib. gregorius in mi [inuent'
nente future retributionis die ultimū ꝑpendebat.
Tantoq. caucius cuncta cunctaq; negotia ponderabat. quanto
ꝑpinquius fine mundi insistere ruinis crebrescentib. aduer
tebat. Qua ꝑpt in omeliis euuangelicis phibet dicens.
Exurget gens contra gentē. & regnū aduersū regnū. & er̄re
motus loca pestilentie & fames. Et quib. quā inter positas aduinx
Terunt signa in sole & luna & stellis & in terris pressura gentiū
ꝑ confusione maris & fluctuū. Ex quib. profecto omnib. alia iā facta
cernim'. alia ꝑximo uentura formidam'. Nā gens ꝑ gentē
exurgere earūq. pressura & tris insistere. Illusiam
in nris tribulationib. cernim'. quā in codicib. legim'.
q̄d t̄re mot' urbes innumeras subruat. ex alius mundi
partib. scim' quā frequent audiuim' pestilentias sine
cessatione patim'. Signa uō in sole & luna & stellis adhuc
apte nr̄me uidim'. Sed quia hec n̄ longe sint ex ipsa iā aeris
immutatione colligim'. Quā uis prius quā t̄ alia gentis
gladio ferienda trader̄t. Ignea sin celo acies uidim'
ipsuq. qui postea humani generis fusus ē sanguine
coruscante. Confusio aut maris & fluctuū nec dū noua

[exorta ē.

St. Gallen StiftsB 534 p. 354

Domnica ẽ ſtitutu ſr ſcũ lacrauſ aquã ſpargentes exorizatã
ꝓcederent. Quo facto. ita demon abomĩ monſterii poſſeſſione
repulſus ẽ. ut p̃ea pẽ finẽ limen ſoꝛe ingꝛib; atq; oculis flãmas ercere
paꝛcosq; cogere aſubulco notat' ſit. ſed intra fines monſterii nũ
quã intrare ꝓmiſſus xciii. Alio quoq; tẽpoꝛe theutgaudus
quondã ẽurẽnſis epſ qui cũ gundhario agrippinẽ colonẽ epo
aeuerendę memoꝛię nicolao fuerat ſacerdotali priuat' officio.
liberalitate adriani pontificis in eodẽ monſterio mꝛnionẽ ſuſcepit.
Cui beat' gregoꝛius in ſomnis apparens. ꝛximũ uerꝛoꝛẽ quod e ſuo
monſterio ẽ cũ egrederet' incuſſit. Ille ꝑpendens ſuiſũ fuiſſe
fantaſticũ ꝛnationẽ facta rurſus dormire coepit. Cui gꝛego
ꝛius pontificali habitu redimit' apparens. Nonne inquit'
dixi tibi. ut a monſterio meo qd in reb; ꝑ pꝛius ꝑ mea oꝛationẽ
ſci andreae apli dño dedicauit recedere ſquã diuerſoꝛiũ fi
eri nullo modo licuiſſet. Cũq; theutgaudus hoſpitandi ſibi li
centiã ſuſcepiſſe ſe a pontifice reſpondiſſet. Gregoꝛius ait.
Et tu qui ꝑ ẽtiſti. & ille quid edit. utriq; ẽtia dñm fecit' ſui
unda ẽtã ciuit' incurret' ſ. Cui gilans theutgaudus intremuit.
& facta oꝛatione. ſe ꝑ oꝛi ſe reddere uoluit. Cũ repente uenenũ
ſoꝛtiũ audiens ſuꝛbẽit' expauit ſeq; dormire ſimulauit. Appꝑ in qnſ

St. Gallen Stiftsb. 554, p. 401

Dominica ẽ ſtructũ fr̃s cũ lacrymis aquã ſpargentes exorizatã
ꝓcederent. Quo facto. ita demon abomĩ monſterii poſſeſſione
repulſus ẽ. ut p̃ea p̃ ſignũ limen ſoꝛe ꝛnib; atq; oculis flãmas ſe cernere
paccoſq; cogere a ſubulco notat' ſit. Sed intra fines monſterii nũ
quã intrare p̃ſſus ꝛc cum. Alioquoq; tẽpoꝛe theutgaudus
quondã treuirenſis epͥs qui cũ gundhario agrippine colonie epo
areuerendę memorię ꝛcolao fuerat ſacerdotali priuat' officio.
liberalitate adriani pontificis in eod̃ monſterio ꝛnſionẽ ſuſcepit.
Cuibet' gregoriuſ inſomnis apparens. ꝛximũ terroꝛẽ quod e ſuo
monſterio ẽ cũ egrederet' incuſſit. Ille ꝑpendens ſuis ſũ fuiſſe
fantaſticũ ꝯmotione facta rurſus dormire coepit. Cui grego
riuſ pontificali habitu redimit' apparens. Nonne inquit'
dixi tibi. ut a monſterio meo qd̃ in reb; ꝑ priuſ ꝑ inuocationẽ
ſci andreae apti. dño dedicatũ recedere ſ quã diuerſoꝛiũ fi
eri nullo modo licuiſſet. Cũq; theutgaudus hoſpitandi ſibi
centũ ſuſcepiſſe ſe a pontifice reſpondiſſet. Gregoriuſ ait.
Et tu qui p̃ciſti. & ille qui dedit. utriq; ẽ tra dñi feciſti cui
undicta ciciuſ incurretiſ. Cui gilanſ theutgaudus intremuit.
& facta oratione. ſe ꝑ oniſe reddere uoluit. Cũ repente uenientiũ
ſoꝛtiũ audiens ſuebemit' exp̃uit ſeq; dormire ſimulauit. Appꝑ in q̃ni

INCIPIT PASSIO S MINIATIS MARTYRIS

IN ILLO TEMPORE IMPERANTE IMPIISSIMO
decio imperatore qui imperauit romane rei publice.
anno uno seuissima orta est psecutio in xpianos. Eo uero
tempore iam beatissimus sixtus romane urbis epc. una cum
laurentio archidiacono suo p̄cesserat admartyriu. Cepitq;
religio turbari. Dūq; ipse decius impius imperator in ciui
tate que uocat florentia aduenisset: et exeuntes minu
stri foras ciuitate. inuenerunt uirū psicisceute adsuburbana
ciuitatis. Cui dixerunt. Cuius religionis estu. Quia ut.
xpianus egosum. Illi dixerunt. Quod nomen uocaris.
Ipse inquit. Quod in sacro fonte renatus accepi. mi
nias dicor. Tunc ministri cōprehenderunt eum et adpa
latiu trahentes. Unus ex officio nunciauit decio cesari
qd fuerat factū. Tunc imperator iussit eū suis tribu
nalibus sisti. Cui ait. Tues minias sectator nescio cuius
sepiane ineptę et uane religionis. et contras puincia
totā. in ania et caduca docendo. et iniurias dis nris.
et contumelias inferendo. Ses minias dix. Ego sum
seruus ac unctus xpi. Nam tues decius imperator.

St. Gallen Stiftsb. 569. p. ...

ihm xpm. Tunc iratus decius imperator iussit eū in fornacem
ignis ardentis mitti. et dixit ei. Crede dus nrīs. et sacrifica eis.
et quecumq. petieris dabo tibi. Sēs minias dixit. Aurū & argentū
tuum. est substantia tua. nihil est mihi. Ego credo undm unum
qui fecit celum et terram mare & omā quecumq; sunt. Qui liberauit
filios isrl de terra aegipti. et susannā de falso crimine. & danihel
de lacu leonū. & tres pueros de camino ignis. Impr iussit duo
decim carra lignorum congeri. & fornacem igne succendi. & ius
sit eum expoliari. oleoq. pungui. ignisq. ei nocuit nihil. Tunc
angls dixit ei. Visitatione uisitauit te dns. & misit me ipse adte.
ut possis sufferre que inferunt tibi tormenta. Et te hodie
dns suis manibus coronauit. Puer aut dni minias. flectens genua
dixit. Gras ago tibi ihū xpe. quia dignat es mittere angelū tuū.
vt me confortaret & seruū tuum. Ananias azarias misahel te
conlaudabunt dne. pte igne nonsentiunt. quia in fornace ignis
ardentis tu uisus es quartus. innumero potes me liberare deca
mino ignis ardentis. Et signauit se fronte signo sce crucis dni
nri ihū xpi. Tunc ami ilico ignis extinctus e. ut nec tepor
quide incendii remaneret. Beat xpi miles minias liberatus
exit abigne. Videns aut decius impr qd factum: dixit.

St. Gallen Stiftsbibl. Cod. 569, p. 155

Reproduktionsrecht vorbehalten
STIFTSBIBLIOTHEK ST. GALLEN

ſ̄ſtenuiſſ. aliquantulum remedii exiſto impẽſarum ſtu
deamus frumento. Sic ſcẽs. & ſcõ ſic autem illi. Non
audemus patri tuo ſ̄ob ſecundum imperatis. quia
publica taxatione angariati. alexandrum perrex
imus. et inde hoc triticum deferimus per mi
niſtros manus. in auguſtalium ſtipendia metiendum.
Quib; ſcẽs. audite inquit me & ne amplius hic attenu
etur populus. per unam quamq; ratem ſaltem centũ
mihi prebete modios. & ego in dñi mei cui ſeruio
uirtute. ſpondeo. polliceor. ꝓmitto. quia nullam
minorationẽ habebitis. apud regium exactorem.
Tandem interrupto prarſulus conuicta. exſingu
los puppib; centũ numerauerunt modios. & con
feſtim uento ſurgente ſecundo. aſcendunt claſſes
poſtumq; relinquunt. atq; ſpirantibus auris. ſuo
lucri curſu. bizantiam ad plucuerunt. ad urbem
Cum autẽ integrã menſuram quã alexandrie mi
niſtris imperatoris. numeraſſent. tantus ſtupor
omnes accepit. ut preammiratione ſenatum cunc
ta quarſacta fuerant. eiſdem narrarent mi
niſtris. Qua relatione perculſi. dñi amnis

St. Gallen Stiftsb 569. p. 204

saltem ei mittere audebat scientes eū magni meritiq;
neq; esse constantiae & in xpō plurimū ualere! fauore
igitur prosecutus populi. qui eius expectando aduentū
gladiatoribꝫ impedimento fuerat. adptorium consulis
accessit. cuius foribꝫ uimagisquā uoluntariae reseratis.
erant enim clausae. Nuntiatum est eustathio consulari
bicularis dēpsulis aduentu! Ilico dux ille festinus ei oc
curretis. salutauit eum! Sed quia scriptū est. pbra aurū
uirtus corrupit insipientes. aspernens eū scs aiebat. inu
mice dī. legis puaricator cuius o innocentiū cruorē
dulcius ebibit melle. qua temeritate presūpsisti uultū
conspicere nrm. tanti conscio reatus. cruentissime
quare non attendisti dominicam pceptionē quecoti
die intonat. innocentē & iustū nolite ēdemnare!
Adquē paucis ita respondit. heros cur me sic acci
pis seruedī. cur frustra in me seuis animaduerte quia ma
gis eudoxius & simonides huius insignes urbis exhoc ar
guendi sunt quā ego. Reuera enī ipsi sunt uehemēter
infesti. adeffundendū sanguinē horū. Cui pre
sul econtra. nō simo dines inquid nec eudoxius
sed aurum argentumq; cupi do te illexit. ut ad patrandū

St. Gallen. Stiftsb. 569. p. 212.

ꝑbati

adurbem ubisẽm corpus martyris occulebatur.
Resonantib; hinc inde psalmor; hymnis plurimis
luminarib; accensis. cũ iam triduana ieunia
&uigilię; prę;cessissent. reserato sepulchro ipse
locus martyris totus contremuit. ut pauore
tanti signi omnes terrentur. Cũq; &ipsam diẽ
cũ nocte sua ieunio &oratione sollemnem
duxissent. tandem uenerabilia membra inde
leuantes feretro com posuerunt; Ita sic ꝑ cedentib;
&subsequentib; populis. cũ scõ apparatu gene
uensem urbẽ ingressi adeandem ipsam æcclam
ubi tumulanda erant resonantib; clero &populis
&laudes incelum fer&tib; ꝑ uenerunt. Com
positoq; abepiscopis &sacerdotib; marmore
corpus sẽm condecenti gra recluditur ubi ali
quanto tẽpore seruatũ ẽ. &adpopulor; gtam
sub celatum; Sed cũ iam francis &burgundi
onib; theodericus imperare&. haberet; sedẽ
suam geneue ut mos semp fuit burdundior;
regibus. Contigit cũ ubi idem ipse re&esse&.
scõs epos quasi adciuitatẽ regiam aduentasse.
Hiconiũ maurien nensem. discipulũ olim be
ati cado oldi uienensis epi. &abeodẽ epo mau
rienensi ordinatũ rusticũ acq; patricium

St. Gallen Stiftsb. 569, p. 228

Igitur uri beatissimi ursus & uictor tunc tē
poris dū pugnasta ripā fluminis are salodoro
castro non longe areno constructu commora
rentur impiissimus maximianus post eos
socios suos dux exit adipsos bellandos;
Hoc est ezechiel tunc temporis iudicem impiissimū
ubi uri sci in locis munitissimis cōmorarentur;
Igitur dū uri sci in loc. ac famuli dī assidue in lo
co nuncupato oracionibus & ieiuniis noctur nis
que uigiliis seu quibus libet uir tutū operibus
dōm sibi pcibus militarent seuissimi homines sup eos
trucidandi uenerunt; Unde sic dns pseruus
suus dignatus est uigilare & coronā quā pmisit
dns his qui diligunt eū dignatus est super eos imponere;
Cū ipsi uri addi sco spu uenissent sicce ciuitatis ocu
lorum sup ipsū turant & pfidos homines aduenit
ut ipsos homines pceciuitatē uidere non potuis
sent; Unde ia ciuis frequenter errantibus
& scos dī noncognoscentib; beatissimus ur
sus germano suo sco uictori locutus dixit;
Ecce frater mi ecce nunc tēpus acceptabile
ecce nunc dies salutis quā dominus digna
tus est seruis suis pparare; Venimus ergo
& ostendamus adipsos fortitudinem clemencia
dī sub uenit nobis ut accipiamus martyriū
& cor̄mm̄ertatis sortē sup uicelo & socii angelo-

St. Gallen Stiftsbibliothek Cod. Sang. 1, p. 234

INCIPIT VITA S. PURCHARDI EPI.

FERRENARUM MOLYS CURARUM assiduuno adiutorio trabatur ad respectū diuine miserationis: qualiter æterna p̄ seruma seos suos iustificauerit. mens humana. æsol licitudinib' pressa inutilib' soluatur. ut troq; remunerationis p̄mio n̄ fraudatur. Oportet ergo ut adbeati purchardi pontificis laudes. fili. seruē uertamus: quatinus dū eius memoria colimus: orationū emolumēta sulci amur. Neq; enī metuendū. ut inlaudib' beatorū uirorū fideliter; plenius modū possit excedere uera pia narratio

St. Gallen Stiftsbibl. 571, p. 276

Reproduktionsrecht vorbehalten
STIFTSBIBLIOTHEK ST. GALLEN

deuotionis. Quecquid itaq; dicimus
te facimur. & deuno quoq; pfari non dubi
tamus. quando sic scōrū fraternitas iungit.
ut oīa in omnib' xpc habeat. itaq; concor
dia mbrorū connexio capiti copulatur. quo
diuisorū rēributio meritorū. una sit re
ultatio omniū. Quapp̄ datur nobis li[illegible]n
tia faminis. seruato ductu catholice nar
rationis. Venerabilis purchardus ang
lorū genere nobilis. nobilior factus ēpse
cutione diuine religionis. Hic a annis pue
rili do seruiens. quantū etas pmittebat.
puerilis. festinabat ad studiū bone op̄a

St. Gallen Stiftsbibl. S 71, p. 277

Reproduktionsrecht vorbehalten
STIFTSBIBLIOTHEK ST. GALLEN

OTKERVS QVEQ; AC SI INDIGNVS SCAE
MARIE SCIQ; LANDBERTI MANCIPIVS.
predicare tam epō. VVEPINFRIDO uenerabili
in xpō patri & consacerdoti. salutis aeternae
subsidium.

Quanus antiquitas ut ait oratorii maxim? quo
ppius abegat ab ortu & diuina pgeme. hoc
melius ea fortasse que etiam uera cernebat; Verum
angelo danieli narrante nouim? quia ptransibunt plurima.
& multiplex erit scientia. In antiquis utiq; uigente
ratione ueritatis indagatrice & pspicacia futurorum.
in modernis uero fide credulitatis qua primū pollente
cū plurima scientia preteritorū. Illis diuturnitas utile
uetustatis obducens callū. cognitionē prestitit omnium
rerū. nobis e cōtra quod calidus sanguis quod rerū insciam
uersat. unā non auolet obbrecem unā & curā sollicitudinū.
antiquaq; memorare inuenta uirorum. Vixere fortes
ante agamennona multi. sed omnes inlacrimabiles
ignoti q; urgentur longa nocte. carent quia sacro
uate. Haec ut credo ppendens abbatū reuerentissime.
& qua necesse ē quanto uiriores. tanto cē pspicatiores.
obtulisti libellū de uita tā nri quā uri specialis patroni
domni scilicet Remacli. cōquestus ppt incuriā tam pdecessoq
uitae breuius quam ut res exposcularet p magnitudine
gestorū eius esse editam. Simul q; uisus es ut ne dicam
precari sed potius exhortari. ut eam non modo examplari.
uerū aliquanto lepidius mandare poluri. Tum qd gestae

St. Gallen Stiftsbibl. 571, p. 179

Reproduktionsrecht vorbehalten
STIFTSBIBLIOTHEK ST. GALLEN

seducamur · sy umquam in gluttane pacis mxpo · uxta qđ &
patrū habem̄ traditio · & scripturarū scarū lectione · sed &
mee inuigilantie diligentissima admonitione · Et auris tua q.
manib; sacra nūq; recedat lectio · & in ea uobis usq; sit me
ditatio · Ut enī ager quāuis sit fertilis sine cultura nō
potest ee fructuosus · sic sine doctrina animꝰ · docto q. homi
ni & erudito uiuere & cogitare · Orationi frequent̄ in
cūbendū · p excessib; humanꝫ fragilitate contractis exo
randum · & de cetero ēt rabendus nō modo supplicandum ·
verū cauta sollertia inuigilandū · Vbi namq; socordie
se quis ignauie tradiderit · nequiquā dīm implorat ·
Vob q. uirtꝰ sit uitiū fugere · & sapientia prima stultitia
caruisse · Pudor iustitie q. soror · incorrupta fides · nuda q.
veritas in uiris cordib; · obtineant locū · ut ura
opera spectantes p uocentꝰ ad exemplū · Confessionē
ueram delictoꝝ dō & p latis offerte · temptationum
impulsationes in ipso aditu detegite · q. stultoꝝ incurata pudor
malus ulcera celat · & tegendo uires ministrat · Obedientie
bonū maioribꝫ exibete · eoꝝ documentis animos imbuite · q.
quisq; tū recte uiuit · si curat id esse qđ audit · Omnib; que
q. fieri amat tēperate · q. uerū ē solū esse triumphū in
nocentie · nō peccare ubi liceat posse · In optimis quoq;
& iudicatis temperantes estote · q. est modus in reb; · sūt
certi denq; fines · quos ultra citraq; nequit cōsistere veritas ·
& metri se quemq; suo modulo & pede verū est · & semo in
uitium sit alteri · q. accipere quā facere iniuriā p̄stat · Paci
entiā que miseriarū portꝫ amplectimini · qm̄ nemo ad
eo ferus ē ut nō mitescere possit · si modo culturę patientē

St. Gallen. St. 148. 571. p. 210

Reproduktionsrecht vorbehalten
STIFTSBIBLIOTHEK ST. GALLEN

Cod. 571

p. 210

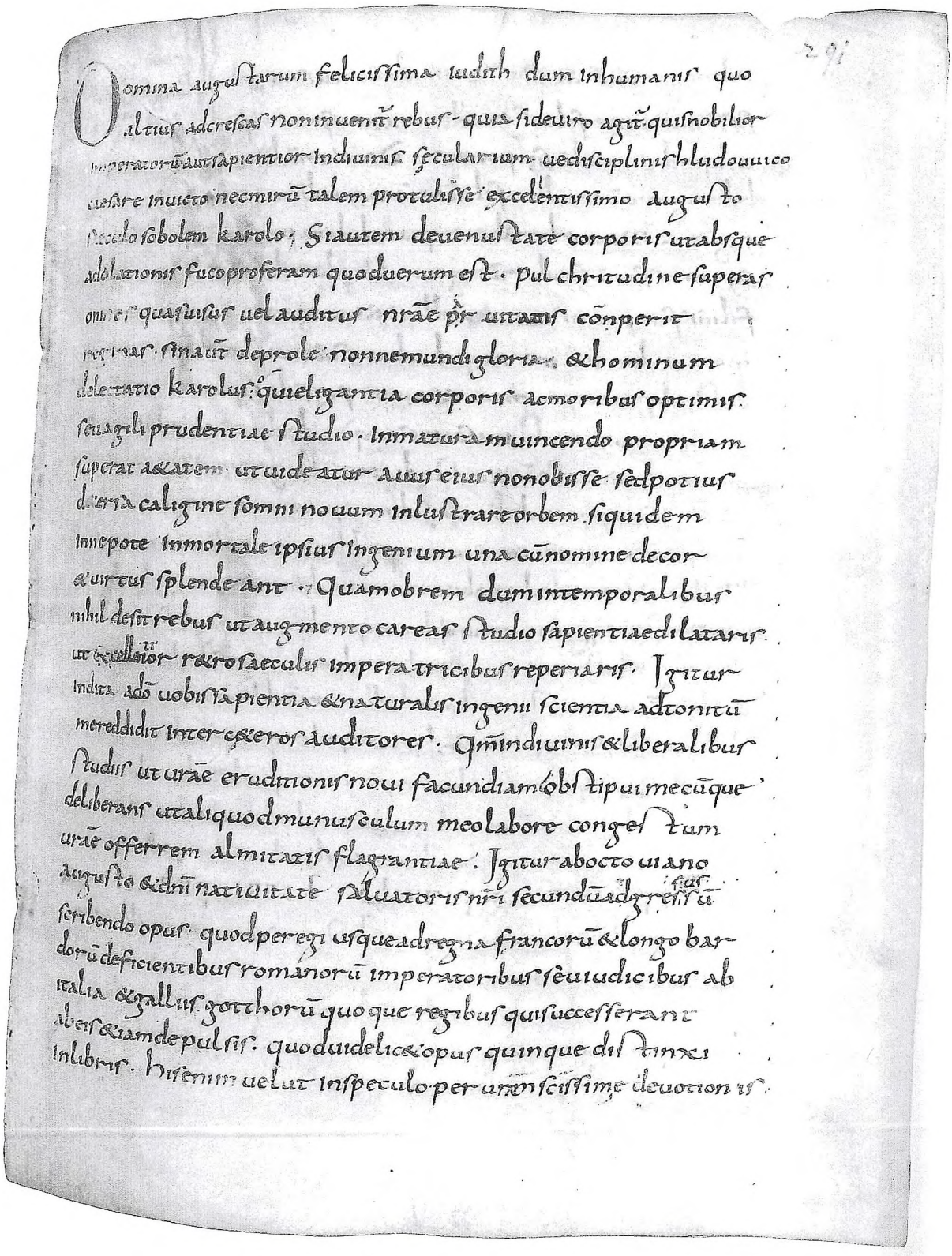

Pl. 2. Sankt Gallen, Stiftsbibl. 622 (*G*), p. 291

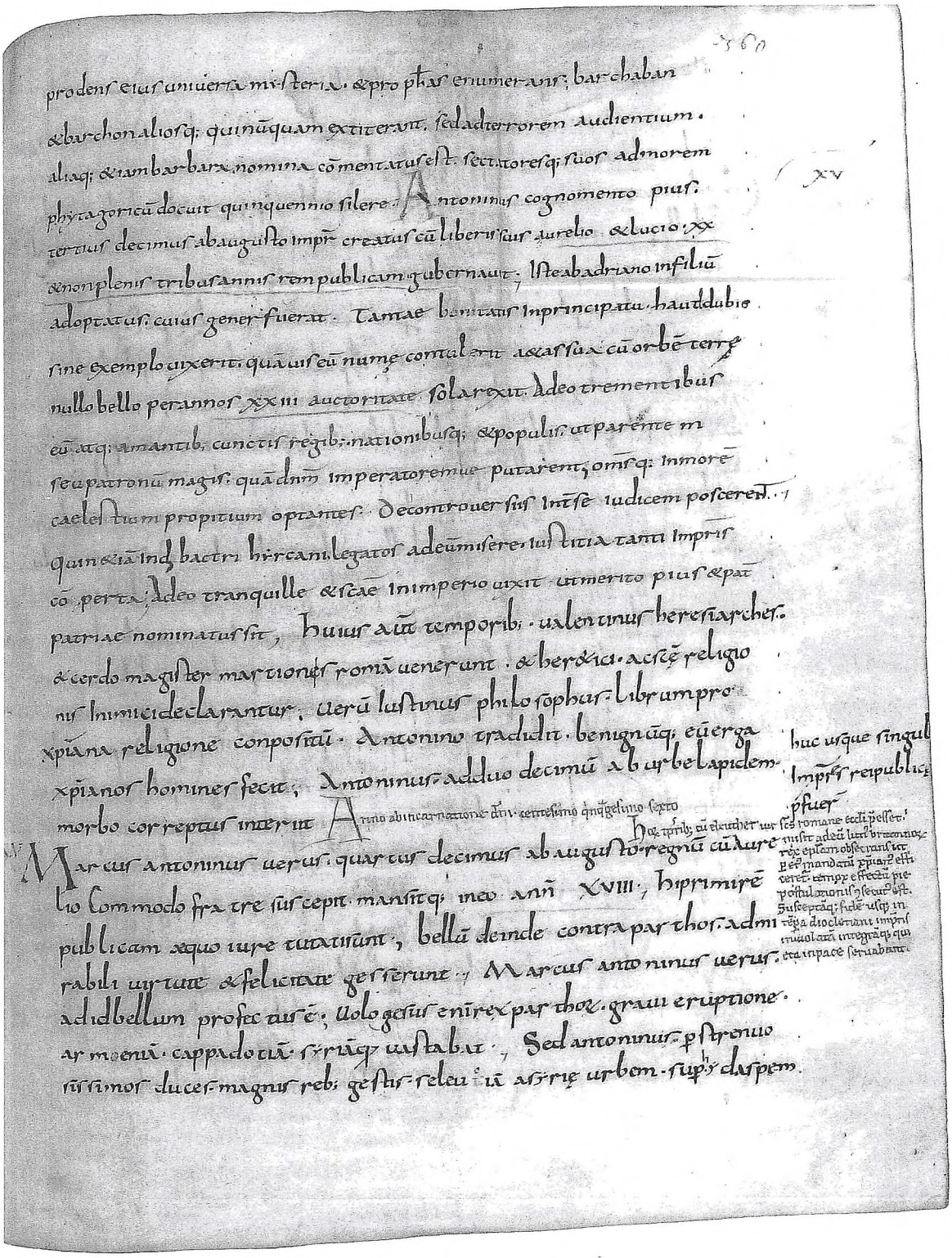

Pl. 3. Sankt Gallen, Stiftsbibl. 622 (*G*), p. 360

Freehelpl
ed. Michael J. Allen
CC CM 169 (2002)

ſſt. ꝙ ꝑma petri apli
eccl̃ romana eccl̃a n̄
habens macula nec ru
gã nec aliqd hui modi
ſ. eccl̃a aũ eccl̃es apud alex
andriã beati petri nomine a mar
co ei discipulo & euangelista ẽ ſe.
pta ẽ. ipſe q̃ a petro apl̃o in ęgy
ptũ directꝰ ũbu ueritati ꝑdicauit
gloriosũmaũ martyrũ. Tertia
ẽ eccl̃es apud antiochiã eide bea
tissimi petri nomine habet
honorabile eo qd illuc pri quã
romã uenisse habitauit. & illuc p
mũ nom xp̃ianũ nouelle gentis
exortũ ẽ. Et quãuis aliud fun
damẽtũ nemo possit ponere p̃ter
id qd positũ ẽ qd ẽ xp̃s ihc. ta
mẽ ad edificationẽ nr̃am eccl̃e
sęa romana eccl̃a p illas uete
res & nouũ testamẽti quas regu
las suscepim⁹ etiã has suscipim⁹
phibẽtes scripturas. Scãm synodũ
nicenã trecentorũ xviii patrũ
mediante maximo cõstantino
augẽ i q̃ arrius hereticꝰ eccl̃e
natus est. Scãm synodũ cõstan
tinopolitanã mediante theodo
sio tempore augẽ. i q̃ macedonii
hereticꝰ debitã damnationẽ exce
perũt. Scãm synodũ ephesinã ui
q̃ nestorii damnauit cũ cõsensu
beatissimi celestini pp̃ mediã
te cyrillo alexandrine sedis
antistite & archadio epo ab
italia destinato.

C. 1.

TINUM EPM. FILIPPUM. ET ASELLIUM PRBOS. LEGATOS
ECCLESIAE ROMANAE DIRECTA.

primisset

Dominobeatissimo & honorabili fr̃ bonefacio. Aurelius ualentinus pro
uintiae numidię. & ceteri quip̃sentes adfuimus numeri ccxuii. excom
municonciliio affricano. Quõ dn̄o placuit. ut dehis quenobcum egerũ
scis fructus tes nr̃i. coep̃s faustinus. & conprbi filippus & asellius. Nuncbe
atę memorię epõ zosimo. a quo & mandata & litteras attulerum. Sed
tuę uenerationi. quinctus loco es duintus constituus. humilitas nr̃a
subscriberet. ecbreuit insinuare debemus queritis drumq; concordia ter
mitã sunt. Ne ec quę plixis gestorum uoluminib; continent. Inquibus
salua quidẽ caritate. nontamen sine paruo altẽcationẽ s labore demoratisumus.
Ec gestis deliberanter quę nunc ad causcmptinent. quam & ille sudhuc
ess & incorpore hocacciper & gratius quoduider & pacatius terminatũ
Domine frater. apiarius prb decunus & ordinatione. & excommunica
tionẽ fuerat exortum. Nonsolumsiccensi. Uerum & iam totius affricanę
eccl̃ę. nonleuescandalum deomnib: erratis suis ueniampetens. communio
nẽ restituꝰ. Prior autẽ coep̃s nr̃ siccensis urbanus quodmeocorrigen
dumusumẽ. sinedubitatione correxit. quauero pacis & quietis montan
orum inp̃sens. sedetiaminposterum prospiciendũ fuit. Quõtaliumultap̃
cesserunt utut similiu utetiã grauiorũ deincep̃s precauerio posset
placuitnob ut desiccensi ecta rẽmitto. apiarius. & accepto epistolio. ubi
cumq; alibiuell & & poss & prbiumunerisfungeretur. quodeidemipsiplu
rimus ꝑpriꝰ postulanti. sinedifficultateconcessimus. sanepriꝰ quã
haeccausa istotermino claudere. Intãliqua duturnis disceptationib;
uersabam. Quare ratio ipsa poscebat ut apud acta ecclesiastica afrib:
nostris faustino coepõ & philippo atq; asellio conprbis quereremus. ut
ꝑmerent. quidquid debeis nob cum agendumfuiss & Inuncrum. Non
nullu quidem sineullo sch̃o ꝑsecutisunt uerbis. Sedcumidpotius flu

a scelus & honore gradus sui prbr remoueretur

St. Gallen, Stiftsb. 671, p. 198

flagitiorum dolosus negotior eſlipit & tandem deomnib; incredibilib: ob
prius ultrō neus ſeipſeconuicit. Atq: ipſamnrām ſpem quā eū & credebam
& optabamus detumpudendis maculis poſſepurgaſſ. Conuertitinge
mitus. hiſiquō iſtūnrū meſtitiā unotantum ſolatio mitigauit. Qd
nos labore diuturnioris queſtionēs abſoluā & ſuis ſuulneribus qualē
cumq: medellum & ſiunuttuc acſuāconſcientiā reluctante confeſſionē
uidē dnē fr. prefatotaq: debitę ſalutis officio impendio depēcamur. &
deinceps aduestrus aures hincuenientes non faciliuſ admittatis, nec no
bis excommunicatos communionem ultrauue litēs excipere. Quahoc
& iam niceno concilio definitum faciledebuerit. uenerabilitatuā
Nam & ſide inferioribus clericis & laicis uidetur ibi pcaueri. Quantoma
gis hoc deepis uoluit obſeruari. Necinſuupuinitu communionē ſuſ
penſi. atquc ſcitote ppropere & indebitę uidentē communionis reſtitui.
Prborum & ſequentium cleri corum improbu refugia ſic tedignumē
repellet ſcitatuuc quicnullapatrum definitione hocectē derogicaumē
affricanę. & decretanicenę ſiueinferiorēs gradus clericos ſiue ipſoſepoſſuſ
metropolitanis aptiſſime commiſerē. Prudentiſſimę enī iuſtiſſimeq: uide
runtquecumque negotia. Inſuis locis ubi orta ſunt. finiendu. Necunicuiq:
puindentiae gratiā ciſſpſ defuisse. Quę equitus axpī ſacerdotibus. &
prudenter uidetē & conſtantiſſime teneteē. Maximequiauniciuiq: con
ceſſumē. Siiudicio offenſus fuerit cognitorū adconcilia ſuę puintiae. & ſi
am uniuerſale puocaſſe. Niſiforte quiſquamē qui credat. Uniculibē
poſſednm nrm excaminis inſpiritue iuſtitiam. & innumerabilibus
congregatis inconcilium ſacerdotib; denegure. Nutquomodo ipſum
tranſmarinum iudicium ratumerit. adqd teſtium neceſſerię ſonę
t propter ſexus. t propter ſenectutis infirmitatē. t multis alis impedi
tis adducinon poterē. Namutaliquitamquam atuę ſcitatis latere
mittantur. nullo inuenimus patrum ſynodo conſtitutum. quia

---

[1] conclatio quę apellatē paulli apo
ſtoli Reuelatio q apellatē thome
apoſtoli Reuelatio q apellatē ſtę
thecle apocrī Lib q apellatē trans
itus ſcę marię apocrī Lib q apel
latē penitentia adā apocrī. &
lib de origine nomē gigantis q p
lauiū cū dracone ab hereticis
pugnaſſe phibetē apocrī Lib q
pellatē teſtamentū iob apocrī.
Lib q apellatē penitentia ori
entis apocrī Lib q apellatē pe
nitentia ſcī cipriani apocrī.
lib q apellatē iamne & mābre
apocrī Lib q apellatē ſors apoſ
tolorū Lib luſa apti apoē Lib ca
nones apoſtolorū apoē. Lib phiſiolo
gus ab hereticis ēſcripē & beati
moroſii nomē ſignatē apoē
iſtoria eusebii pamphili apoē.
paruula tertulliani ſiue affri
cani apoē. Opuscula poſtumiani &
alii apoē. Opuscula montani & p
riſcille & maximille apoē. Oīa op
uſcula fauſti manichei apoē. Opuſ
cula alterii clementis alexandri
ni apoē. Opuscula caſſiani prbi
galliarū apoē. Opuscula victori
ni pictauenſis apoē. Opuscula
fauſti regienſis galliarū apoē
Opuscula fruūtii apoē. Epta ihu
ad abgarū apoē. Epta abagari
ad ihm apoē. Paſſio q̄rice & iu
litte apoē. Paſſio georgii apoē
Scripta q apellantē ſalomonis
ſapientia apoē. Philacteria
oīa q̄n anglo; ut illi ēſcri
pturā ſi demoniū magi nomi
nib; ēſcripta ſūt apocrifa.

St. Gallen Stiftsb., 671, p. 204

Lxxv. Excerpt. Bracarens. cap. ii.

Placuit nob atq; ēuenit. ut epi psingulā eccl'ā ex dioceseē eunte. pmū discutiant clericos q̄m ordinē teneant baptismi. missarū. ac qualit quecq; officia. in eccl'ā pagant. Et si rectē q̄dē inuenerint. dō grās. Sin aut minimē. docere debent ignaros.

Lxxvi. Excerpt. Toletano. cap. v.

Cū epūs suā dioceſim uisitat. nulli pmutationis onerorū existat. nec umquā q̄nquagenariū numerū euectio ni excedat. aut ap̄li quā una die. p una quāq; basilicā remorandi licentiā habeat.

Lxxvii. Excerpt. cap. vi.

Q d si epūs aut langore detent. aut alis occupationib; implicat. uisitatio nē dioceseos explere nequeunt. pbros p̄babiliores. aut diacones mittat. q̄ redit basilicarū ac reparationē. ac ministeriū earū utilia inq̄rant.

Lxxviii. Excerpt. Meldens. cap. iii.

Qualē ministeriū epūs circa se habere debeat.

Vt q̄cūq; epūs talē circa se puritatē habere deceret. q̄ iuxta sinceriſſimū ac purissimū sensū catholicorū patrū fidei ac obseruationē mandatorū di. seu ac p̄dicationi doctrina pbros plebiū assidue instruat ac informet. ne dom̄ di unus. que ē lucerna ubi di remaneat. Si. aut isde talis existat. que amor pecunie nūquā. aut reprehensi more. ac cōuersatio reprehensibilis ētemptibilē reddat. Hinc ē qd cū mores querelā inēspectu di

St. Gallen, Stiftsbibl. 674 (Burchard v. Worms, Dekret)

Testimoniū laici aduersum clericū nemo suscipiat.

Testimoniū laici aduersum clericū nemo suscipiat. De pbrorum phibr

Precipim' uob. ut un' qsq; urm sup dua' seu tre' ebdomada' diebz dnicis. seu festiuitatibz scōz. pplm sibi cōmissū doctrinis salutaribz ex sacra scriptura supra' in ecclia sibi cōmissa p' euangl'm plectū instruere studeat. & iube at illi' ut nullus de eccla exeat. ante quā apbro. siue diacono. ultima laus. id ē benedicam' dno. aut ite missa ē pnunciet. De ordinatis

Si accusati fuerint. quot testibus se excusare debuerint.

Si aut pbri t diaconi fuerint accusati. adiuncto sibi exuicini loci. ppinqui eps legitimo numero collegarū. qi abeodē accusati perierint. idē una se cū inpbrii nomine. sex. in diaconii tribz. ipsoz causas discutiat. eadē dilationū & dilationū. & acōmunione remotionū. & discussione psonarū int accusatores. & eos q accusant. forma seruata. Reliquoz aut clericoz causa. Sciā solus eps loci agnoscat & finiat. De substantia defuncti pbri cui

Cōcilio allatū ē. qd quda laici impbe agant ctra pbros suos. ita ut demorientiū pbroz substantia. partē sibi uendicent. sicut deppriis ser uis. Int dicim' utiq; canonica auctoritate. ne hoc ulterius fiat. Si; sicut li beri faci sadsuscipiendū gradū. & agendū addiuinū officiū. ita ut nihil abeas exigat pt diuinū officiū. De pculari ū sacdotū nihil sibi usurpent. si totū in quattuor diuidat partes. una epo. alia altari. tertia pauperibz. quarta parentibz. & si nō sidonei parentes. eps ea recipiat. & inusū eccle diligent distribuat. Et si qs ctra hec fuerit

Excerpt. trium capp. III.

Ex eod cōcilio cum interpret. Arnolfus

Excerpt. capp. XX

Excerpt. trib. nensium cum interpret. Arnolfi exc. capp. XX. III.

St. Gallen, Stiftsbibl. 674

[illegible] africani apocrisa. O puscula
le. apocrisa. O mā opuscula fausti manihei. apocr̄. O puscula alterius
clemtis alexandrini. apocr̄. O puscula cassiani pbri galliarū. apocrisa.
O puscula uictorini pictauiensis. apocr̄. O puscula fausti regiensis galliarū.
apocrisa. O puscula frumtii. apocrisa. ẽpla ihu adabagarū. apocrisa. ẽpla aba
gari adihm. apocrisa. Passio q̄rice. ⁊ iulitte. apocrisa. Passio georgii. apocr̄.
Scripta que appellant salomonis ētradictio. apocrifica. Philacteria oma que
ñ anglox ut illi ēfingunt. sj dęmonū magis nominib; ēscripta s̄. apocrisa.
Hec ⁊ hiſſimilia que symon magus. nicolaus. cerintus. marcion. basilides.
ebion. Paulus ari samosatenus. fotinus. ⁊ bonosus. q̄similu errore defe
cerunt. montan' qq; cū suis obscenissimis. sequacib;. apollenaris. ualentinus.
siue manichęus. faustus. sabellius. arrius. macedonius. eunomius. no
uatus. sabbatius. galistus. donat'. ⁊ eustachius. sybinianus. pelagius. iu
lianus. ⁊ lanensis. cęlestius. maximianus. priscillianus abhspania. lam
pedius. dioscorus. eutices. petrus. ⁊ alius petrus. ęqb; unus alexandriā.
alius qq; antiochā maculauit. achacius ēstantinopolitanū cū ēsortab; suis.
nec ñ ⁊ omis hereses quas ipsi coxq; diſcipli. siue scismatici docuerunt. Et ē
scripsēr̄. quox nomina minimę recenem'. ñ solū repudiata. uerū ari ab
omi catholica romana ecclia eliminata atq cū suis auctoribus auctorūq; se
quacib; subanathęmatis in dissolubili unculo in ętnū ēfrem ee dāpnata.

Quando. ⁊ quo tępore libri ueteris ⁊ noui testamti legendi sint.

In septuagesima ponunt sptacū. usq; uiqmā decimā diē ante pascha.
Quinta decima die ante paschā. ponunt hieremiā. usq; in cenā dni. Ter
dni legunt tres lectiones

St. Gallen
Stiftsbibl.
674

214

oppssę fuerint. ac p̄ea delectatione libidinś ꝑmanere inēuugio raptor
t uiolento uiro ē sensserint. dāpnatione supi dicta teneanť obnoxię. De ta
lib; aut apls. Cū enī luxuriatę fuerint. nubere inxpō uolunt. habentes dāp
nationē. qa p̄mā fidē irritā fecerunt. De eadem re.

Ut uiduę indelicti ñ sint. sed sedín aplm subpotestate epi uiuant.

Precipue inqt ut uiduę inreprehensibiles sint. Vidua eligať. ñ minś .xl. annoy
inopib; bonś. testimoniū habens. si filiś educauit. si eę. Adolescentiores uidu
as. uiduś deuita. Cū enī luxuriatę fuerint. inxpō nubere uolť. habentes
dāpnationē. qa p̄mā fidē irritā fecer. simul & ociosę loquentes. qd ñ opor
tet. Uolo g uniores nubere. filiośpertare. matres familiaś ee. nullā oc
casionē dari aduśario maledicti grā. Jā enī quędā cūsę sretro satanan.

De feminis quę uiroś amittunt. placet. ni se sic hactenś indiscrete uelent. s;
triginta dieś p̄ decessū uiri sui expectent. Et p̄ tricesimū diē. p̄silū epi
sui. t si epś absenś fuerit. ēsilio aliog religiosog sacdotū suogq amicoy. id
qd eligere debent eligant. Et ut rogē p̄ceps sacro cuentu. ut hi q̄ publi
cā eger pententiā. & fęminę quę uiroś amittunt. sua auctoritate do
nec deliberent qd agant tueanť. & specialť phis capitula fieri. & legimun
danę capituli inserenda decreuimus.

Viduatś seruandę pfessionē coram epō insecretario habitā. inposita coramepo
uestę uiduali ñ ee uiolandá. ipsā talis pfessionis desertricē. merito ee dāp
nandā decernimus.

St. Gallen Stiftsbibl. 674

St. Gallen Stiftsbibl. 674 (Burchard v. Worms, Dekret)

ppinqtatē. Quid enī. Hūqđ ñ possunt cōiungi. quos nulla pximitas carnā-

xl. vi. lis. t mid generatio se cernit spiritalis. De co si aliqs fuit spiritalis cō-

ex corde ecclē cap. xl. viii. cil mīstrū rec. arnolfus. Illud etiam nec canonica institutione definiuimus. nec introductione aliqua refutam⁹. sed ppt̄ eos qui diuer-

se de co sentiunt hoc loco aliqđ cōmemoram⁹. Siqs suę spālis cōmatris

filiā fortuitu. et ita ētingente rerū casu incōiugiū duxerit. ēsilio maturio-

xl. vii. Tri seruato habeat. atq; honestę legitimo cōiugio operā det. De qđa q filio

ex dialogo gregorio. terribile etiā quidđā in ualerię puincia ētigisse (cū sua spāle ēstupraut.)

uir uitę uenerabilis maximianus siracusanus ep̄s qui diu in hac urbe

meo monasterio p̄fuit narrare ēsueuit dicens. Quidā curialis illic sa

cratissimo paschali sabbato iuuenculā cuiđā filiā in baptismate suscepit.

Qui post ieiunii domū reuersus. multo uino inebriatus eandē filiā

suā secū manere petit. eāq; nocte illa qđ dicto nefas ē ꝑdidit. Cūq; ma-

ne facto surrexisset reus. cogitare cepit ut ad balneū ꝓgeret. ac si aqua

balnei lauaret maculā peccati. Terrē g. lauit. cepit trepidare. ecclam

ingredi. sed si tanto die ñ iret ad ecclam. erubescebat hominēs. Sin ů

iret. ꝓmerebat iudiciū dī. Vicit itaq; humana uerecundia. ꝓcessit

ad ecclam. sed tremebundus ac pauens stare cepit. atq; ꝓsingula mo-

suspectus qua hora inmundo spiritui traderet. et coram omī ppto uexarē.

Cūq; uehemēt timeret. et in illa missarū celebritate quasi aduersę nil

ētingit. qui lętus exit. et die altero ecclam iam securus intrauit.

facūq; ē ut p. vi. ētinuos dies lętus ac securus ꝓcederet. estimans qđ ei scelus

dīs aut ñ iudisset. aut uisū misericordię dimisisset. Nec [illegible]

bita morte defunctus [illegible]

379
St Gallen 674
p. 373

tate remaneat. Unde diligentes mām di metuentesq; iustitiā. nec
de remissione peccatoꝝ desperemus. nec remaneamus in peccatis. sciente
q; illa hominū debita hominū sit exactura. eqtas iustissimi iudicis.
que n̄ dimisert mīa clementissimi redēptoris. Sic enī mīa suscipit ab
soluitq; cōfessos. ita iustitia repellit et punit obduratos. Hinc ait q; pec
cantes in spm̄ sem. neq; in hoc seculo neq; in futuro remissionē accipient pec
catoꝝ. Hāc de hoc isidorus ispalensis epūs adinq̄sitionē massonis epi. ita
reserpsit dicēs. Verū qā sequentē inepte uenerabilis frātas tua innoui
ta nulla ē in huiūmodi sententiis decretoꝝ duitas intelligenda. qd alī
bi legit̄ in lapsu corporali restaurandū honoris gradū p̄ pēntiam
alibi p̄ huiūmodi delictī nequaq̄ reparandū amiq; ordinis meritū.
hoc enī duitas hoc m̄ distinguit̄. Illos enī ad p̄stinos offic gradus re
dire canon p̄cepit. q̄s pēntiaꝫ p̄fecisse satisfactio. t digna peccatoꝝ
cōfessio. At cōtra hi q̄ neq; animo corruptionis ēmendant̄. neq; hoc ipsū car
nale delictī qd admiserūt. uia uindicare q̄dā supstitiosa temeritate
nitunt̄. nec gradū utiq; honoris. nec grām cōmunionis recipiunt.
Ergo ita ē utiq; diuīda sententia. ut necesse sit illos restaurari in lo
co honoris. q̄ p̄ pēntiam reconciliationē meruerunt diuine pietatis.
Hinc inmerito cōsequunt̄ adepta dignitatis statū. q̄ p̄ emendationē pē
nitentiaꝫ recepisse noscunt̄ ante remediū. Id enī ne [illegible]

ęlestis patr̃. aduersi. ve labamur. potestatis nr̃ę ē. ignauię.

Fredegarius Celestini pp̃ hab. c.

Impugnatione adę oĩs homines naturalē possibilitatē. ẏ innocentiā pdidisse. ſi dicimus. ẏ neminē depfundo illustrunę pliberū arbitrii posse ēsurgere. ſi dicimus. ṅ eū grā di miserantis exceptę. pmunitatis beatę memorię pape innocentio. atq dicente inepti sui. ad cartaginensę ēcliū. liberū enī arbitriū ille ppessus. dū suis inēsubtrius u homs. eadem impugnationis pfunda demersus ē. ẏ nihil quē ad modū exinde surgere posset inuenit. suaq; inętū libertate decepta huiusmodi runę tenuisset obpssū. ṅeū post xpi pfia grā reuelasset aduersa q̃ pnouę regenerationis purificationē. omne pctm̃ utriusq; sui baptismatis lauacro purgaut.

Fredericus Eiusdem.

Qd nemo ṅ pxpm̃ libero bene utẽdo arbitrio. idem magist̃ inepti adversarii ēcliū dicta pdicat dicens. Aduerte tandē o pmuissima mentis puersa doctrina qd̃ primū hominē ita libertas ipsa deceperit. ut dū indulgentius firmis ei utẽdo impugnationē pſumptionis ēciderit nec exhaurire potuit ērum. ṅepudentia regenerationis statū pstinę libertatis xpi dñi reformasset aduentu. Qd hō sic posterius sit impugnabilior

Gregorius ursus mori

Adhoc impugnandę sanctę [illegible]

St. Gallen Stiftsbibl. 674

Bernhard St. Gallen Stiftsbibl. 674

ssaria diuimus. ẽsulentes tã desolationi loci illi. quã
cl'e pauptm. re-lit' supdicti. eccl'e mintnensis. l' qcqd ei
modernoq; iure. l' pulegio potuit. potest nc qualibet ratio
ne. utrui. eccl'e ius potestatẽq; hic pcepti nri auctoritate
l'. ut ipsemet tẽpore sicut. ep'pi qppe. eccla debeat cognare.
ecclia. tua pulsione disponere. quatenꝰ de inceps qd' perire
potuit. pauptũ. eccl'e tui; utilitatib; cleriq; pficiat.

[illegible] in ecclesia fieri non debere [illegible]

picturas in ecclis fieri ñ debere. ne qd' colẽ. & adorãt. inparie
pingatur.

emi picturã adorare. aliud ꝑ picturi; hystoriã qd' sit adorandũ
re. Hã qd' legentib; scriptura. hoc idiotis ꝑstat pictura cer
. qa in ipsa ignorantes uident qd' seq; debeant. in ipsa legunt
as nesciunt. Vnde. & ꝑcipue gentib; plantione pictura ẽ.
ignoꝑe tu q; int' gentes habitas. attendere debueras. ne dũ
elo incaute succenderetis. ferocib; animis scandalũ generalis.
g' ñ debuit. qd' ñ ad adorandũ in eccl'is. sq; ad instruendas
mentes fuit nescientiũ collocatũ. & qa in locis uenerabilib;
pingi historias ñ sine ratione ueritas admisit. si zelũ discre
ẽdisses. sine dubio. & ea que intendebas salubrit' obtinere.
tũ gregẽ ꝛ dispgere. sq; pot' poteras ẽgregare. ut pastoris
ptũ nom excelleret; ñ culpa dispsoris incumberet.

n pdebito epi' de ẽsecranda eccla manus aliqd' re[illegible]
t q'ten' aliq' fideliũ adẽsecrandus eccl'as epc's inuitat. ñ
debito minus aliqd' exigat. sq; si ex suo uoto obtulerit. ñ
ẽ. Attam un' q'sq; epc's meminerit. ut ñ pri' dedicet eccl'am.
a dotẽ basilicæ. & obsequiũ ipsius ꝑdonationẽ cartulæ ẽfirma
ipiat. Hã ñ leuius ẽ ista temeritas. si sine luminaribus.
substantiali sustentatione cor q; ibidẽ seruatur s. qua si
is ꝑuata. ẽsecrẽ eccla. Vt eccl'am in qua cadauera in
um sepulta sunt. sanctificare non liceat.

n in qua mortuor cadauera infidelium sepeliunt'. sãcificare ñ li
si apta uidet' adẽsecrandũ inde euulsis corporib; & rasis pariet
locis. lignis et' re-ẽdificet'. Si hæc ẽsecrata pri' fuit. missa sin ta

ipes legibus tenere suis nec in se posse dimicare. sua que insub
constituunt. iusta eis uoces eay auctoritas si qd' pplis phibent.
cere non patiatur. Sub religionis disciplina soli potestates subia
te quam uis culmine regni sint pditi. uinculo tamen fidei
ñ adstricti. Vt fidem xpi suis legibus predicent. et ipsa fidei
rationem moribus bonis conseruent.
pes soli nonnumquam inta ecclam potestatis adepta
ma tenent. ut pandem potestatem disciplinā ecclastheā
ant. Cterum inta ecclam potestates necessarie non essent.
t qd non pualet sacerdos efficere. per doctrine sermonem potes
et imperii. et discipline terrorem. Sepe per regum terrenū
e regnum pficit. et qui inta ecclam posita contra fidem et
linam ecclē agunt. rigore principum conmanatur. ipsamq;
plinam qua ecclē irrogas exercere non prualet. cruciibus
-bay potestas principalis imponat. et sic bene rationem meri
urum potestatis imperiat. Cognoscant principes soli. do
e reddere se rationem propē ecclam qua xpo tuendā suscē
t. Nam siue augeatur pax et disciplina ecclē per fideles pn
siue soluatur: ille abeis rationē exigit. qui eorū potestati sua
m credidit.
ter peccatū primi hominis humano genere
diuinitus inlata ē seruitus. ita ut quib; aspicit ñ congru
libertatem. his misericordius irrogat seruitutem. et licet ppter
humane originis iniuriam alios seruos constituens alios dnos.
certa male agendi licentiay potestate dominantiū restringat.
si omnes sine merito fuissent. quis esset qui amalis quempiam
ceret. Inde et reges huius principes regesq; electi sunt. ut eoru
plos amalo coherceret. atq; adiuret uiuendū legibus subdē
Quantū ad penerationē non ē psonarū acceptio apud dm
mundi elegit ignobilia et contemptibilia et que ñ sunt. ut
que sunt destrueret ne glorietur omnis caro. hoc est carnalis
ma coram illo. Vnus enī dns equalit et diuis fert consultū et
is. Melior ē subiecta seruitus. quā elata libertas. Multi enī

St. Gallen Stiftsbibl. 674 Bernhard p. 298

t necessitas exposcerit. supra dictom .v mutare .v umbromb̄are potest
habent.

aut pbr nequaquā uxorē ppā sub obtentu religionis habeat. Si uero
ōmunicet. Si si psecuerauerit deiciatur.

epūs dixē. Omni mala ē consuetudo quā pniciosa corrupcela fundit' ex
anda ē. neqs liceat epō de ciuitate sua ad aliā transire ciuitatē. M
esta ē enī causa pqua se hoc facere tēptat. eū nullū inde re inuen
epūs. q̄de maiore ciuitate ad minorē transiret. Unde appareat auaric
lore eō inflāmari. .v. abstione seruire. .v. ut dominationē agam. Si omī
.v huīmodi pniciē seu .v. austeri' undicet: ut nec Lucā cōmunionē h
q̄ talisē. Respondet' unūsi. placet.

q̄s epūs psecuit' in sua fuerit. eccla
uendū ē illa ad aliā. atq̄ sociandū. dicente dño. Si psecuti uos fuerint
ciuitate. fugite in aliā. Si aut̄ utilitatis causa fuerit mutandū. n̄ p
agat. sī fribz inutilibz .v. auctoritate hui' sē sedi' faciat. n̄ ābit' ca
si utilitatis.

ueat epō pncipalē cathedrā suę parrochię neglegere. .v. aliquā eccl̄am
a diocesi. magis frequentare.

epūs dixē. q̄ nihil p̄ mutā oportet. sunt
fris .v. coepīs nris q̄ in ea ciuitate residente. in qua uidente ē ēstimā. be
iruā rē illic habeant. alibi aut̄ idonea p̄dia habere noscunt. t' affection
noz. q̄bz indulgeant. hactenī pmitti ei oportet. ut accedant ad possess
iā. .v. disponant t' ordinent fructū laborī sui. ut post. uī. die' domin
p' tre' ebdomadā simonari necesse ē in sui' pōi' fundi' morent̄. aut si
na ciuitas in qē pbr: ne sine eccla facere uideant̄ die dnicū. illuc ue
. ut neq; re' domestice p̄absentiā eq̄ diuinū sustineant. ut n̄ frequ
endo aduentate in qua epūs morat̄. suspicionē iactantię .v. ābitionis
eant. Unūsi duxer' placere sibi. epī singl' anni
gli sanni' un'q̄sq; epūs parrochiā suā circūeat pplmq; cōfirmet. ac do
.v. ea quę utilia sūt phibeat. .v. ea que agenda sūt utilit' agere stu
de epō quero aut nūqm pse ipse plebes sibi cōmissā inspiciat
i q̄ plebes sibi cōmissā. aut uro. aut nūqm pse ipso ustitam. iuxta
nē euangliū, .v. aplicū. atq̄ ecclasticū. cū dns moysi dicat, Spec
ē dedite domui isrl. .v. audie' uoce meo ūbū. .v. annuntiabis eis

Bernhard

St. Gallen Stiftsbibl. 674

at. accusatꝰ aut ei si nūqm dicbꝫ causę dicendę defuerit acō
n remouat. Siu aliqndo defuerit subtrahen se. restituto epō
ne. ipse remouat cōmunione accusatꝰ. ita tamē. ut nec ipsi
cuiꝰ causę pigendę. sise addē occurrere nō noluisse. si nō potuis
t. Illud ū placuit. ut cū agere cępit inępō iudicio si fuerit ac
sonꝰ culpabili. ad arguendū nō admittat. nisi ppi causā nō tamē ut
serere uoluerit.

Excepti
fiem p
epōs

os. Patrocło. Remigio. Maximo. Hilario. Seuero. Valerio. Iuuino.
ormio. Constantino. Iohi. Mommano. Mamm. ꝺ gr̄ię epi. pgallus
uncu ēstimatꝰ. Valentinę clerici nō emittat. adiēs ꝓponentes
crimina. quę maximū tota pmicia asserit cōmisisse. Delegata
ntione. illū ēstimata sęp subtē fugisse iudicia. nec cāusū ēscientia
ut si ēt innocēs examinatꝰ omib; purgaret. quę tamen decreta
p cartarū instructione cognouim. Qui cērtamo plubia de se illa
sum. qa dia ēstranda dū ēnt innumerata. ꝺdecessorib; meis
ē delegata cognito. Conuenꝰ viū dr unasse. ne adē minime
ut nullū dubitat. qd ita iudicū nocēs subtē fugit. quē admodū
tē. q est innocēs queritꝰ. Si astuta camillatio eaꝝ q ūsitꝰ agendū
silus. nūqm innocentię nomi accipiet. Confitē eni de omib; qs
ugere iudicū dilationib; putat. Veniet tamē aliqndo ille q
ē inmediū. Nec pdest illi tamen latuisse. tamen subtē fugisse.
ē ne cōmissa qēūq; fugere. ea quę obiciunt illi si uera crimina
Debuerā qde ia nē digna pticipatꝰ inmo iudicio actib; . q cogni
retā iudicū sepe declinando credidit illudendū dare sententiā.
i pco q forsitan iudicaret. ne sibi q absenti licet sit questꝰ. inobis
i ēt diceret. malum int capedine tēpoꝝ dta differri. cū hoc nū
ne assererent. De ei intentionib; nemorib; sit secretū maximū.
i dāpnanda cōmittere. qmo tardi se ēstimato iudicio psentaret.
chtoꝝ inuolutā caligine arguunt. turpiq; secta olim lta cū ñ
iere animū sordida inpatione. obiectaq ei gesta synodalia p
cōmissi inuolutū undiq; flagicius nullū cū sanitatā habuisse
quē furore suo ne insana temeritate adsclarū qq; iudicū. ti
ditū questioni. qd inuli qq; psona turpissimū ē obicerent.
cū adhomicidū dāpna asserunt. gesti plati inmediū. Ecce

Bernhard St. Gallen, Stiftsbibl. 674

tem. Quia urbis rome epō parilis mos est. Similiter autem
& apud antiochiam. cēteras q. prouincias suas priuilegia seruen
tur ecclesiis. Illud autem generaliter clarum est. quod siquis
praeter sententiam metropolitani facti fuerit epī. hunc magna
synodus definiuit epm esse non oportere. Si autem cōmuni
cum ceteris rationabili & secundum regulam ecclesiasti
cam comprobato. duo aut tres propter contentiones proprias
contradicant. optinebit sententia plurimorum.

DE EPO HAELIAE IDEST IHEROSOLIMORUM.

VII. Quia consuetudo optinuit & antiqua traditio. ut helie epī honoretur. Habeat honoris consequentiam salua metropoli
propria dignitate.

DE HIS QUI DICUNTUR CATHAROE IDEST MUNDI.

VIII. De his qui se cognominant catharos. idest mundos. Si aliquando uenerint ad ecclesiam catholicam. placuit ut hōc magno
concilio. ut impositionem manus accipiant. sic in clero perma
neant. Haec autem pre omnibus; hoc scripturis conuenit confirmari.
quod catholicae & apostolicae ecclesiae dogmata suscipiant & sequan
tur. idest bigamis. missis cōmunicare. & his qui in persecutione lapsi
sunt. Ergo quos & spiritus constituta sunt & tempora definita.
ita ut ecclesiae catholicae & apostolicae placita sequantur in omnibus.
Ubi autem ecclesiae catholicae epō uel pbro constituto quidam ex
illis aduenium. Certum est quod epī ecclesiae habebit epi dignitatē.

Ubicumq. uero siue in cauernis ipsi soli repti fuerint ordinati qui in eadem in eodem habitu p̄seuerent.

St. Gallen StiftsB. 677, p. 81

tem. Quia urbis rome epō paris mos est. Similiter autem
& apud antiochiam. cēteras q. prouincias suas priuilegia seruen
tur ecclesiis. Illud autem generaliter clarum est. quod siquis
praeter sententiam metropolitani facti fuerit epūs. hunc magna
sinodus definiuit epm esse non oportere. Si autem cōmuni
cum eorum decreto rationabili & secundum regulam ecclesiasti
cam comprobato. duo uel tres propter contentiones proprias
contradicant. opinionem plurimorum.

DE EPO HAELIAE IDEST IHEROSOLIMORUM.

VII. Quia consuetudo obtinuit & antiqua traditio. ut hic epūs hono
retur. Habeat honoris consequentiam saluo metropoli
pro pria dignitate. DE HIS QUI DICUNTUR CATHAROE IDEST MUNDI.

VIII. De his qui se cognominant catharos. idest mundos. Si aliquan
do uenerint ad ecclesiam catholicam. placuit sco & magno
concilio. ut impositionem manus accipientes. sic in clero perma
neant. Haec autem pr omnib; eos scripsi conuenit confiteri.
quod catholicae & apostolicae ecclesiae dogmata suscipiant & sequan
tur. idest bigamis misse cōmunicare. & his qui in persecutione lapsi
sunt. Ergo quos & sps ita constituit & tempora definita.
ita ut ecclie catholicae & apostolicae placita sequantur in omnib;.
Ubi autem ecclesiae catholicae epō uel ptro constituto quidam ex
illis aduenium. Certum est quod epūs ecclie. habebit epi dignitatē.

Ubicumq. uero siue in ciuitatib. ipsi soli repti fuerint ordinati qui inuenientur in clero
in eodem habitu p seuerent.

St. Gallen StiftsB. 677, p. 81

ut ultra transgressione uoletur ::

IT DE CODICE MONACHIS ET VIRGINIB:

. I. POSITUM HONGERUAHTIB: CAP VI:

Praeterea monachorum quosdā atq; monacharū abiecto p̄posito sciatis. in tantā proteruarisse demersos ee. Lasciuiam ut prius clangulo uelut submonasteriorū p̄textu inlicita sacrilega secontagione miscuerunt p̄ea uero inbrutum conscientiae desperatione p̄ducti deinlicitis conplexibus liberos filios procrearent. qd̄ et publice legis ecclesiastica iura condempnant Has igitur impudicas detestabiles que p̄sonas a monasteriorū cetu ecclesiarūq; conuentib; eliminandas ee. mandamus quatenus retrose insuis ergastulis tantum facimus continuo lamentatione delentes purificatorio possint penitudinis igne dequo quereuteris uel ad monte salutem solius misericordiae intuitu

St. Gallen Stiftsbibl. 679

St. Gallen
Stiftsbibl.
679

ꝓpositoretrorsum. exorcitauerint
honore ecclesiastico indigni tamquam
reprobi iudicentur.

EXPLICIT SCARSUON CANON.

ISTI SUNT CAP

UT decani primum semetipsum sollicitu
dine instruant qualiter ceteris do cu
mento et exemplis prodesse ualeant.:

ET ipsi semper constituto ad sinodū ue
nientes nobis referre usquequaque
faciant quomodo unusquisq; collegarū
suarū in sacro ministerio decenter uide
licet & in discendo plebe unde prosit et in aug
mentando ornamentis eccle famā uel qua
lem optineat.

QUOD si forte aliquis claudicans quoque mo
do ex fatuitate scilicet siebrietate dedit.
si conubernio feminarū assuetus sit pdigus

St. Gallen Stiftsbibl. 679

St. Gallen
Stiftsbibl.
679

frequenter insistat. mortem animae cotidie ante oculos ponat. Et quia omnis creatura fenum est. recognoscat. Misericordiam et bonitatem dei erga omnes sperantes in se cum magna consideratione aut per se meditando aut ab aliis audiendo. ex toto animo considerare non neglegat. pauperibus et peregrinis. uiduis ac pupillis. necnon infirmis et hospitibus. siquid ualet misericordiae tribuat et in ceteris bonorum operibus non desecat.

CXII. DE VITIO AVARITIAE.

Auaricia quoque deuictum animum quasi exercitatione solet exortari cum dicit. Valde sine cura pace. quod quae dam habenda concupiscis. quia non multiplicari appetis. sed egere (paup) pertimescis. Et quod male alius retinet ipse melius expendis. Apostolica contrahaec clamat sententia. Quia neque auari. neque rapaces regnum dei possidebunt. Vnde et salomon dicit. Auarus non implebitur pecunia. et qui amat diuitias fructus

St. Gallen. Stiftsb. 679. p. 40

YMNVS sci Othmari.

Rector eterni metuendę sęcli
auctor & summe bonitatis ipse quas
tibi laudes ferimus canentes accipe clemens
Festa que sęcli colimus tropheus nomen
alexandri (othmari) resonant beati cuius optandus
meritis creator illa dicata.
Quu patrum nos mas lmrtando sacras
uictor Induro ualidus duello hostis
Patrocus rabiem subegit belli ger audax.
Principium seuas doluit rapinas Inde rapto
rum seu dus grauatus martyris palma
meruit supera scandere regna.
Huius ad sem tumulum patescit quam tas lem
doris teneat per enis dona cum sempę capi
am Ibidem lassa ui gorem
Cassus auditu uacuus loquela cap tus & gressu
capium salutis munus optatu reque lanit sco
lan gua da que q;

Qs nobis dominator orbis huius optemau
uemam mi sertus confessor Indignis ori
buens manentis gaudia lucis.
Hoc pater sum mus patris at q; natus

St. Gallen. Stiftsb. 673. p. 223

plex & ubique princeps omne p e uum amen

1224

DE SEDE S PRINCIPALIBUS

Quã uis uniuerse por bem terrarũ catholice diffuse ecte · unu sit balam xpi sedra mentro mane aecte euuan gelica uoce dñi & sal uatoris nri primatũ obtinuit · Tues inquiens petrus & sup hanc petrã edificabo ecclesiã meã Et portę inferi non prevalebunt aduersus eã & tibi dabo claues regni cęlorũ · Et tpmaũ petri apstli sedis rõmane ecclesie · Secta autem sedis hierusalẽ beati iacobi qui frater dñi meruit numerari · Tertia uero sedis apud alexandria · marcũ petri discipulũ consecratã · Quarta uero sedis antiochia · Idem beatissimi petri apli habẽt honorabilis Ea gd ille primus qũa roma uenit & habitauit · ubique xpianorũ nomẽ uel legentis exortũ est · Quinta sedis apud ephesum beati iohannis aeuuangelistę cępit · Sexta uero sedis licaonia ciuis beati bartholomei apli ẽ conscribitur · Septima autẽ elisthempolen

St. Gallen
Stiftsbibl.
679

St. Gallen Stiftsbibl. 679

Certe semel lapidatus int imbres saxeos
certi fisti cantica uiuifica. Multa sunt
quę memorantur multo plura que docent.
uincula uerbera que subisti pfide dominica.
Nunc in sede duo dena post beatū petrū
sedens iudicans populos tuos quoq; ppinos
conturbulos. Varius casibus & amore sub
ditas pietatis munere subueniens.
Sub lice spetimus ut quot tanta passus es
damnanda grauia consideres. Nos iuste
propeccatis tot pene agitemur pugna
foris timor intus ultor adstat lor catus
gladius cruciatus & tris p dom bus.
His malis interuentu nostro liberati
in amą re saluatoris. qui pro nobis crucifixus
sub lice spetim cū sudore tristis penitencia.
Naufragi consi ui nauim tempestate
portū pandens ubi primus inuenies dominū.
Parte fruges in dabi bus secundo nos pane uiuos
facias tos abstinere uicius tribuas quę ne
gant animā. . .

St. Gallen
Stiftsbibl.
679

Forte quęrit aliq̄s quo tēp̄r martinus papa flo/
ruerit. Inuenit̄ aũ in cronicis bedę p̄spiteri floru
isse tēporib; cōstantini filii cōstantini qui decept⁹ ē
apaulo qui exposuit tym aduersus catholicā fidē.
nec unū nec duas uoluntates aut operationes in xp̄o
diffinientes ee confitendas. q̄si nihil uelle uel opera/
ri credendus sit xp̄c. Unde martin⁹ papa cōgregata
rome sr nodo. c. q. epoz. dāpnauit sub anathema
te. prefatos tyrū. sergiū. pyrrū. & paulū hereticos.
componens & istū libellū aduersus quendam
AMALARIUM falsū doctorem. Et post hec
missus ab imperatore THEODORUS exarchus.
tulit MARTINUM papā de ecclesia constanti/
niana. perduxit q. constantinopolim. Ubi
post hec relegatus cepsonā ibidē utiā fini/
uit. multis in eodem loco uirtutum signis usq.
hodie refulgens. Facta est autē sr nodus p̄fa
fata anno nono imperii constantini. mense oc/
tobrio indictione octaua. Constantinus aũ
post plurimas & inauditas depdationes quas in/
is factas. occisus in balneo. periit. indictione
xii. AD. 654.

St. Zeller. Stg. L. 681. p. 6

Discipuli/ueritatis/interrogauerũt dñm. ipsam uiddico' incõmutabilẽ ueritatẽ. dicentes ꝑ ũnũ. Dñe si pauci sunt. q saluantur. ille respondit omnib; subdendo. Contendite intrare ꝑ angustã portã. Que sententia: paliũ euangelistã pleniusꝫ explicat. qui dicit. Intrate ꝑ angustã portã. quia lata porta. et spatiosa uia. que ducit ad pdicionẽ. et multi sunt q intrant ꝑ eã. Quã angusta porta et arta uia que ducit ad uitã. et pauci sunt qui inueniunt eã. Ista paucitas. signatur in alio loco ubi dr. Nolite timere pusillus grex. quia complacuit patri uro dare uobis regnum. Dicat nunc ipsa paucitas saluatorũ. pusillus grex hereditatis regni. Deducant oculi mei lacrimas ꝑ diem et noctem et non taceant. quo contritione magna contrita ẽ uirgo filia ppli mei. plaga pessima uehementer. Si egressus fuero ad agros. ecce occisi gladio. et si introiero in

St. Gall. Stiftsb. 681, p. 7

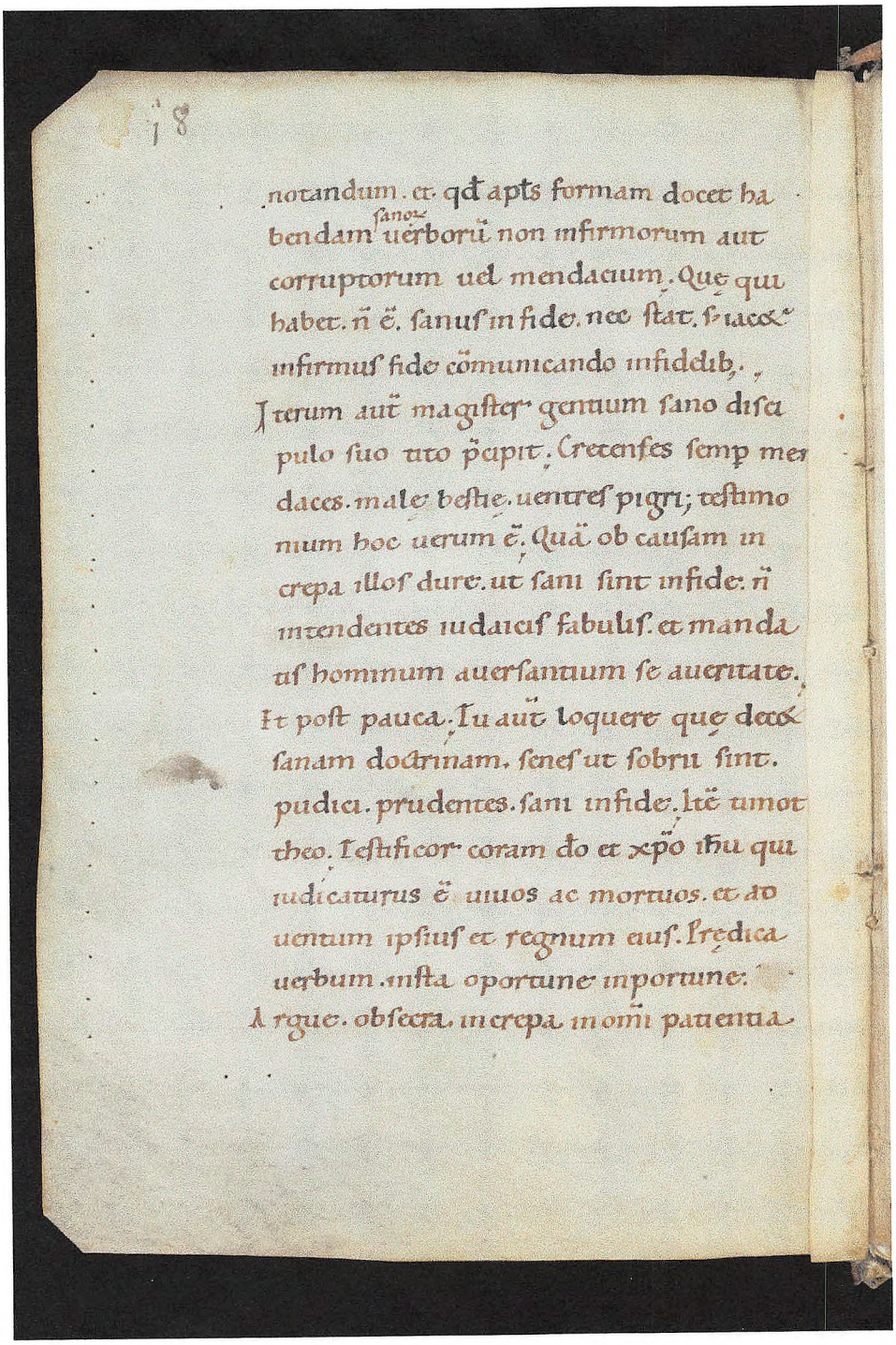

notandum. et qđ apts formam docet ha
bendam sanoꝝ uerborũ non infirmorum aut
corruptorum uel mendaciũ. Quę qui
habet. nõ ẽ. sanus in fide. nec stat. sꝫ uacꝫ
infirmus fide cõmunicando infidelib;
Iterum autẽ magistꝫ gentium sano disci
pulo suo uto p̃cipit. Cretenses semp men
daces. malę bestię. uentres pigri; testimo
nium hoc uerum ẽ. Quã ob causam in
crepa illos dure. ut sani sint in fide. nõ
intendentes iudaicis fabulis. et manda
tis hominum auertentium se ueritate.
Et post pauca. Tu autẽ loquere quę decꝫ
sanam doctrinam. senes ut sobrii sint.
pudici. prudentes. sani in fide. ltẽ ũmot
theo. Testificor coram đo et xp̃o ihu qui
iudicaturus ẽ uiuos ac mortuos. et ad
uentum ipsius et regnum eius. Prędica
uerbum. insta oportune importune.
Argue. obsecra. increpa in omi patientia

Cod. Sang. 681, p. 18

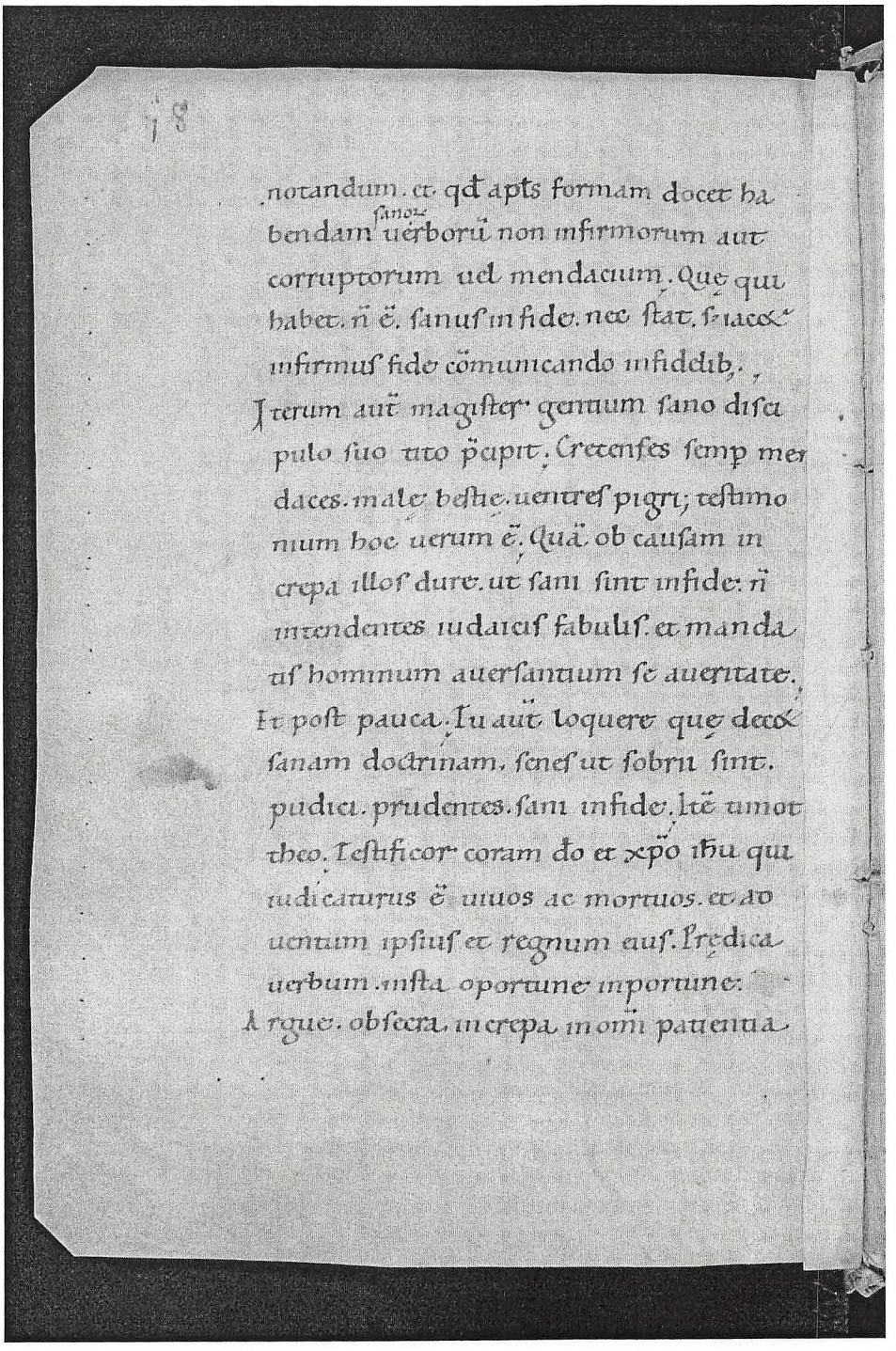

notandum. et qđ apts formam docet ha
bendam sanoꝝ uerborũ non infirmorum aut
corruptorum uel mendacium. Quę qui
habet. nõ ẽ. sanus in fide. nec stat. sed iacet
infirmus fide cõmunicando infidelib;
Iterum autẽ magister gentium sano disci
pulo suo tito ꝑcipit. Cretenses semp men
daces. malę bestie. uentres pigri; testimo
nium hoc uerum ẽ. Quã ob causam in
crepa illos dure. ut sani sint in fide. nõ
intendentes iudaicis fabulis. et manda
tis hominum auertentium se ueritate.
Et post pauca. Tu autẽ loquere quę decet
sanam doctrinam. senes ut sobrii sint.
pudici. prudentes. sani in fide. ltẽ amor
theo. Testificor coram do et xp̃o ihu qui
iudicaturus ẽ uiuos ac mortuos. et ad
uentum ipsius et regnum eius. Predica
uerbum. insta oportune importune.
Argue. obsecra. increpa in omi patientia

Cod. Sang. 681, p. 18

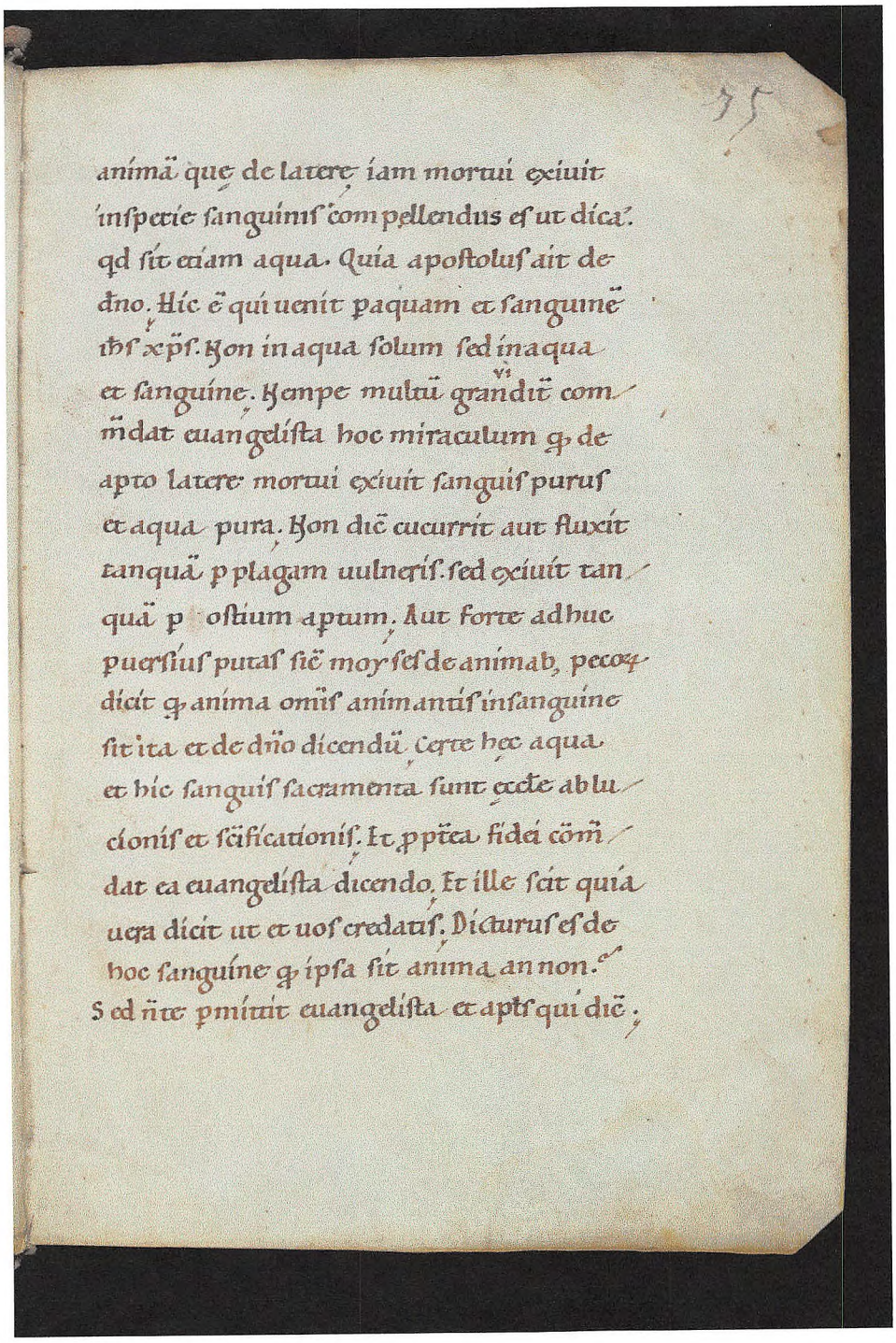

anímä quę de latere iam mortui exiuit
inſpecie ſanguinis compellendus eſt ut díca.
qd ſit etiam aqua. Quia apoſtolus ait de
dño. Hic ē qui uenit paquam et ſanguinē
ihſ xp̄s. Hon in aqua ſolum ſed in aqua
et ſanguine. Honpe multū vi grandit com
mdat euangeliſta hoc miraculum q; de
apto latere mortui exiuit ſanguis purus
et aqua pura. Hon dic̄ cucurrit aut fluxit
tanquā p plagam uulneris. ſed exiuit tan
quā p oſtium aptum. Aut forte adhuc
puerſius putas ſic̄ moyſes de animab; peco
dicit q; anima omīs animantis in ſanguine
ſit ita et de dño dicendū. Certe hec aqua
et hic ſanguis ſacramenta ſunt ecclie ablu
cionis et ſcificationis. Et p ꝑea fidei cōm
dat ea euangeliſta dicendo. Et ille ſcit quia
uera dicit ut et uos credatis. Dicturus eſt de
hoc ſanguine q; ipſa ſit anima an non.
Sed ñre pmittit euangeliſta et aptr qui dic̄;

Cod. Sang. 681, p. 35

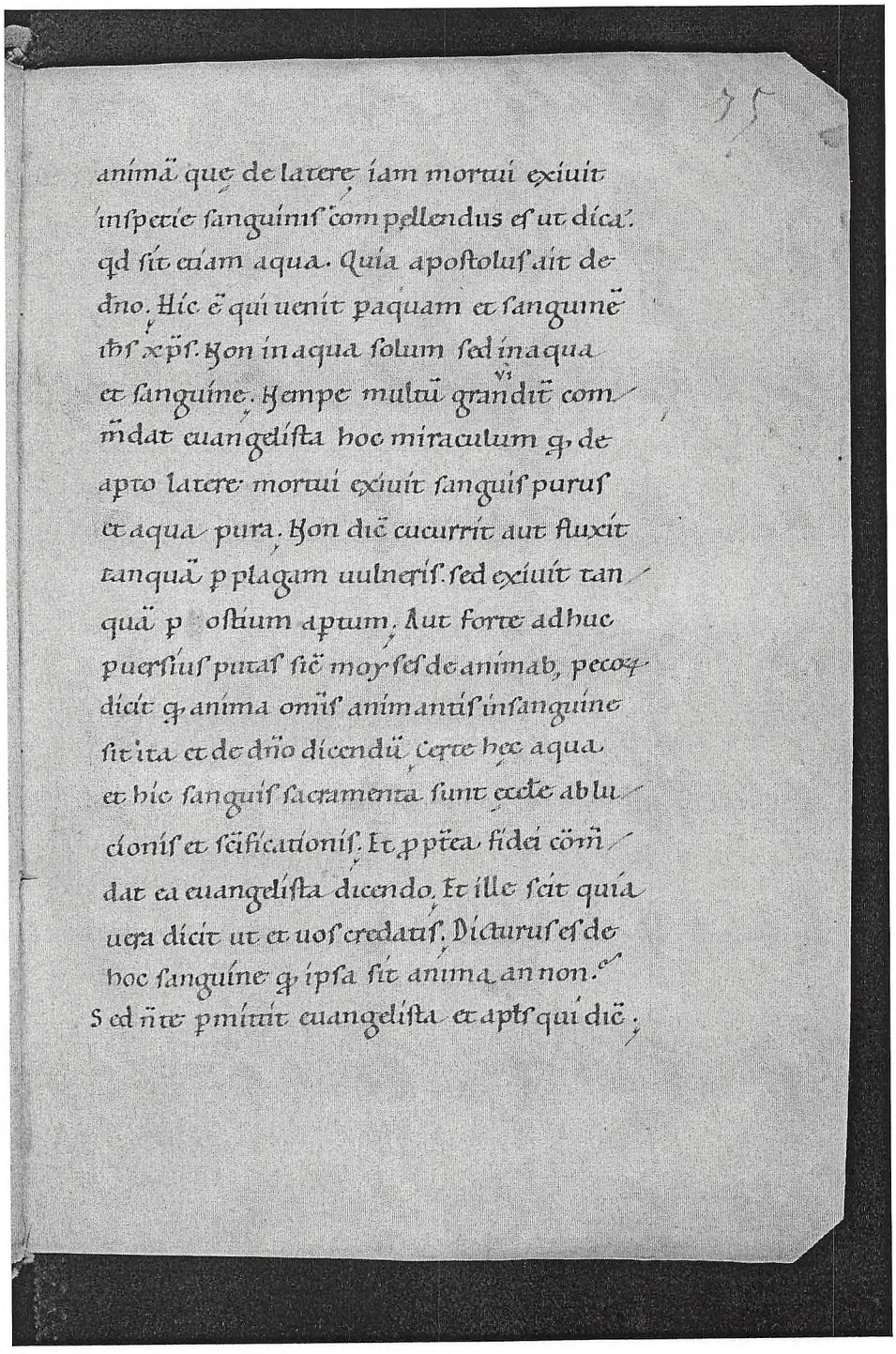

anímä quę de latere iam mortui exiuit
inſpecie ſanguiniſ com pellendus eſt ut díca.
qd ſit etiam aqua. Quia apoſtoluſ ait de
dño. Hic ē qui uenit paquam et ſanguinē
ihſ xp̄ſ. Non in aqua ſolum ſed in aqua
et ſanguine. Hempe multū grandiť com
mdat euangeliſta hoc miraculum q, de
apto latere mortui exiuit ſanguiſ puruſ
et aqua pura. Non dic̄ cucurrit aut fluxit
tanquā p plagam uulneriſ. ſed exiuit tan
quā p oſtium aptum. Aut forte adhuc
puerſiuſ putaſ ſic̄ moyſeſ de animab, pecoꝝ
dicit q, anima omniſ anim antiſ in ſanguine
ſit ita et de dño dicendū. Certe hec aqua
et hic ſanguiſ ſacramenta ſunt ecclē ablu
cionis et ſēificationiſ. Et p ꝑea fidei cōm
dat ea euangeliſta dicendo. Et ille ſcit quia
uera dicit ut et uos credatis. Dicturuſ eſt de
hoc ſanguine q, ipſa ſit anima an non.
Sed nūc p̄mittit euangeliſta et aptſ qui dic̄,

Cod. Sang. 681, p. 35

et doctrinis demoniorum. in ypocrisi loquen
uum mendacium et cauteriatam habentiu
suam scientiam. Cauteriatam scientiam
dic̃ adustam ignitis diaboli sagittis. Con
trarius uidelicet medicinalib, cauterius. De
qua medicina commendat aptis ut indus
trie agat fidelis discipulus dicens ei. Sic̃ roga
uite ut remaneres epheſi. cum irem in ma
cedoniam. et denunciares quibusdam nec̃
docerent. neq. intenderent fabulis et genea
alogiis interminatis que questiones p̃stant
magis quam edificationem dei que ē in fide.
finis aut̃ precepti. est caritas de corde pu
ro. et sciencia bona. et fide non ficta.
A quibus quidam aberrantes. conuersi sunt
in uanum loquium. uolentes esse legis doctores.
non intellegentes. neq. que loquunt. neq. de
quib, affirmant. Et in alio loco. formam
habe ad sanorum uerborum que a me au
disti in fide et dilectione in xp̃o ihu. Et hic

St. Gall. Stb. ... 681. p. 17

uerā carnē dicit. & uerū sanguinē. licet mysti
ce. Unde q̄a mysticū ē sacramentū. nec figurā
illud negare possumus. Sed si figura ē. quę
rendū q̄m ueritas ēē possit. Omis enim
figura. alicuius rei figura ē. & sēp adeā
referē. ut sit res uera. cuius figura ē. Illā
figuras ueteris testamēti. ūbras fuisse. ne
mo q̄ sacras litteras legit ābigit. Hoc my
sterū. aut ueritas ē. aut figura. & p
hoc umbra ē. Aut certe quęrendū hoc
totū utrū ueritas dici queat sine fal
sitatis umbra. q̄m uis mysteriū huiusce
modi res appellari debeat. Si figura uidet ēe
dū frangit. dū in specie uisibili aliud intel
legit. quā q̄d usu carnis & gustu sen
simul cū aq̄ tit. Dū q̄ sanguis in calice miscet. Porro illud
fidei sacramētū. iure ueritas appellat. Ueri
tas q̄. dū corp̄ xpi & sanguis uirtute spūs in
ūbo ipsius & panis uniq; substancia effici
t. figura ū. dū sacerdos quasi aliud exte

St. Gallen. Stiftsb. 681. p. 86

numquã impto xpi tamtũ crebresceret.
pserti cũ de his qui ex ęgipto in figura scę di
ęclę egrediebant. lectũ sit nullũ fuisse in
firmũ. Nã ideo ligni utę dr. quod hanc ur
tutẽ diuinit accepernt. ut si quis ex eo man
ducaret. sanitate corporis ad immortalitatẽ
firmaret. Quanto magis ex hoc pstat. ne in
moriat in carne s ne ledat quisq adiabolo.
dũ eũ uir sanguinis defenderit. Si forte
adhec. Sippter ea infirmant. & dormiunt
multi cur non apte. pserti. cũ illi magis
puniant. qui di correptione iudicant in
digni. Ni murũ. qua fides renatox exer
cenda erat. & pbanda. nec in. & doctrina
pceptorũ homo erat erudiendus. Tam
nec dubiũ. quin fidelis uita. et mitior uero
mortẽ accipiat. Alias si semp in peccatib;
ultro fuerit. terror homines compescere.
ñ fides uel religio adpbitatẽ morũ im
bueret. Unde secm aplm cũ aliquis infir

q ordinẽ
custodiendu
erga infirmos.

matur.
cati. de
ficatio ur
cinã san
pmitt. C
hoc pus
gelus pu
munda
unmun
& bonus
qa sepe
entia l
ad tẽp
ñ ideo sa
sibi cte
ta in
eni. qa
cõmu
xpi in
cõmu

St. Gal

Ecce qualem aduocatum habemus qui interpellat
p nobis. Hic spera. Hic time.

matur. ꝑ⁹ ꝓs adhibenda est confessio pec
catī. deinde oratio plurimꝙ. Post sancta
ficatio unctionis. ꝙ⁹ impossibile ē ꝑ medi
cinā sanari ullus arꝰ. quē diuina ultio
ꝑmittit. Crsi medicina ē sectanda. tm
hoc ꝑ⁹ agendū ē xpiano. Qm si unan
gelis ꝓ⁹ putas est uuenta. & astra nō sunt
munda corā eo. ꝙ⁹ nto magis homo
inmundus ꝓbat. nisi cotidie cfessione
& bonis operib; purget. Ꝙ⁹ ueruntm
ꝙ⁹ sepe ḡuius peccantib; diuina pati
entia lic& ꝓsumat indigne. parcit
ad tēpꝰ. & expectat ad poenitentiam.
ñ ideo securitas surripiat. ꝙ⁹ thesaurizat
sibi ctēpnendo irā indie irę. & pecca
ta indm magis accumulat. Certꝰ sit
eni. ꝙ⁹ ultore sanguis nec semel indigne
cōmunicanti parcerent. nisi bonitas
xpi in cuiꝰ iudicio pendent oīa. & cui
cōmissū ē ut signū ponat seruoꝝ in

Hꝙ
metuen
dū ē nim

Ecce qualem aduocatum habemus qui interpellat
p nobis. Hic spera. Hic time.

rib; in se. sic p̄ vs in cruce fecerat. etiā se patri
offerendo. idoneus exorator interuenit.

Et necesse fuerit qđ semel gestū ē xp̄m
cotidie immolari. ut qđ bonū tribuat

. VIIII.

ITERATVR aūt cotidie hęc
oblatio. luce xp̄c semel passus in carne. p unā
candē q̄ mortis passionē semel saluauerit
mundū. ex q̄ morte idē resurgens ad uitam.
mortis ei ultra nō dominabit. Quia p̄fecto sapi
entia dī patris necessariū p multis causis hoc
putauit. Primo qđ ē qa cotidie peccam. saltē
in peccatis sine qb; mortalis infirmitas uiuere
nō potest. Quia luce oīa peccata donata sint in
baptismo. infirmitas tamē peccandi adhuc in
carne manet. Vnde psalmista. Benedic anima
mea dño. et ppiciat oīb; iniquitatib; tuis. qui
sanat oīs infirmitates tuas. Et ideo qa cotidie
labim. cotidie xp̄c p nob mystice immolat.
& passio xp̄i in mysterio traditur. ut q̄ semel
moriendo mortē uicerat. cotidie recidiua

St. Gallen. Stiftsb. 681. p. 117

SICUT AUTEM HOS DIXIT QUIDAM
sapiens cuius sententiã p bamus. licet
nomen ignoremus. inuenies inquiens
apti sententiã qua dicit. quia animalis
homo nõ p capit ea quę sunt spẽ dei. Hęsi
tamus uehementẽ. nemnus spiritaluer
uientes. eũ de spiritalibus responsa pa
ramus. qualia forte nec dũ p cepimus.
in lapidem offensionis & petrã scandali
incidamus. sed uerũ eũ internũ aspec
tum ad eũ dirigimus qui dixit. aperi
os tuũ. & ego adimplebo illud. fidei in
tegritate manente. p uocamur respon
dere. de quo dignũ est non tacere. De
mysterio uidelicet corporis & sanguinis
dñi. dicentib; quibus dã idem esse quod
sumit de altari. quod & illud qđ est ex
uirgine natũ. aliis aũ negantib; & dicen
tibus aliud esse. quibus dam & ũ diabo
ca inspiratione blasphemantibus secess
sui obnoxiũ fore. Sup quibus periculosũ
esset aliquid respondere. sed magis aures
obdurare. nisi piculosius foret eos talia
p posuisse. quia hoc ẽ placere ab uberib;
butyri rũ aut sanguinẽ elicere. Mel inqt
sapientia inuenisti. comede q̃ntũ sufficit.

St. Gallen Stiftsb. 681, p. 204

& nimiuſ noui ſcrutator eſſe maieſtatis-
ne a gſa obprimaris. Fe huiſ quide q̄ dixeruſ
ſeceſſui obnoxiū. q̄d nunquā eſt auditum-
id eſt heribaldo autiſiodorenſi epō. qui turpiū
ꝓpoſuit. & rabano moguntino qui turpius
aſſumpſit. turpiſſime uero confluxit. ſuus
ad reſpondendū locuſ ſeruet. ꝑ eos aū qui
idem q̄d natū ex uirgine aut aliud dixeruſ
eſſe. diuerſę ſcōrū patrū ponam̄ ſententię.
quę eiſ quide uident̄ diuerſę. ſed poſſem
ſufficere. ſi ad plenū & diſcretę eſſem in
telligę. Dico aū paſcaſiū ratpertū corbo
ienſem abbatē. qui rogatuſ in certū aū puo
catuſ. ſcripſit de eāde re libellū. ad centum
fere capitula ſatuſ utilem. Quē cū reſperſe
rit. multa multorū auctoritate patrum.
ponit. ex nomine beati Ambroſii. q̄d n̄ alia
plane ſit caro quę ſumū̄ de altari. quā quę
nata ē de maria uirgine. & paſſa in cruce.
& quę reſurrexit de ſepulchro. quęq; &
ꝓ mundi una adhuc ho[illegible] die offeratur.
Contra quē ſatuſ argumen[illegible]tatur. & raba
nuſ in epla ad egilonē abbatē. & ratramnus
quidā libro cōpoſito ad karolū regē. dicen
teſ eſſe aliā. uel teſtimonio Hieronimi.
qui dicit duplicē diei corpuſ dn̄i. uel ex

St. Gallen, Stiftsb. 681, p. 205

Quappē palā ē. quia necessariū est quod nouerit quis relatiuoz
diffinire. & illud adquod dr diffinire nosse. Capud uero &
manū. & horū singula que substantie sunt. hoc ipsū quod sunt
potest sciri diffinire. Adquod aū dicant. non necesse ē sciri.
Cuius enī hoc capud t cuius hec mai non est dicere diffinire.
Quare nequunt hec adaliquid. Si uero nonsī relatiuoz ueru
erit dicere quia nulla substantia relatiuoz est. Facta sse aū dif
ficile sit dehuius modi reb' confidenter declarare. nisi sepe pertracta
ta sint. dubitare aū desinguliis nonerit mutile. De ql & qltate.

Reūmitur adsub
stantias.

Qualitatē uero dico. secūm quā quales quidē dicimur.
est aūt qualitas eoz quemultipliciter dicuntur. & una quidē
speries qualitatis. habitus dispositio q; dicunt. Differt aū
habitus dispositione. quodpmanentior & diuturnior ē. Tales
uero scientie. t uirtutes. Scientia enī uidet ee pmanentiū. & eoz
que difficile mouent. usquaq; t medio cruciet scientiā sumat.
nisi forte grandis pmutatio facta sit. t abegritudine. t abali
quo huius modi. Simul aū & uirtus & iustitia. t castitas. & sin
gula talium nonnudent posse moueri neq; facile pmutari.

De habitu.

Affectiones uero dicunt. que sunt faciles. & cito pmutabiles.
ut calor & frigiditas. & egritudo. & sanitas. & alia huius modi.
Affici enī quodammodo circa eas homo. Cito aū pmutatur
& excalido frigidus fit. & exsanitate inegritudinē transit.
Similit aū & malus. nisi forte inhis quoq; contingat. puerporis
longitudinē inmaturā cuiusq; transferri. & insanabilis. t diffi
cile mobilis existat affectus. que ia quilibet habitudinē uocet.

De affectione.

Manifestū ē aū quo hec volunt habitudines nominari. que sunt diutur
nora. t difficile mobilia. Namq; undisciplinis nonnulloū retinentes.
sed facile mobiles dicunt habitū nonhabere. Quāuis sint addisciplinas
penus meduisue dispositi. Quare differt. habit dispositione. quod hoc

Quid intersit inter habitū & affectionē

St. Gallen Stiftsb. 817, p. 22

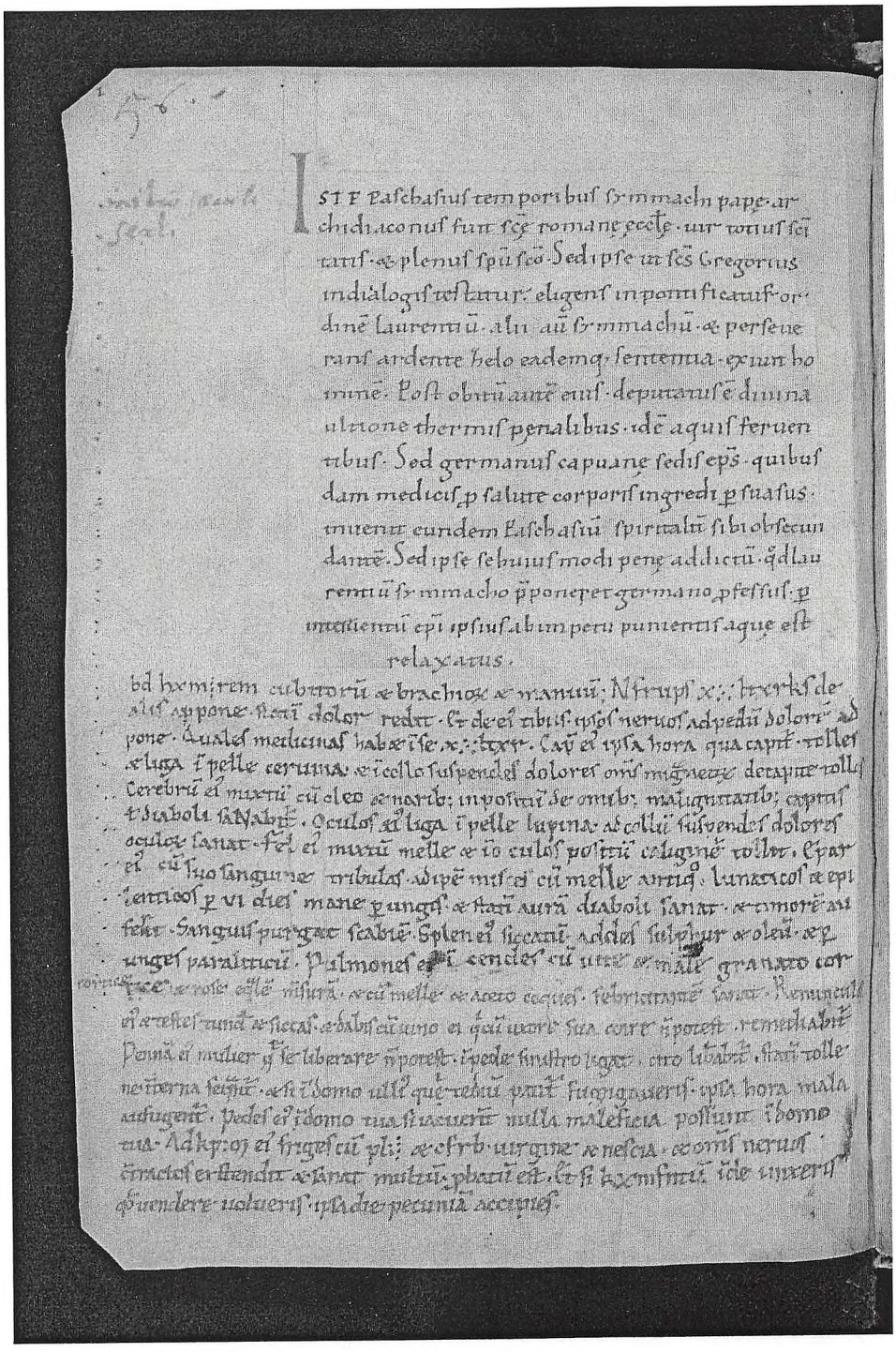

ISTE Paschasius temporibus Symmachi pape archidiaconus fuit sce romane ecclie uir totius sci tatis & plenus spū scō. Sed ipse in ses Gregorius in dialogis refert: eligens in pontificatus ordine Laurentiū. alii aūt Symmachū. & perseuerans ardente helo eademq; sententia exiuit homine. Post obitū aūt eius deputatus e diuina ultione thermis penalibus. de aquis feruentibus. Sed germanus capuane sedis epūs. quibusdam medicis p salute corporis ingredi p suasus. inuenit eundem Paschasiū spiritalū sibi obsecundante. Sed ipse sebutus modi pene addictū. qd laurentiū Symmacho ꝑponeret germano pfessus. p intellectū epi ipsius ab imperu punientis aque est relaxatus.

Ad hemitrem cubitorū & brachiorū & manuū: Mirupsi &c.: Et verbis de aliis apponē sanā dolor redit. Et de ei ribus ipsos neruos ad pedū dolorē apponē. Quales medicinas habuisse &c.: Exer. Cap ei ipsa hora qua capit tollet & liga i pelle ceruina & i collo suspendat dolores oīs mitigantur. detrahe tollis cerebrū ei nucis cū oleo & naribus inpositū de omnib; malignantib; capitis & diaboli sanabit. Oculos ad liga i pelle lupina & collū suspendat dolores oculos sanat. Fel ei nucis melle & io culos positū caliginē tollit. Et pariter cū suo sanguine tribulas. & ipē misce cū melle aurig. lunaticos & epileticos p vi dies mane pungis & stati aurū diaboli sanat. & timorē auferet. Sanguis purgat scabiē. Splen ei siccatū addes sulphur & oleū. & pinges paralyticū. Pulmones ei cinerē cū uuis & mālē granato cor[illegible]ce & rose ana mensurā. & cū melle & aceto coques. febricitantes sanat. Renunculus ei & testes tunā & siccas. & abscīdito uno ei qui uarē sua coxa ꝑ potest. remediabit. Penā ei mulier q se liberare ꝑ potest. i pede sinistro ligat. cito liberabit. Stati tollet ne iterna sequat. & si domo alicui que tenuerit fuga nauerit. ipsa hora mala refugiet. Pedes ei domo tua si tenuerit nulla malefica possunt i domo tua. Adhuc ei frigescit pli; & ei herba uirgine & nescia & omis neruos curatos erigendi & sanat. multū pharii est. Et si ex emisti ei die iuueris q̄ uendere uolueris. ipsa die pecunia accepies.

Cod. Sang. 681, p.56

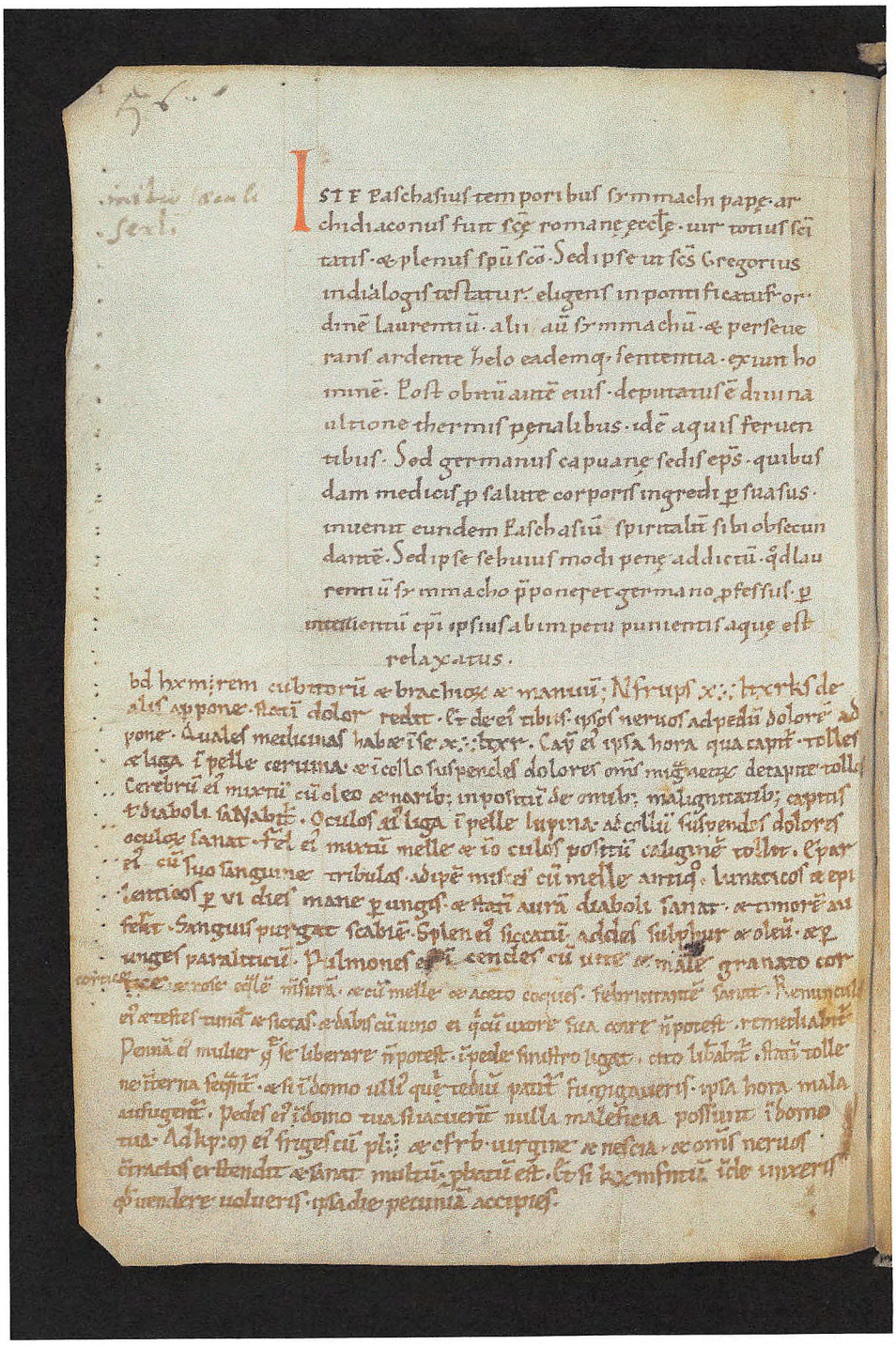

Cod. Sang. 681, p.56

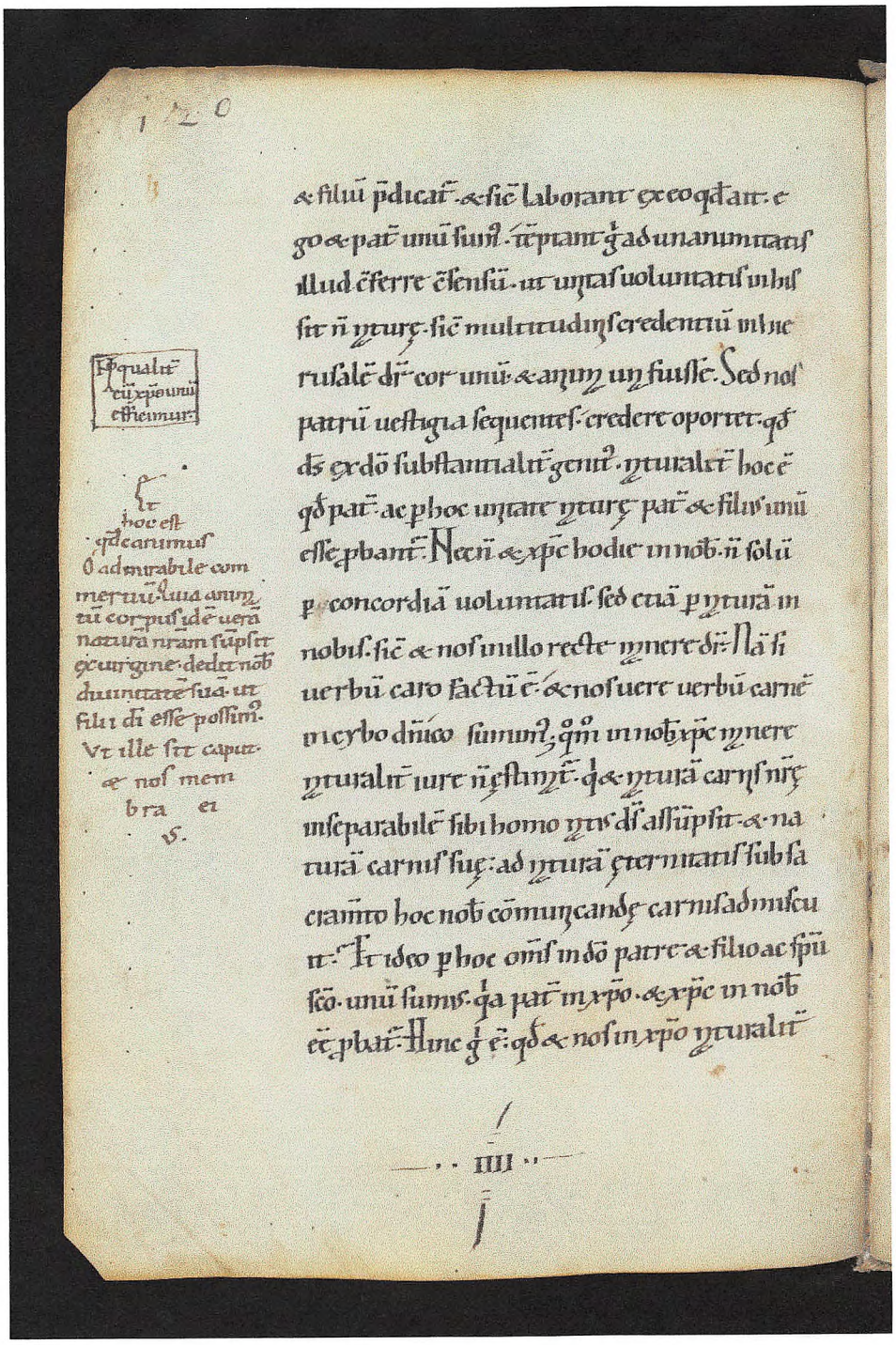

& filiū ꝑdicat. & sic laborant ex eo qd am. ego & pat unū sum. ut ꝑpiant ad unanimitatis illud ferre sensū. ut una sit uoluntas in his sit nr. sic multitudinis credentiū uit nre rusalē dr cor unū & anim una fuisse. Sed nos patrū uestigia sequentes. credere oportet. qd ds ex dō substantialit genit. naturaliter hoc est qd pat. ac ꝑ hoc una sint nre pat & filius unū esse ꝓbant. Nec ū & xpc hodie in nob. ū sol ū p concordiā uoluntatis. sed etiā ꝑ naturā in nobis. sic & nos in illo recte unere dr. Nā si uerbū caro factū est. & nos uere uerbū carne in uerbo dnico sumus. qm in nob xpc unere naturaliter iure ūfluit. qa. naturā carnis nr inseparabiliter sibi homo uus ds assūpsit. & naturā carnis fuę. ad naturā ęternitatis sub sacramento hoc nob cōmunicando carnis ad miscuit. Et ideo ꝑ hoc omes in dō patre & filio ac spū scō. unū sumus. qa pat in xpō. & xpc in nob est ꝓbat. Hinc g̃ ait. qd & nos in xpō naturaliter

qualiter eū exp̄ unū effic̄mur

Et hoc est qd canimus O admirabile commertiū tuum deus ut nr. tu corpus id est uera natura nram sumpsit & eius ex origine dedit nob diuinitatis suā. ut filii dei esse possim. Vt ille sit caput & nos membra eius.

IIII

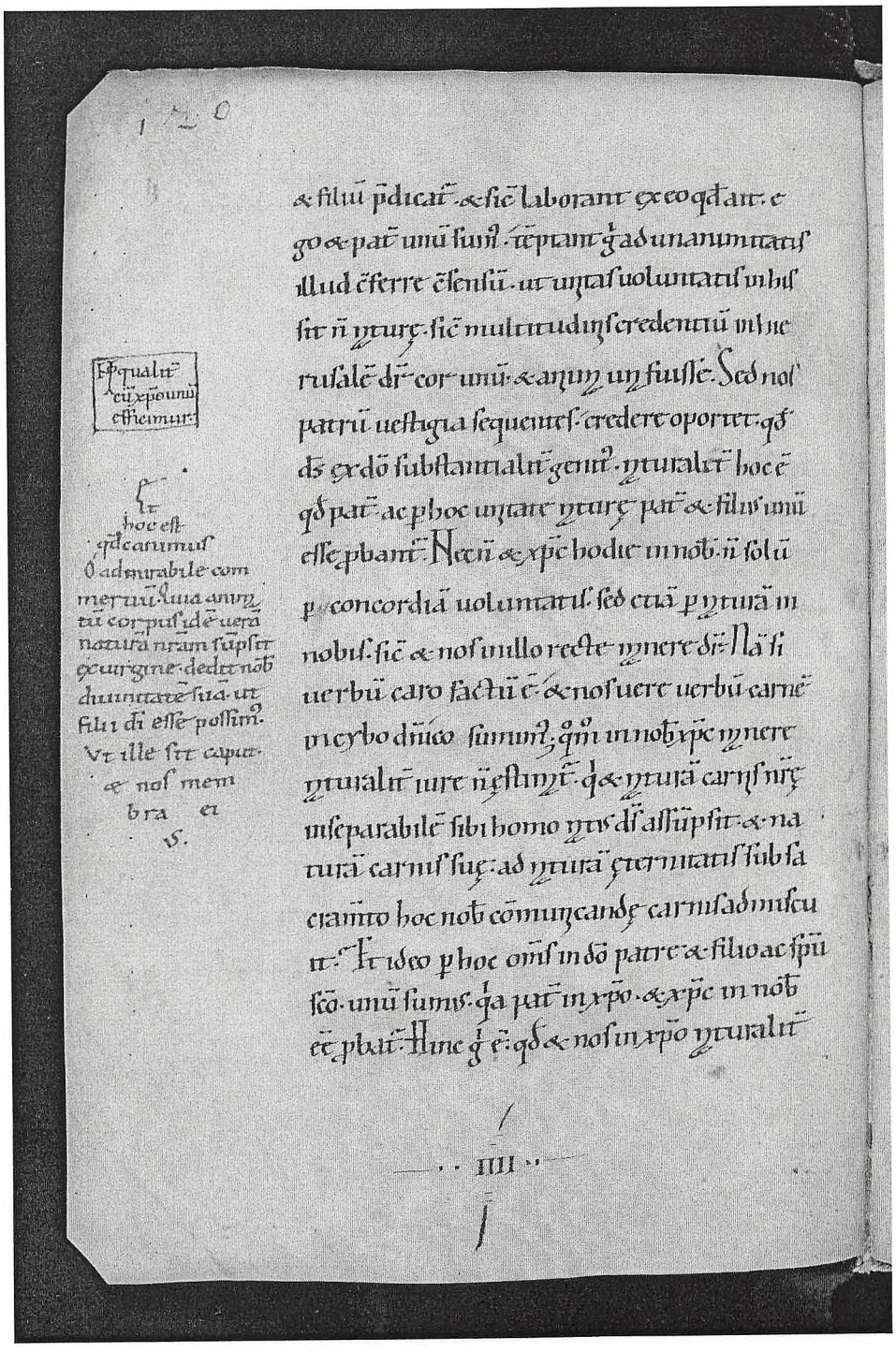

& filiū ꝑdicāt· & sic laborant ex eo qd ait· ego & pat unū sum· tēptant ꝯ ad unanimitatis illud ferre ēsensū· ut unitas uoluntatis in his sit nō nrurę· sic multitudinis credentiū mihi rusalē dr cor unū· & anim̄ una fuisse· Sed nos patrū uestigia sequentes· credere oportet· qd ds ex dō substantialit genit· nturaliter hoc ē qd pat· ac ꝑ hoc unitate nturę pat· & filius unū esse ꝑbant· Nec ii & xp̄c hodie in nob· nō solū p concordiā uoluntatis· sed etiā ꝑ nturā in nobis· sic & nos in illo recte mnere dr· Nā si uerbū caro factū ē· & nos uere uerbū carne in erbo dnico sumus· qm in nob xp̄c mnere nturalit iure nō estimē· qd & nturā carnis nrę inseparabile sibi homo ntus dī assūpsit· & naturā carnis suę· ad nturā ęternitatis sub sacramto hoc nob cōmunicandę carnis ad miscetur· Et ideo ꝑ hoc omis in dō patre & filio ac spū scō· unū sumus· qa pat in xp̄o· & xp̄c in nob ē ꝑ huit· Hinc ꝯ ē· qd & nos in xp̄o nturaliter

qualiter cū xp̄o unus efficiamur

Et hoc est qd canimus O admirabile commertium· tua anim̄ corpus sūpsit de uera natura nram sūpsit ex eius igne· dedit nob diuinitate sua· ut filii di esse possim· Vt ille sit caput· & nos membra ei

IIII

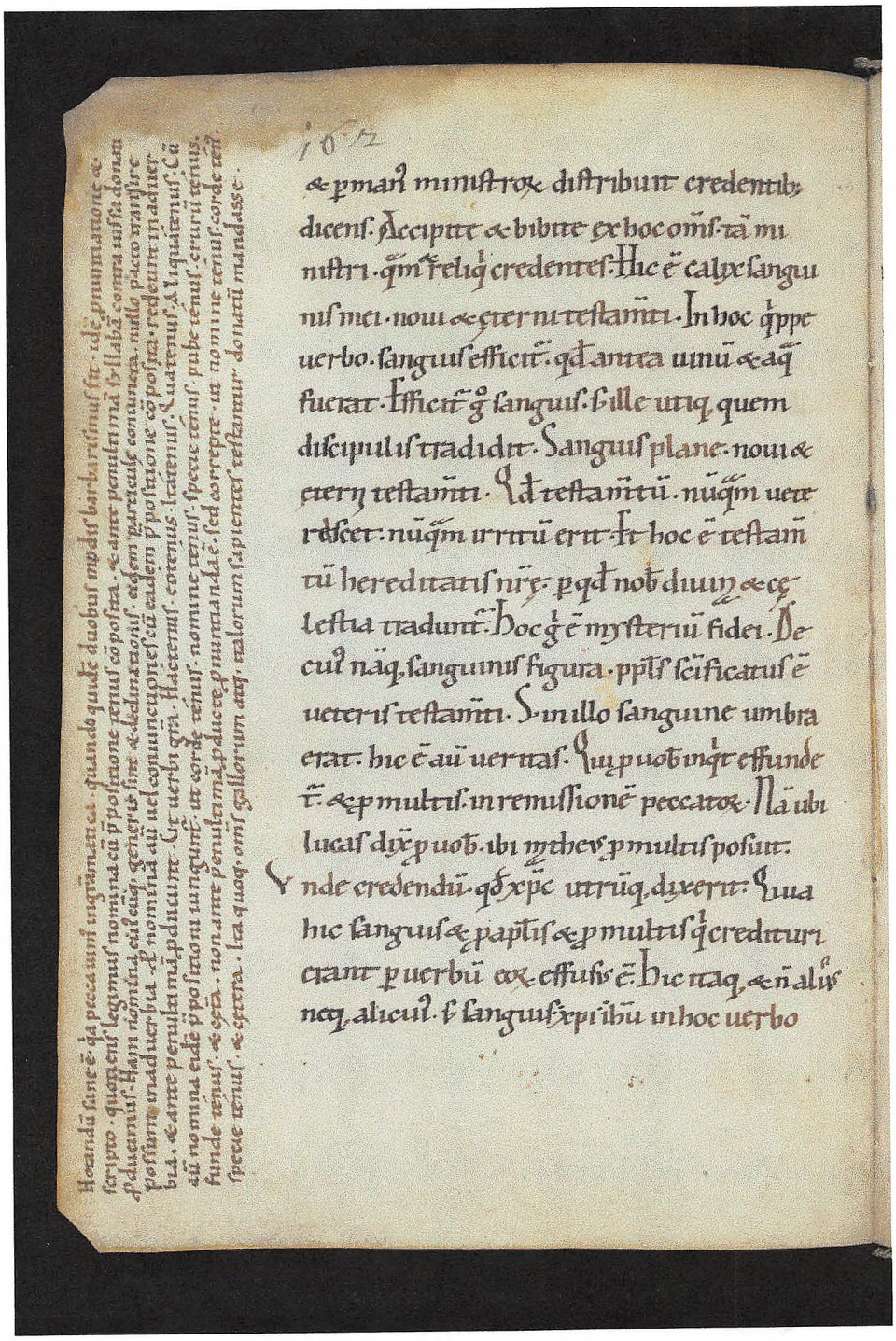

Cod. Sang. 681, p.162

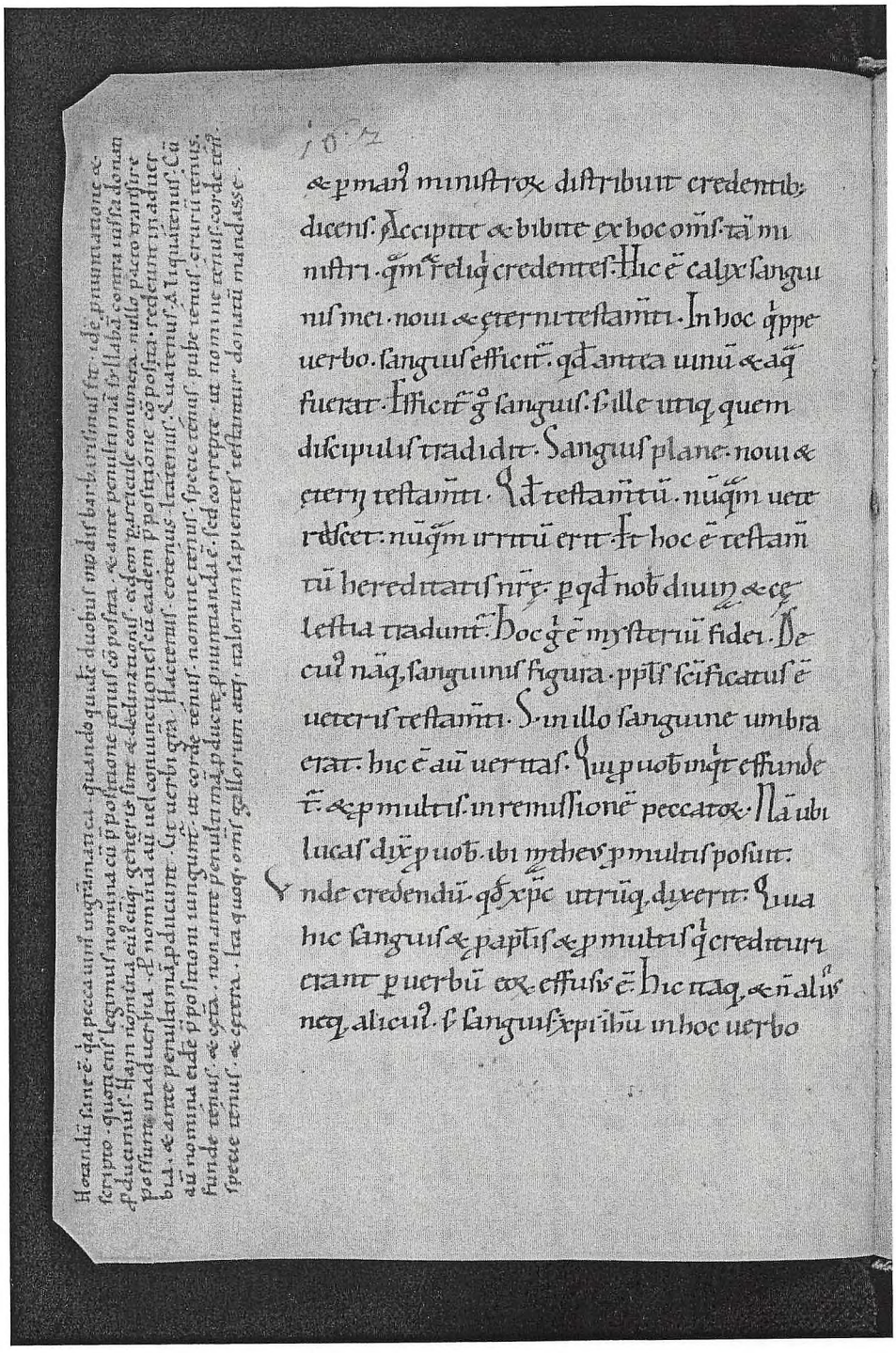

Cod. Sang. 681, p.162

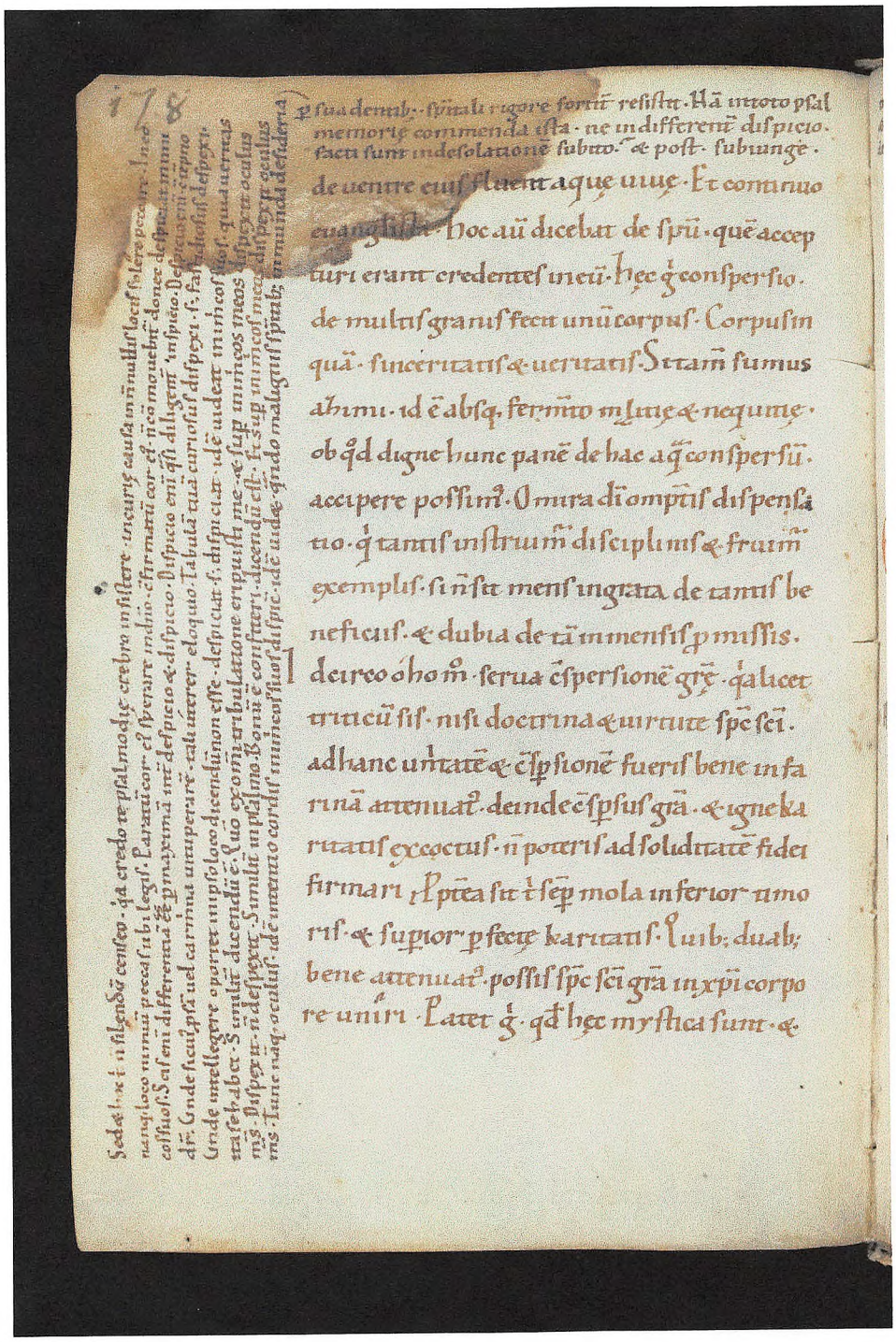

Cod. Sang. 681, p. 178

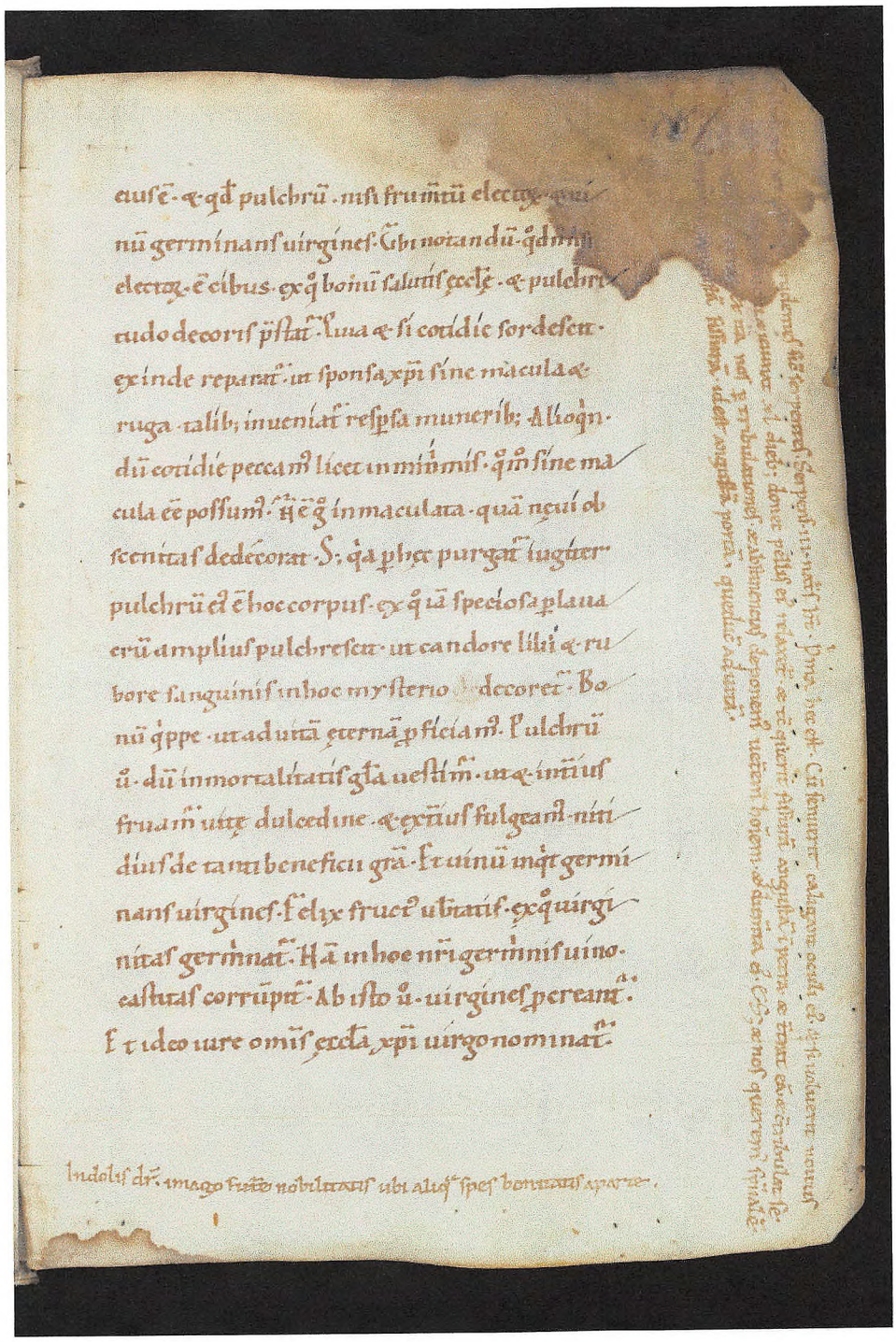

Cod. Sang. 681, p. 187

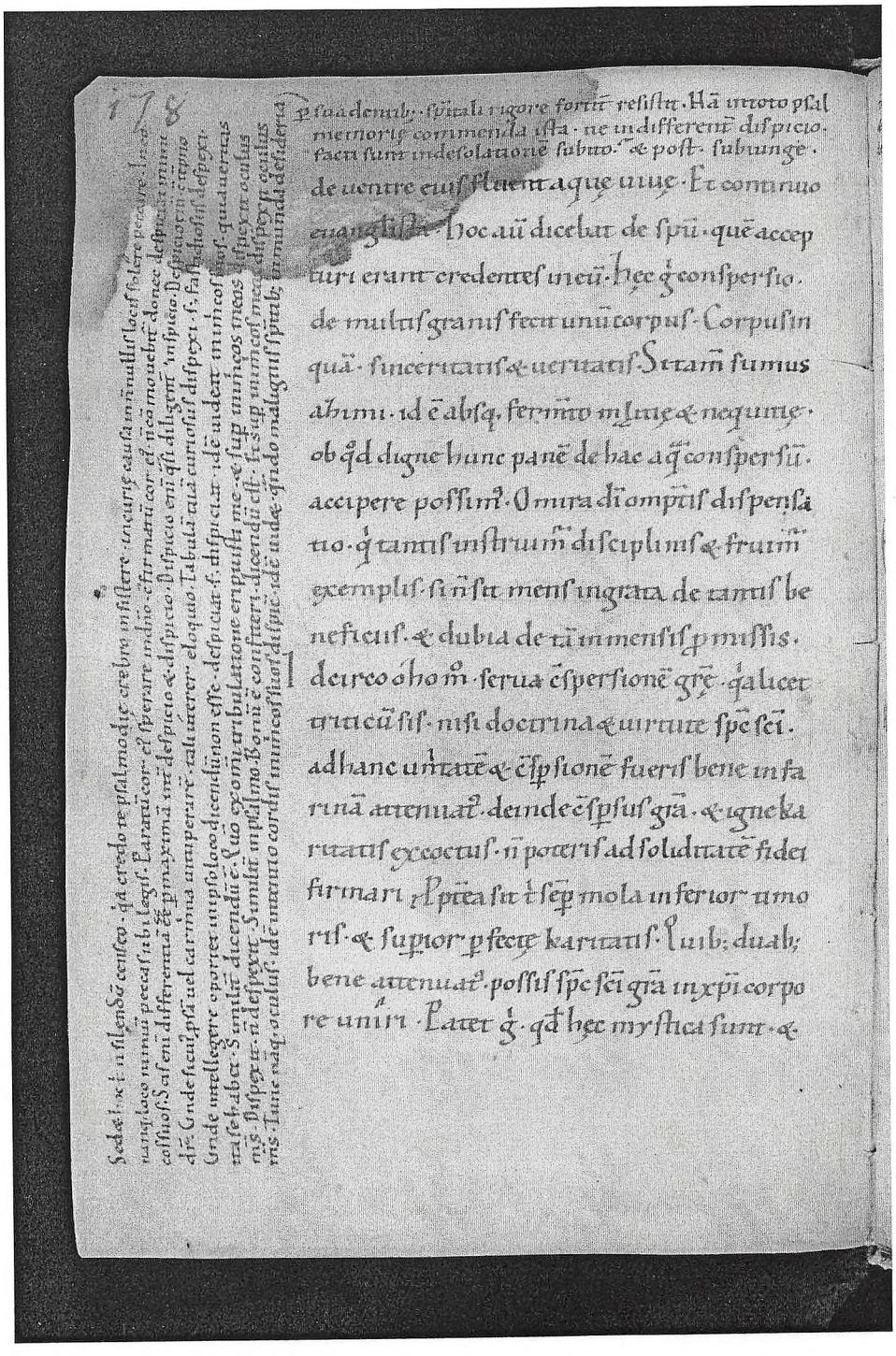

Cod. Sang. 681, p. 178

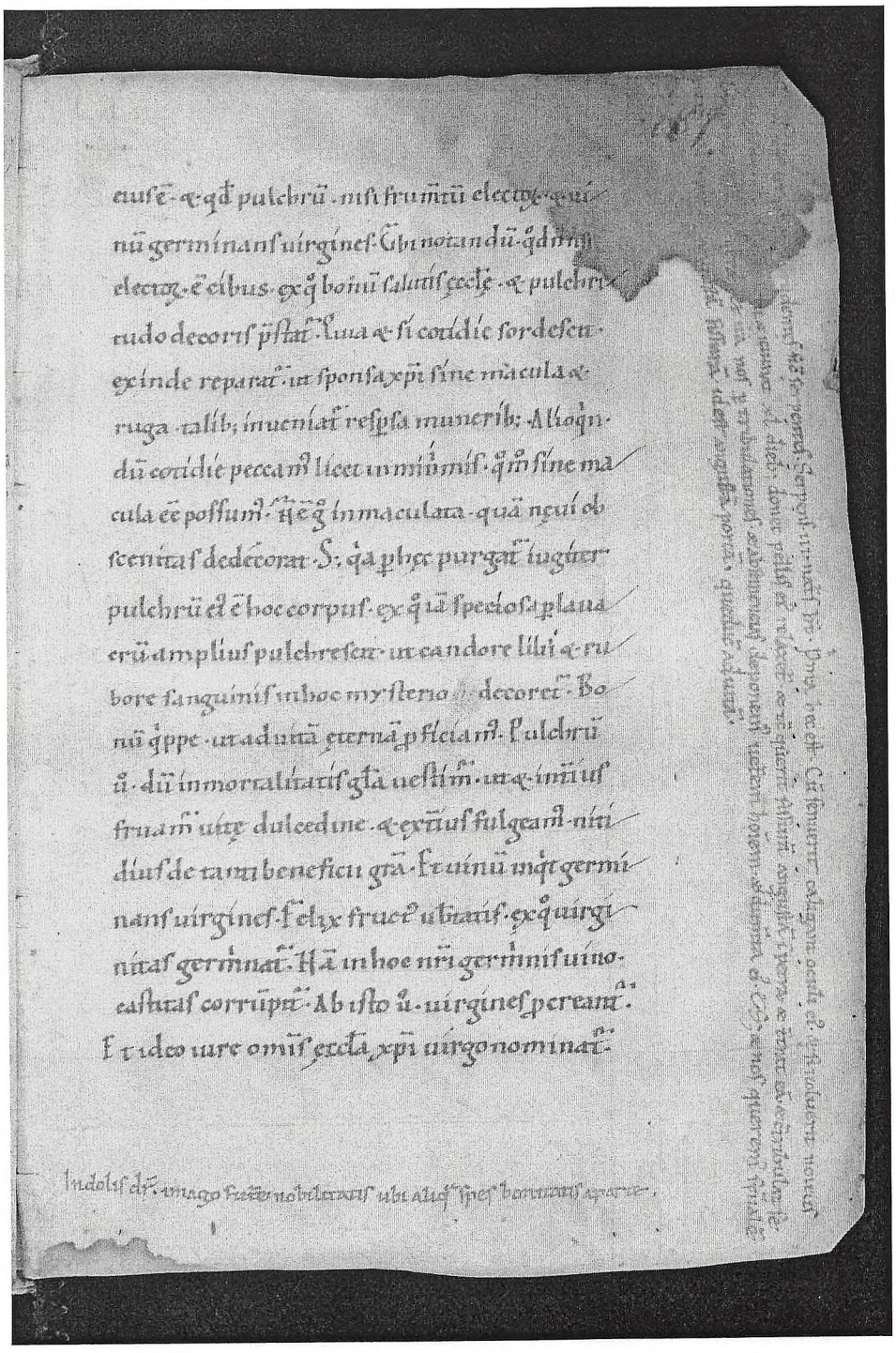

Cod. Sang. 681, p. 187

St. Gallen. Stiftsb.

M SUPERIORI LIBRO DE ACUTIS PASSIONIB:
lam locuti sumus quas passiones ex
acutis dicamus: hoc sunt acutae quae sanguine
exsanguine uel exfelle rubeo qui aut
celerius transeunt aut momento occi
dunt statutaq: ut in hoc libro cronion
hoc est tardarum passionum quod ptem
poralia spatia memorantur: Unde nomen accepe-
unt exflegmata & exfelle nigro in temporalib: eorum cau
sis grandis diligentia adhibenda est: qm difficilius
acutae causae liberantur: Temporales aut secm augm
tum acutae aut in dimissionib: et ubi nutriuntur: & ip
sa ē pertua medici: ut agnoscat indicia causarum & tate
tempora uel aegritudines sicut doctor nr hypocrates in
libro suo aforismorum memorauit: Nam aetas incerta
cas in dimissione causarum adhibenda erunt & inconseq: in
ub: haecen adu estere ut si aegerin hoc periculo labeat
sicut oportet debet ut si acalidis laborat frigidis tempe
retur: qd si a frigidis calidis ad hibeantur qd si a con
strictiuis umidis relaxetur: quod si a solutione laborat co
stringatur: Nam pedagricus strumosus et tuscicus iste cau
sae tres adiutorium medella possunt accipere amputari
aut non possunt: Similit et febres acutae beneficio
medicinae habere possunt: Nam repente medicus am
putari non possunt donec per dies spacia ad maturitatem
uel declinationem suis feruoris ueniat: ut ex seipsa calo
febrium mitescat sicut in accessione ita et in declinatione

+ cronia h ē tem
poralia q: passio
nes ingnaunt

Cod. 257 S. 41

B144

P500
,22 398,46

208

Incipiunt libri pmi ē

INCIPIT LIBER PERIERMENI
ARVM ARISTOTELIS.:—

PRIMV

POSTVLAT COMI
VITANDI QVOMODO NOM
& quid uerbū · postea quid ne
gatio · & aff · & enunciatio · & ora
tio ; Sunt ergo ea quę sunt in uoce · earū
quę sunt in aīa passionū notę · & ea quę scribun
tur eaę quę sunt in uoce · & quemadmodum nec lit
terę omnibus eędem · sic nec eędē uoces · quę autē
hæ primæ notę · eędē omnibus passiones animę ·
& quę hæ similitudines · reseruam eędē ; Dehis
quidē dictum est · in his quę sunt dicta de anima ·
alterius est negotii · Est autē quē admodū ina
ma · aliquotiens quidem intellectus · sine uero t
falso · aliquotiens autē cū iam necesse est · hæc alterū
inēe · sic etiā in uoce · Circa compositionē & diui
sionē · est falsitas ueritasq ; Nomina igitur ipsa & uer
ba · consimilia sunt sine compositione & diuisione
intellectui · ut homo · t albū · quando non additur
aliquid · Neq; enī adhuc uerū aut falsum est · hui
us autē signum · hircocerus enī significat aliqd
sed nondū uerū · t falsū · si non · t cē · t non cē ad
datur · t simpliciter t secundū tempus ;

St. Gallen, Stiftsbibl. Cod. 817
Aus dem C.Sg. 817, Boethius' Übersetzung der Schrift
„De interpretatione", S. 203
Photohaus Zumbühl St. Gallen/Schweiz

C. Ising, Die Werke Notkers des Deutschen 6 (1975) hinter S. 4

dieser Ge-
*ērest 14
u auf Rasur
mo *chāde
a; conceptę
EST.

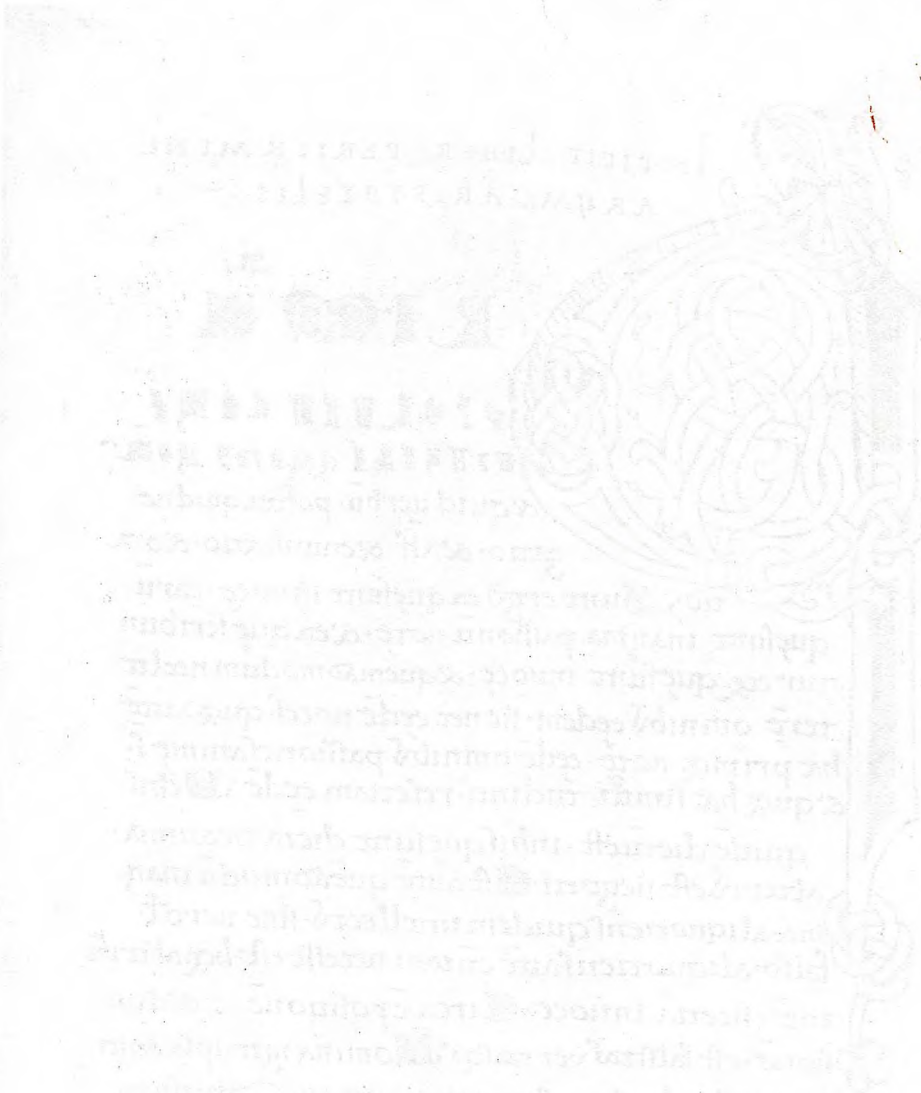

INCIPIT LIBER ARISTOTELIS PHI LOSOPHI DE DECEM CATHEGORIIS

AE TRANSLATVS ATQ; COMMENTATVS A BOETIO CONSVLE AC PATRITIO :

[illegible] VOCA [illegible] [illegible]

solū commune ē. scdm nom vero substantie ratio diuersa. vt animal homo &qđ pinguē. Hoc emī solū nom commune ē. scdm nom v ratio substantie diuersa. Si emī quis assignet qđ ē utrūq; eor; ppria assignabit utriusq; ratione.

Vnuoca ũ dicunt quorū ē nom cōmune ē. & scdm nom eadē substantie ratio. vt animal. homo. atq; bos. Commune emī noē utriq; animalia nuncupant. et ē ratio substantie eadē. Siquis autē assignet utriusq; ratione. quid utriq; sint. quo sint animalia. eandē assignabit rationē.

Denominatiua ũ dr. quecumq; abaliquo solo differente casu. scdm nom habent appellationē. vt grammatica. grammaticus. & aforti tudine fortis;.

Eorum que dr. alia quidē scdm cōplexionē dr. Alia quidē sine cōplexione. Et ea que scdm cōplexionem dr. sunt. vt homo currit. homo uincit. Ea ũ que sine cōplexione

DESINE CŌPLEXI ONE DICTIS, ET CŪ CŌPLEXIONE.

St. Gallen, Stiftsbibl. Cod. 817
Aus dem C.Sg. 817, Boethius' Übersetzung der *Categoriae*, S. 6
Photo Zumbühl St. Gallen/Schweiz

J. C. King, Notker d. Dte., Boethius' Bearbeitg der „Categoriae" d. Aristoteles = Die Werke Notkers d. Dtn. Neue Ausg. 5 (1972).

hinten S 4

INCIPIT LIBER PRIMVS EXPOSITIONIS · COMMENTARIORVM BOETII VIRI ILLVSTRIS · IN PERIERMENIAS ARISTOTELIS ·

P

a Peripathetici a magistro aristotele sunt dicti · q de ambulando disputabat ·

APVD PERIPATETICAM SECTAM PROBATVE AVCTORITAS. Hic namq; aristotelis simplicium ppositionum naturam diligenter examinat. sed eius series scrupulosa impedit aures semita. & fabulibus sententiis pressa aditum intellegentiæ facilem non relinquit. Quo circa nos libri huius enodationem · duplici commentatione suppleuimus. & quantum simplices quidē intellectus sententiarum oratio breuis obscuriq; complectit. tantū hac huius operis tractatione digessimus. Quod uero altius acumen considerationis exposcat. sedes series editionis expedit. Nunc ame tantū lector exposcit. quantū pedetemptī muniturīq; secūm ordinationis ordinē textumq; sermonis ad qd angustia breuitatis luxit intellegat. Et prius quæ sit huius operis intentio demonstrand est breuiter.

Intentionem operis

Inscriptionē

Quid sit interpretari o

Inscribit enim liber grece PERIERMENIAC qd latine dicit̄ pretatione significat. Quid ē ergo sit enim pretatio pauci absoluā Interpretatio est uox significatiua p se ipsam aliquid significans. Siue enī nomen sit qd p se significat ut est homo · siue uerbū ut est curro · siue qd grāmatici participium uocant · siue pronomen est siue ex his uncta oratio · ut est homo currit · siue quolibet alio ō t nomen · t uerbū · t ex his oratio uncta p se aliquid

St. Gallen Stiftsbibl. Cod 817 p. 221?

passiones a
omnibus eęd
fillero lĺut
năr nesínt
morum notę
sunt. Quor
tra . fűre
animę sunt
rum .s. pas
líuten sínt
záichen die
res etiam e
.s. passione
gelîhnísse
stéten îo d
de sûezíu .
únde sílbe
dôt taz mûc
quidem dic
ma. Íz ch
.i. de int
dictum est.
nû ze mâle
tii. Éine
onibus ze
ma . aliqu
uel falso

4 *sprâchâ
14 *die l
auf Rasur;
Punkt steh

Die Lücke Nothers d. Jüng. Neue Arg. 6 (1975)
von S. 5

INCIPIT COMMEN'
TVM BOETII IN
CATHEGORIAS ARI
STOTELIS :

EDITIS
HIS QUE AD PREDICAMENTA
ARISTOTILIS PORPHIRII INSTITVTIONE DIGESTA SVNT.

hos quoq; commentarios imprehensamenta pscribens; mediocrissibi seruem
psecutus. nihil de alienoru quaestionu tractatione immiscui. Sed ea tantu
breuiter
moderatione seruata; nec augere labore; uolui. nec ea taciturnitate confundere.
Quare pus hoc operis breue aperienda uidetur intentio. Quae est huiusmodi.
Rez pucenabilz & ut ita principalz naturae est ut unaquaeq; manendo hanc
solu quae sua est. qd rez nata posse imponere. Unde factu est. ut singulae
uocis psecutz horu animo singulae uocabula rebus aptarez. Et hoc quid uerbi
gra. corpus hoc uocaut. illud uero lapidem. illud lignu. illud au colore. Et ut
sus quicuq; esse alia genuisse. pari uocabulo nuncupaut. Mensura quoq;
magnitudinis. ppi formam nostrae intentionis reducere bipedale ee. Ac tripedale.
Genialis sed mo. Ergo omnib; notis ordinatis. aliis ex aliis uocabulis. ppe aues
figuras reuersus sum. & huiusmodi uocabuli forma quae in fletu casib; posse
nom uocaut. Quae u temporib; distribuu verbo. Prima q; illa fuit nominu
positio. ppter quam intellectus subiectas res. & subiecta eorum sensib; designarent.

De prima positione nominum.

St. Gallen, Stiftsbibl. Cod. 817

Aus dem C.Sg. 817, Boethius' Kommentar zu den *Categoriae*, S. 44
Photo Zumbühl St. Gallen/Schweiz

König, Notker d. Dtsche, Boethius' CN. = Die Werke Notkers d. Dtsn
5 (1972) vor S. 5

aduersatē fiē. t qd cūq; ē remotū sumpserit a principio. &
ex hoc &iā uerū simule ē. Amplius eū sumere remotū. t hoc
oū semp sit. pfecte mētarias habitū restituet. nisi forte
tempore suspensum sit. Verū imprimione. & habitu. pos
sibile est motione in alterutrū fieri. & habitu imprimi
one fit motio. Apprimatione uero inhabitū impos
sibile est; Neq; enī cecus factus rursus vidit. neq;
cū ē. caluus rursus comatus est factus. neq; cū ē. sine
dentib' dentes ei nerū osti s. Que cūq; ū tanquā affy
matio & negatio opposita s. Pali est quia nullo pdictoꝝ
modo opposita sunt. Insolis enī istis necessariū est semp
aliud quidē eorū verū. aliud ē. aut falsū. Neq; enī
mētarius necessariū ē semp alterū uerū ē. Alterū falsum
ē. neq; inhis que adaliquid s. neq; inhabitu & pmatione.
ut sanitas & languor ētraria s. & neutrū neq; uerū est.
neq; falsū. Similit aut & duplū & dimidiū tanquā
relatiua opposita s. & nī ē eorū neq; uerū neq; falsū.
Sed neq; ea que secdm pmationē & habitū s. sic usio &
cecitas. Omnino aut eorū que secdm nullā cōplexio
nē dīr nihil neq; uerū neq; falsū est. Porro omnia
que dicta s. sine cōplexione dīr. Sed & maxime unde
bit hoc tale ētingere inhis que secdm cōplexionem
ētraria dīr. Sanū namq; socratem. ac languere socratem
ētrariū ē sed neq; inhis ētrariū ē semp alterū uerum.
aut falsum ē. Cū enī sit socrates. erit aliuo quidem
uerū. Aliuo aut falsū. Cum ū nī sit ambo falsa sunt.
Neq; enī languere neq; sanū ē uerū est. cū ipse socra
tes omnino nī sit. In pmatione ū & habitu cū nonsit.
neutrū uerū est. Cum sit non erit alterū uerum.

Affirmatio & neg discer
nunt a ceteris.

Ctradictio discernit a ē
ris.

Ctrad ab adaliqd. Ctradict
ab habitu & pmat.

De cōplexi dicens oppo
sitis.

St. Gallen StiftsB. 817. p. 32

ppū significat. Est enī ppū qđ alicui speciei omī euenit & nō soli. vt hoi ee bipede. Omis enī homo bipes ē. s nō solus. Aues naq; s bipedes. Aut soli & nō omib'. ut eid hoi euenit vt sit grāmaticē. s nō omi hoi. neq; omis homo grāmaticē. Ar ẽ testia ppi significatio ē. quæ omib' & soli ē. vt risibile. Omis homo risibilis ē. & solū ē animal homo qđ rideat. Ex his ḡ illa duo supiora quæ oyam'. ubi omib' & nō soli. aut soli & nō omib' ee quedā ppa dicebam'. appri oz uertare uident ee aliena. Hoc ẽ testū qđ & omib' inest & soli. hoc vere ē ppū. Illa aũ supiora ẽ sequentia quid dnr. nō tñ uere ppa. Hoc aũ ultimū uere ē ppū. Quæcūq; ḡ talia ppa aristoteles inuenerit. quæ aut soli & nō omib' substantiis. Aut omib' & nō soli euenant. uelut nūere in natura cuius lib' ẽ structura repudiat. Illud ẽ ultimū ponit qđ & omi substantiæ & soli ualeat euenire. Illa enī s ppa quæ ẽ uestitū. vt siquis fuerit homo. risibile ē. siquid risibile. homo ē. Hæc aũ soli ẽ uesti possū. quæ omib' soliq; ẽ iungunt. Nā neq; ulli alii magis. nec ulli min' eueniunt. Quare his ꝑdictis ad locū ipsius generatio nē expositionēq; ueniam'. Qđ ḡ dicit hoc ē omib' substantiis cōmune. ut in subiecto nō sint. Nāq; ꝑmæ substantiæ. i. individua in subiecto nō s. qđ planissime demonstrat. Nūq enī particularis substantia alicui accidens ee potest. Secdæ ẽ substantiæ hmt quandā imaginē qđ sint in subiecto. Videnť enī secdæ substantiæ in subiectis ꝑmis substantiis ee. sed falso. Nā secdæ substantiæ de ꝑmis substantiis soli ꝑdicant. nō ipsis s. Animal enī de quodā tantū hoe dr. nō & iā in aliquo hoe ẽ sistit. ut in subiecto. Hoc aũ illa reꝓbat. qđ oīa quæ cūq; in subiecto sūt. eoz ōq; individua in subiecto sūt. Color qm in subiecto ē corpore. & quidā color subiecto corpore nūt. In hoc ẽ qm ꝑmæ substantiæ. i. individua in subiecto nō s. nec eoz unīuersalia. i. secdæ substantiæ quæ gña & species s possūt aliq nūi subiecto. Quare secdæ substantiæ ꝑmas substantias ad ꝑdicationē tantū subiectas hmt. nō & iā ut ipsæ ꝑmis substantiis accidant. Illud ōq; maximū argumtū ē secdas substantias nō ee in subiecto. qđ oīe qđ in subiecto ē potest notari. illa quæ subiecta ē nō notata. Ut color qui ē in corpore cođ corpore manente. potest notari. vt niger fuit ex albo. Manentib' aũ ꝑmis substan

St. Gallen Stiftsb. 817. p. 79

cōstructas. Qm insubstantia ignis inē calidū ēe · ignis' calorē nō susce
pit · Quo circa neq; ē ignis caloris susceptibilis · neq; frigoris · Calorē
quidē nō suscipit tocirco · qd ei' naturæ substantiaq; immutabilit adhesit ·
Et frigus enī nō suscipit · qm caloris natura ipsi' ignis cōtrariū sponte
repudiat · Quo circa siquid ē qd suscipiat ignis · i · extrinsecus positū ·
accipiat necesse ē ei quoq; cōtrariū ipse vn' pmanens ac singularis ·
Ito quoq; de aqua dicendū ē · Illa enī sic ignis calorē · sic nō suscipit hu
miditatē · s; ē quo dā m ipsa humiditas · Atq; ideo calq; ignis · t hu
miditas aquæ · nō solū qualitates dnr · s; substantiales ignis & aquæ
qualitates · Nāq; aqua qm inse neq; frigus · neq; calorē substantia
lit habt · susceptibilis & frigoris & caloris ēe dr · Quo circa nō debis
cōtraria loquit · quę substantialit insunt · s; debis quę potē suscipere
una queq; substantia · i · qd potē extrinsecus adhiberi · Hoc aū inō
nib; ēe substantiis manifestū ē · Nā qm sicicero: hom sanū & egrū
ē · & sihomo sanū & egrū ē · animal sanū atq; egrotū · S; cū duob; mo
dis animal atq; hō spectant vno qd toepluribus pdicant · Altero qd sub
stantiæ sint · ineo qd toepluribus pdicant · cōtrariq; susceptiua nō sunt ·
utanimal ineo qd despecieb; dr · neq; sapiens ē neq; insipiens ·
Et homo ineo qd deindiuiduis dr · neq; sanus ē · neq; egr · Ineo vero
qd substantiæ s; & qd indiuiduis substantiis psunt · cōtrariq; suscepti
biles s; · Quo circa erit hoc soli' ppū substantiæ · cōtrariq; ēe susceptibi
lē · Hæc desubstantia dicta sufficiant · Sed iā volumins series ·
ab expositione inchoabit quan I I I A I 5 ·

sanū & egrū ē ·

Explicit Liber Primus Commentorū Boetii · In
kategorias · Incipit Liber Secundus Dequantitate ·

Etsi nos curae officii consularis impediunt ·
quominus inhis studius omē otiū plānamq; operā cōsumam ·
ptinere tamen vidt hoc adaliquā rei publicę cur̄ā · & elu
gubratę rei doctrinā ciues instruere · Nec male decimb; meis

i · negotiis & laboribus inuentę

Stiftsb. St. Gallen 817, p. 91

qualitatē quiēt inētrariū qualitatis translatio; Idq; aptissimo uulgatur exemplo. Quare qm̄ demotib; expeditū ē habendi equiuocationē que sēcē explicemus; De habere;

Habere aūt secdm plures multis dr̄ modis vsq; quaū solent dici pene quiuocū ēe habendi modū manifestū ē; omissis annumerari; Habere enī na multis dr̄ modis ut tam̄ equiuoce p̄dicet̄. Dicim̄ enī habe aliquā qualitatē ut habitū t dispositionē. Dicam̄ qq habe scientiā. uel uirtutē. Quantitatē qq habe p̄hibentur. Dicim̄ enī in m̄ supa habe quinq t quattuor pedes; Nec ñ alia in ipsis pastib; aliquid ē ipsas partes habe p̄dicam̄. dicim̄ enī ē habe digitos. ē indigito anulos; Circa corp' qq aliqd habe dicim̄. ut tunicā. t qd libē aliud uestimtū; Nec ñ alia inuase habi aliqd dicit̄. ut triticū in modio. ē uinū in colio. Haec scilicē ut habi dr̄ inuase. Dr̄ enī qs habe uxorē. que scilicē sig nificatio nulli sup̄ dicte cōmunis ē. Verumtamen aristoteli uidet̄ longe di ūsa ē hec significatio. ab habendi p̄dicam̄to. Sī enī p̄pe habem̄ uxores. Sī qd habe qs dr̄ uxorē. hoc significat cū eo habitare uxorē. Habere enī habitare dicim̄. ut ē socratis habent. i. habitant atq; colunt. Quare ipse quoq; aristotelis inquit ēe aliquos fortasse qdicant habendi modos. Hostat̄ qq adulterio rē aliquā inquisitionē. ut nos qq quiramus quos p̄ potes dictos modos alios possint de habe p̄dicari. Et de hac equo catione qd habendi sufficient̄ dictū ē. Sī fortasse quis dubitat. cur cū habe supius in genere numerau. nē id ipsū equocū ponat. Sī hec questio solut̄. ut supius qd eius specierū exemplar, p̄posuit. ut ē cal ciatū ēe. t armatū. Hec enī taliū gen' ē. Qd si habe aliās, p̄ pas species habendi p̄dicatio dr̄ ē ipsū nom multiplicit̄. nihil ē inēgruū in genere numerari. Sufficit enī ad demonstrandū gen' ēe habendi p̄ dicationē. qd sub se alias pastes species q; contineat;

Sex mihi latrepule sunt & pre clare potestas.
Disrumpit nomen medio de pectore tecti.
Parcolit una dm̄ hominē pupp alterq; nat'.

St. Gallen. Stiftsb. 817, p. 201

P

INCIPIT LIBER PRIMVS EXPOSITIONIS · COMMENTARIORVM BOETII VIRI ILLVSTRIS · IN PERIERMENIAS ARISTOTELIS ·

QUIDEM BREVIS

APUD PERIPATETICAM[a] SECTAM PROBATVR AVCTORITAS · Hic namq; aristoteles simplicium ppositionum naturam diligenter examinat · sed eius series scrupulosa impeditur semita · & subtilibus sententiis pressa adtrum intellegentiae facilem non relinquit · Quo circa nos libri huius enodationem · duplici commentatione suppleuimus · & quantum simplices quidē intellectus sententiarum oratio breuis obscuraq; complectit̄ · tantū hac huius operis tractatione digessimus · Quod uero altius acumen considerationis exposcit · sedē series editionis expedit̄ · Nunc amet tantū lector exprimat quantū pdetemptī minutatiq; sedm ordinationis ordinē textumq; sermonis id qđ angustia breuitatis latet intellegat · Et prius quęsita huius operis intentio demonstrand̄ est breuiter · Inscribit̄ autem liber greee · ΠΕΡΙΕΡΜΗΝΙΑΣ · qđ latine · de interpretatione significat · Quid ē int̄pratio pauciś absoluā · Interpratio est uox significatiua · pse ipsam aliquid significans · Sue enī nomen sit qđ pse significat ut est homo · Sue uerbū ut est curro · Sue qđ grāmatici participium uocant · Sue pnomen est sue pdhis uncta oratio · ut est homo currit · siue quolibet alio m̄ · t nomen · t uerbū · t ex his oratio uncta pse aliquid

a: Peripathetici a magistro aristotele sunt dicti · q̄ deambulando disputabat ·

Intentionem operis

Inscriptionē

Quid sit int̄pretari o

St. Gallen Stiftsb. 817. p. 221

S 72

Libri Duo M. T. C. de Inventione.

SAEPE ET MVLTVM hoc mecū cogitau· boni ne an mali plus· attu
lerit hominib; & ciuitatib; copia dicendi· ac summū eloquentię
studiū· Nam cū & nrę rei publicę detrimenta considero· & maxi
marū ciuitatū ueteres animo calamitates colligo· Non minimam
uideo ꝓfecisse uidetur hominem inuecta quaedā pars incommodorum·
memoria (ū aiūt res abnras ꝓpter uetustatē remotas· exhumerarū monimentis
reperire instituo· Nā multas urbes constitutas· plurima bella
confecta· firmissimas societates· sanctissimas amicitias· intellego·
cū animi ratione· tū facilius eloquentia cōparatas· Ac me quidē
diu cogitantē· ratio ipsa in hanc potissimū sententiā ducit· ut exis
timem sapientiā sine eloquentia parū ꝓdesse ciuitatib; Eloquentiā
uero sine sapientia nimiū ob eā plerūq; ꝓdesse nūquā; Quare si quis
omissis rectissimis atq· honestissimis studiis· rationis & officii· cōsumat
omnē operā in exercitatione dicendi· is inutilis sibi· pricipuus patriæ
ciuis alit; Quū ita sese armat eloquentia· ut non oppugnare cōmoda
patriæ· sed ꝓhis ꝓpugnare possit· is mihi uir & suis & publicis rationib;
utilissimus atq· amicissimus cuiusq; fore uidetur; Ac si uolumus huius rei quę
uocat eloquentia· siue actionis inuentionis· siue studii· siue exercitationis
cuiusdā· siue facultatis ab natura ꝓfectę considerare principium· reperiemus
id ex honestissimis causis natum· atq· optimis rationib; ꝓfectum:
Nā fuit quoddā tempus· cū in agris homines passim· bestiarū more
uagabantur· & sibi uictu fero uitā ꝓpagabant· Nec ratione animi quic
quā· sed pleraq· uiribus corporis administrabant· Nondū diuinę
religionis· non humani officii ratio colebatur· Nemo nuptias
uiderat legitimas· Non certos quisq; aspexerat liberos· non uis
equabile quid utilitatis haberet acceperat; ita ꝓpter errorem
atq· insciā cęca ac temeraria dominatrix animi cupiditas·
ad se explendā uiribus corporis abutebatur· pricipatus sibi
uitib; Quo tempore quidā magnus uidelicet uir & sapiens cognouit
quę materia esset· & quanta ad maximas res opportunitas

St. Gallen Stiftsbibl. 820 p. 72.

IN EISAGOGEN
CICERONIS
LIBER PRIMUS

XHORTATIONE tua patricii rectoris pertissime quæ & præsentis honestate propositi & futuræ ætatis utilitate coniuncta est · nihil antiquius æstimaui · Cui muneri libentissime ac quieui · sed eo · quod non administrandi te cōmentarios in marci tullii topica laborare me credidi · Ridiculus quippe foremsimineruæ quod aiunt literas docerem · sed ut in disciplinarū liberalium penu nostræ apud te semper pignus amicitiæ permanerent · Quod enim munus exanimo diligentib. iucundius inueniri potest · quā quod ipsius animi partes & format & instruit · cætera fere caduca · in bercilla labantia · & sic adfortunæ uices spectes · pene semper aliena · Ac tū opulentiam literarum · nec præsens imminuit ætas · carūq. auctoritatē · ipsa etiā cuncta conficiens · auget · potius & confirmat uetusta · Accipe igitur opus · non efficientiæ securitate · sed amicitiæ præsumptione susceptum · apud quā quo intra suos pacto etiam garrire non decet · simul quia plato noster munere · cum tuæ aliquid operū postulauero · inuirus fuerisse negabis · Sed cum in marci tullii topica marius victorius rhetor · plurimæ indifferendi arte notitiæ · commenta conscripserit · nō nonne oportuisse melioribus fortasse adtemptata contingere · nisi eēt aliquid quo se quoq. nr̄a labor exercere atq. parare potuisse · Quatuor enim uoluminib. uictorinus in topica conscripsit · quæ primo declarandi tantū libri principium occupat · Addit etiā si qua in eodem uolumine prædicanda fuisse pependit · ut ab exordio uoluminis topicæ quod est · Maiores nos rescribere trebati ingressos · usq. adeum locum · Sed iam tempus est · adid quod instituimus accedere · primi uoluminis uictorini expositio terminet · Secundo uolumine · de iudicandi atq. inueniendi dialecticæ partib. & de loco atq. argumenti definitione pertractat · ut abeo loco topicæ quæ est · Cum omnis ratio diligens disserendi duas habeat partes · unā inueniendi · alteram iudicandi · usq. adeum locū quo artem atq. licet definire · locum esse argumenti sedem · argumentum autē rationē · quæ rei dubiæ faciat fidem · secundi libri cōmenta

munere · cum tuæ aliquid operū postulauero · inuirus fuerisse negabis · Sed cum in marci tullii topica marius victorius rhetor · plurimæ indifferendi arte notitiæ · commenta conscripserit · nō nonne oportuisse melioribus fortasse adtemptata contingere · nisi eēt aliquid quo se quoq. nr̄a labor exercere atq. parare potuisse · Quatuor enim uoluminib. uictorinus in topica conscripsit · quæ primo declarandi tantū libri principium occupat · Addit etiā si qua in eodem uolumine prædicanda fuisse pependit · ut ab exordio uoluminis topicæ quod est · Maiores nos rescribere trebati ingressos · usq. adeum locum · Sed iam tempus est · adid quod institutum accedere · primi uoluminis uictorini expositio terminet · Secundo uolumine · de iudicandi atq. inueniendi dialecticæ partib. & de loco atq. argumenti definitione pertractat · ut abeo loco topicæ quæ est · Cum omnis ratio diligens disserendi duas habeat partes · unā inueniendi · alteram iudicandi · usq. adeum locū quo artem atq. licet definire · locum esse argumenti sedem · argumentum autē rationē · quæ rei dubiæ faciat fidem · secundi libri cōmenta

St. Gallen Stiftsbibl. 821, p. 3

ad suum studiū uterq. libros euol
uerint. quodq. trebatius casu in
topica aristotelis incidisset. quod
titulū operis ammiratus. Marco
tullio inscriptionis sententiam
p quisiuerit. Illud etiā quod ei
cicero se exposuisse cōmemorat.
rectumdo argumentoq. in illis
libris scientiā contineri. ut sine
ullo errore. ad argumentorū in
uentionē. uia quada. & recto filo.
atq. artificio ueniret. Quae res
breuiter enunciata. uelut inten
tionē operis monstrat. & docilē
p fectū auditorem. Inhoc nāq. ui
deri cōprehensu. ee. quae sit intentio
topicoq. quod ars. disciplinā esse
argumentoq. non ut inueniant.
Idenim natura subpeditat. sed ut
sine ullo labore. & sine ulla con
fusione. non casu ad ea mens. sed q
da uia & ratione pueniat.
Post hanc ad benuolentiae capti
onem. trebatii laude subiungit.
quod eius uerecundiā in his com
memorat expetendis. quae si pos
tulanti amico cicero p stitisset.
& gratiae p mium ferret & gratiae.
Sed quod petenti trebatio. ut ei
topica traderet. minime concessit. id non p pri laboris fuga.
sed trebatii potius causā factū
ee. contendit. ut neo quoq. tre
batii uelut iam repulsi. sibi animū
subiratus forsitan nunc p onsit
alienus. Interpat ū trebatii cau
sa. ut uel p seipse illa legens. exer
citatior fieret. uel ei p fectus
siquid dubitaret rhetor doctior
expediret. Utrumq. ū ab amico
trebatio se narrat audisse. nā
& exptum eum ut p se ipse lege
ret. sed obscuritate reiectum.
& illum rhetorem a quo topico
rum explanationē petisse. illa
sese aristotelica ignorare p fes
sum. quae res. ppt operis diffi
cultatē. necesse. ē. auditorē red
dat attentū. Ea quippe non
neglegentes inspicimus. quae n
facilis. ee. intelligentiae suspica
mur. Inquo etiā cicero mini
me se miratū. ee. cōmemorat. qd
is philosophus a rhetore nescire
t. qui multis etiā philosophis u
deret incognitus. Quos etiam
iure culpat ignauiā. quos ad aris
totelicae philosophiae disciplinā
non inuentoq. utilitas. non ora
tionis nitor illexerit. Inquo
etiā maioris p spicatiae crescit
attentio. quia facile ad studiū
mentes aliq. segnicies culpata
conuerterit. Quo cumq. ū atten
tio fuerit. non poterit ab ee
docilitas. Inhoc etiā laus
quaeda trebatii latenter in
ducitur. Magnum est enim

St. Gallen, Stiftsbibl., 831, p. 5

St. Thiel. 831

PEDES DISSILLABI QVATUOR EXEMPLIS QVADRVPLICIBUS COMPREHENSI. VERSUS VVALA FILIOI STRABI ABBATIS IN AVGIA.

Pyrrichius. Bene colit homo dim.
Spondeus Scosmores caute sectas.
Iambus deos colunt abhorridos.
Trocheus Ingemit sceleste cuncta.

TRISSYLLABI EXEMPLIS TRIPLICIBUS SIGNATI.

Tribrachus Perit homo sceleribus
Molossus Auctoris mandata sobrie.
Anapestus Obhunc pprie aspicies.
Dactilus Hoc Edere mun origini
Amphibrachus. pesto Cruore pio
reparauit. ictilo Sepi
Amphimacrus. obtib Bast O bonipa
tris o karis bim Ipse tas.
Bachius. Ib Quodilli
superbi poten tes.
Antibachius. Ami Seruit
sponte concessit.

DISSYLLABIS QVATUOR GEMINATIS. XVI DVPLICES FIVNT. EXEMPLIS TRIPLICIB. DESCRIPTI.

Proceleumaticus. Quapia facilis copifera
Dispondeus. Nos maiestas in rectos erunosos.
Dicambus Cruore uinculis resoluit unici
Ditrocheus. Filii feram ore corde semp.
Antispastus Et uoca soluta sua nefando

Coriambus. Crimina morum tacitis studiis.
Ionicus minor Ista eterna uita secta parantes.
Ionicus maior Virtute pia sydera mercabit.
Peon prim Fatigit utile nimisq bonum.
Peon II Volentib. adgeberasagaciter.
Peon III Repedare utrope celi ad aucta
Peon IIII Quaparent opera tunc agilites
Epitrite I Bone uite piasq fert poli sedes.
Epitrite II Error omnes pprie deos inextricales.
Epitrite III Vepres angustius plenas meent.
Epitrite IIII Ad celeste tota mente laeti lum.

JUNCTI DISSYLLABI CUM TRISSYLLABIS. TRIGINTA DUOS SENTA SYLLABOS DE SE REDDUNT. QVI HIC EXEMPLIS SIMPLICIBUS ANNOTANTVR. DE octo BEATITUDINIBUS.

Pyrrichius cum tribracho. Humilis homo.
Pyrrichus cum molosso Erit in regno.
Pyrrich cum anapesto. Sacra pietas
Pyrrich cum dactilo Bona possidet
Pyrrich cum amphibracho Malagemendo
Pyrrich cum amphimacro Refouemini.
Pyrrich cum bachio Site fame nos
Pyrrich cum antebachio Ore exsolues.
Spondeus cum tribacho. Largus capies
Spond cum molosso Mercedem largi
Spond cum anapesto. A corde mero
Spond cum dactilo Spectatur deus
Spond cum amphibracho. Qui tribulant
Spond cum amphimacro Regnabunt polo

St. Gallen Stiftsbibl. Cod. 831, p. 169

p 31

p. 169

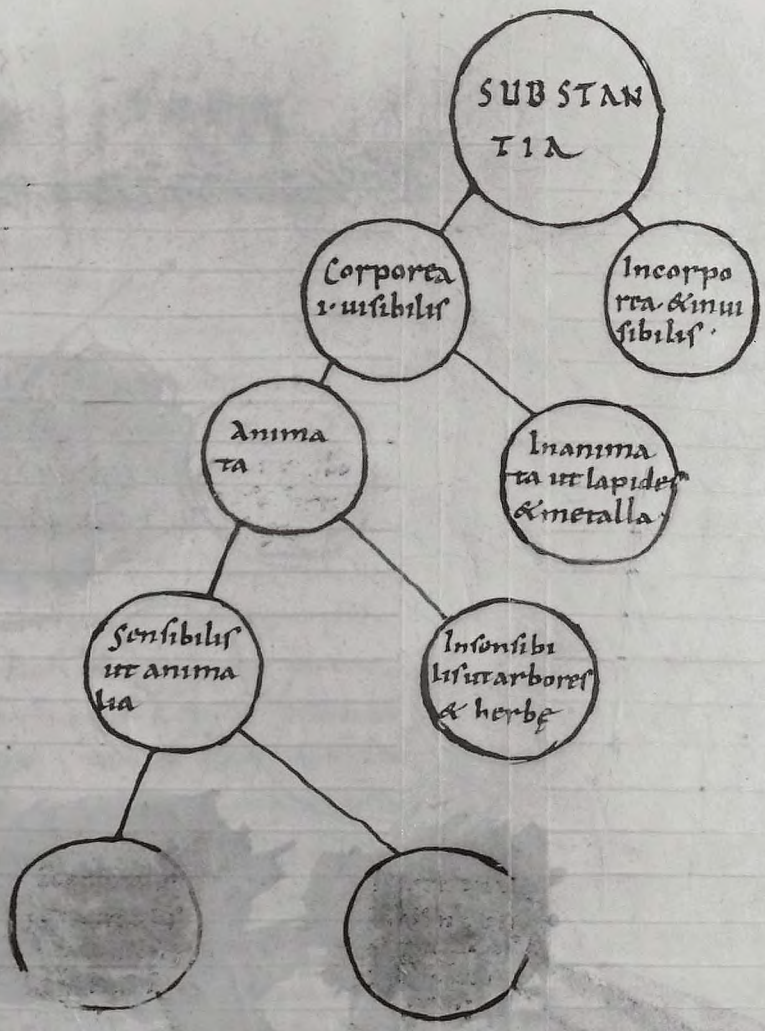

St. Gallen Stiftsbibl. 831, p. 184

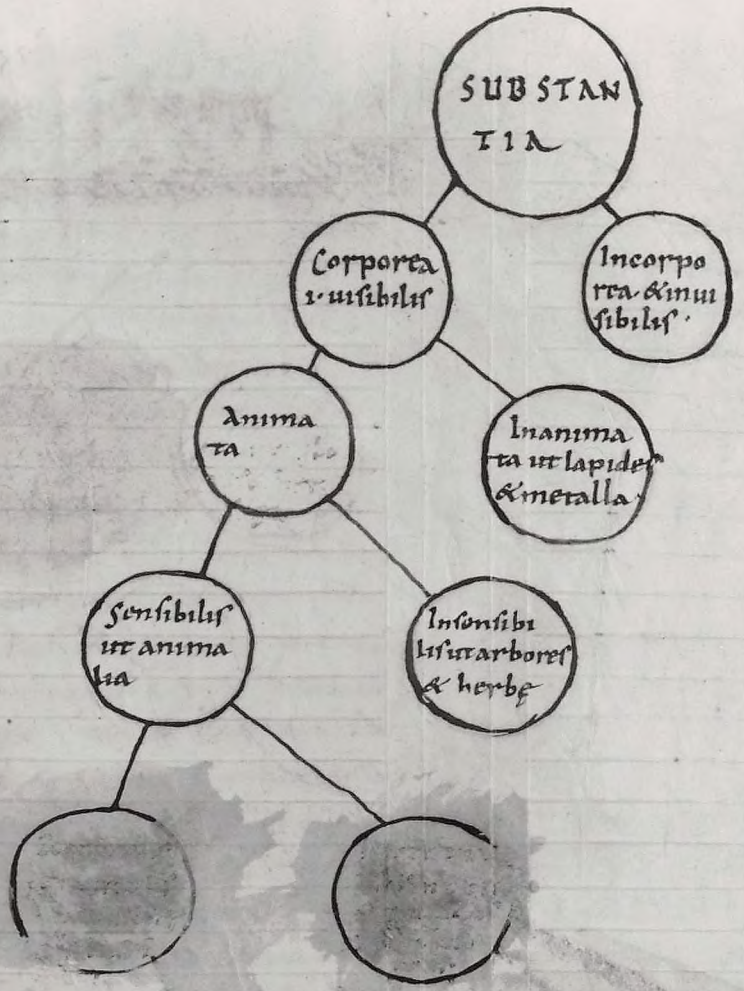

St. Gallen, Stiftsbibl., Cod. 831, p. 184

§ 31

p. 184

Liber SS. Galli · alij · Othmari

In eiusdem Boetii in topica Tullii ciceronis Liber primus

XHORTATIONE tua patricii rectoꝝ (exhortatione) reuerentia. peritissime quæ ac̄ presentis honestate ꝓpositi (expositionis) ac futuræ ætatis utilitate coniuncta est · nihil antiq(uius) (dignius) us æstimaui · Cui muneri libentissime ac (ad) quieui · sed eo · quod non (docendum) adinstruendu te cōmentarios in (me) marci tullii topica laborare me credidi · Ridiculus quippe foremsimine(m) (risu dignus) (habilia) (inuentas) (ꝑ)cepta. serinto. liū penu · nisi apud te semp pign(us) amicitiæ pmanere(t) · Quod enī munus (ex) intimo exanimo diligentib · iucundius (amantib) inuenīri potest · quā quod ipsius animi partes ac formā ac (illud) instruit · cætera fere caduca · imbecilla · labantia · ac sinad fortunæ (sensus) uicē spectes · pene semp aliena · Ad opulentiam literarum · nec p̄sens imminuit ætas · earūq · auctoritatē · ipsa etiā cuncta conficiens · augēs potius ac confirmat uetusta · Accipe igitur opus · non efficientiæ securitate · sed amicitiæ præsumptione susceptum · apud quā quo uir suos pacto etiam garrire non decet · simul quia plato anob(is) munere · cum tuoꝝ aliquid operū postulauero · iniurius fuerissi negabis · Sed cum in marci tullii topica marius uictorius (H) rebtor · plurimæ indisserendi arte notitiæ · commenta conscripserit · n̄ non me oportuisse melioribus fortasse adtemptata contingere · nisi eēt aliquid quo se quoq · nr̄a labor exercere atq · parare potuisse · Quatuor enim uoluminib · uictorinus in topica conscriptis · exq primo declarandi tantū libri principiis occupat · Addit etiā si qua in eodem uolumine p̄dicandā fuisse p pendit · ut ab exordio uoluminis topicoꝝ quod est · Maiores nos(tros) scribere trebatium ingressos · —usq · ad eum locum · Sed iam tēpus · e · ad id quod instituimus accedere · primi uoluminis uictorini expositio terminet · Secundo uolumine · de iudicandi atq · inueniendi dialecticæ partib · ac de loco exq atq · argumenti diffinitione p tractat · ut abeo loco topicoꝝ qui est · Cum omnis ratio diligens disserendi · duas habeat partes · unā inueniendi · alteram iudicandi · —usq · ad eum locū quo ad(d)it atq · licet definire · locum esse argumenti sedem · argumentum aut rationē · quæ rei dubiæ faciat fidem · secundi libri cōmentoꝝ

(p) (t) partes animæ rationabile · irascibile · concupiscibile ·

(A liter apud) (quā · nescio quē) (quam inter suos) (cuiusmodi etiā) (garrire ñ decet)

St. Gallen Stiftsbibl. 831, p. 3

St. Gallen Stiftsbibl. 831, p. 10

quid sit enthymema

ubus sit syllogismus

quid sit argumentum

ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΣ. cuius definitionē in topicis differentiis aptius explanabimus. Omnis ū syllogismus tentimemate pfertur. Enthimema ū ē mpfectus syllogismus cui aliquae partes ppt̄ brevitatē ppt̄ notitiā pt̄ missae sunt. Itaq; hæc quoq; argumentatio a syllogismi genere nō recedit.

Quō igit̄ syllogismus omnis ppositiō nib. constat. ppositiones ū terminis. terminiq; inter se differunt eo qđ unus maior. ē. Alter minor. fieri nō potest. ut ex ppositionib. conclusio nascat̄ nisi p terminos pgresse ppositiones. extremos termin os aliqua mediatate coniunxerunt. Id facillimo demonstrat̄ exemplo. Sit enī quæstio. utrū homo substantia. ē. an minime. Sumo ī quæstionis partē alterā cōprobandā. ea. ē. homine substantia. ee.

Inhac igit̄ duo sunt termini substantia atq; homo. quoq; maior substantia. homo ū minor. qđ ex eo quoq; potest ostendi. quoniā posterius substantia in platione pfertur. uelut inhoc ipso quod dicimus. homo substantia. ē. prius homine posterius substantiā nominamus. Ut igit̄ substantiā atq; homine un gam necesse. ē. mediū terminū reppertri. qui utrosq; copulet terminos. hic sit animal. Itaq; una positio. omnis homo animal. ē. Inhac igit̄ ppositione animal p̄dicat̄. homo subiect̄. Rursus ad unguo. omne aut̄ animal substantia. ē. Inhac rursus animal subponit̄. substantia p̄dicat̄. Itaq; concludo. omnis homo substantia. ē. de phoc homo quide semp subiectum. ē. animal ū ad homine quide p̄dicatū. ē. Ad substantiā ū subiectū. substantia ū ipsa p̄dicata pmansit. Unde fit ut minor quide sit homo. maior ū homine substantia. medius aut̄ terminus animal. Quō igit̄ extremi termini medii interpositione copulant̄. eoq; modo quæstionis inter se membra conueniunt. Adhibita q; pbatione. soluit dubitatio. Nihil est aliud argumentū. quā mediet atis inuentio. Hæc enī uel coniungere si affirmatio defendat̄. t disiungere si negatio undicet̄. poterit extremos.

Quæ cū ita sint. duarū ppositionū. ac tertiae conclusionis. maior quide ppositio dicit̄. ea quæ maiorem terminū continet̄. id est. in qua maior quide p̄dicat̄. medius ū subponitur. ut omne animal substantia. ē. Minor ū ppositio. quide terminū p̄dicat̄. subit aut minorem. ut est omnis homo animal. ē. Sed quō a maioribus necesse est minora descendere. eius

p. 10 ?

St. Gallen Stiftsbibl. 831, p. 165

catur. Alie sunt mobiles. Alie im
mobiles. Item causarum alie sunt
spontanee alie ex uoluntate.
Alie ex perturbatione. Alie ex habi
tu. Alie ex natura. Alie ex parte.
Alie ex casu. Rursus causarum
alie sunt constantes. Alie inconstan
tes. Amplius causarū alie sunt uo
luntarie. Alie ignorate. Ignora
tarū pars incasu. pars in necessi
tate. est constituta. Necessariū
pars inuit. pars insciencia posita.
Effectaue in tantū diuidi possunt
quantū ut superius dicta ad causas
referuntur. Locus uō a compara
tione minorum parium. atq. ma
iorum diuiditur in numerum
speciem. um. ad res alias affecta
onem. Que cum ita sē. cumq. nihil
sit in diuisione prermissum. recte
marcus tullius partionē. con du
xit dicens. Nullam argumenti
sedem ee. prertam. Restat igit
locus qui extrinsecus sumitur.
qui qm nihil uuris consulit ee. ut
distribuatur non trebacii causas.
neqd p fraco opus deee uideatur
adiungere. Sed qm ita aprin
cipio diuisimus usq. deur opera
utqd plurimū his quos recte
studio delectant pdee. possi
mus: ne locus uuris per uno pfu
turus negligentiam sui faceret.
trebatium phoemio. magnus oratorū.
uel uaphoemu machinis orator red
dit accertum. Atten. ita se se duu
sisse in principio ut alios locos in
ipsis herere diceret. et quibus
ageretur. alios extrinsecus assumi.
et cum desuperius locus idonee dis
putatum sit. intractatam reliqua
parte non oportere preterire. neq.
em hunc trebatii qui sua arte
contentus. ceterorū studia negle
gat. uerū diligentia atq. ingenio
plurimum ualens. cuncta ad se
panere ducat. que liberalibus
studus annumerentur. simul dan
dam ee operā dicatur. qm benuolo
animo accepimus op trebatius eet
editurus. ut cū inmultorū manus
dedusset. pdee. his integrum posset.
quurecas studus tenerentur. hoc
trebatio beneficia nomine con
cedens. quia ad eum scripta et
p eum edita p futura plurimus
conscriberet. Hec ergo argu
mentacio que dicatur artis expers
inestimonio posita ee. usq. ad hunc
num dē nunc diximus omne
qd ab aliqua externa re sumitur
ad faciendam fidem extrin
secus positum argumta locum.
que m. tullius uocat artis expte.

PEDES DISSILLABI QVATVOR EXEMPLIS QVADRVPLICIBVS COMPREHENSI. VERSVS VVALA FRIDI STRABI ABBATIS INAVGIA.

Pirrichius. Bene colit homo dñm.
Spondeus Scõsmores caute sectas.
Iambus deos colunt at horridos.
Trocheus ḡ gemit sceleste cuncta.

TRISSYLLABI EXEMPLIS TRIPLICIBVS SIGNATI.

Tribrachus Perit homo sceleribus
Molossus Auctoris mandatis obtinet.
Anapestus dñi hunc ꝑprie aspicies.
Dactilus lor. Ꝑdere mun⁹ originis
Amphibrachus. pesto Cruore pio
repatraut. ctilo Repi
Amphimacrus. obtibr Bust O boni pa
tris o karis. him Ipse tas.
Bachius. Ib. Quo dilli
superbi poten tes.
Antibachius. Ami seram
sponte concessit.

DISSYLLABIS QVATVOR GEMINATIS. XVI DVPLICES FIVNT. EXEMPLIS TRIPLICIB. DESCRIPTI.

Proceleumaticus. Quia pia facilis copifera
dispondeus. nos maiestã in rectos erunos.
Dactilus Cruore uinculis resolut unici
Ditrocheus. filii feram ore corde semp.
Antispastus Et uota soluturi a nefando

Coriambus. Crimina morũ tacitis studiis.
Ionicus minor Quę in æterna uitæ secta parantes.
Ionicus maior Virtute pia sydera mercabit.
Pcon prim⁹ Fligit utile nimisq. bonũ.
Pcon ii. Volentib. adęt bera sagaciter.
Pcon iii. Repedare ut ope celit⁹ ad aucta.
Pcon iiii. Ꝑ parent opera tunc agilitas
Epitrit⁹ i. Bonę uitæ piis cfert poli sedes.
Epitrit⁹ ii. ortor omn⁹ ꝑpedes bos inertiales.
Epitrit⁹ iii. Vt pua angustius plenas mereat.
Epitrit⁹ iiii. Ad cęleste tota mente lęti lum.

JUNCTI DISSYLLABI CUM TRISSYLLABIS. TRIGINTA DUOS PENTASYLLABOS DE SE REDDUNT. QVI HIC EXEMPLIS SIMPLICIBVS ANNOTANTVR. DE OCTO BEATITVDINIBVS.

Pirrichius cũ tribracho. Humilis homo.
Pirrichius cũ molosso Erit in regno.
Pirrich cum anapesto. Sacra pietas
Pirrich cũ dactilo Bona possida
Pirrich cũ amphibracho Mala gemendo
Pirrich cũ amphimacro Refouemini.
Pirrich cũ bachio Site fame nos
Pirrich cũ antebachio dñe exsolus.
Spondeus cũ tribacho Largus capies
Spond cũ molosso Mercedem largi
Spond cũ anapesto. A corde mero
Spond cũ dactilo Spectatur dñs
Spond cũ amphibracho Qui tribulant
Spond cũ amphimacro Regnabunt polo

St. Gallen Stiftsbibl. 831, p. 169

ET ILLVSTRIS · DE CONSVLV ORDINIBVS · AD PATRICIV
M TOPICAS · TVLLII CICERONIS · DE RETORICA ABTE
ET DE ALTERA INVENTIONE · ET DE DIFFERENTIARV
CAVSA ET DE ARGVMENTIS OMNIVM REARVM QVAESTIVM
LIVM · EXPLANATIO INCIPIT ·

INCIPIENTES QUAM CVM
QVAM REM SCRIBERE ANTE QVAM
scribam eam cõmendare debemus · ut virgilius admiranda
tabilium spectacula rerum · sed errant qui hoc dicunt ·
Nonem lauis in isto principio sed definitio continet · Orator
quippe ea que sibi grauia sunt in principiis soluere aut curare
debebit · ut in domõ sua capud illud tullius speciale cũ multa di
uinitus pontifices amaiorib' nris inuenta sunt · Poterat h' utdo
diuus dicere · Clodius enim solo religionis iure certabat · Cicero
iure publico · quia nec poterant pontifices contra religionem
ferre sententiam · Resem consecrata fuerat · & clodius religio
nis · sed & de iure religionis · sed et de iure publico iudices constituere
ut tam uob iuis publicum quã uis religionis tuendũ sit · Et cũ eos di
cat de iure publico iudicare · illud estimandũ relinquat sine cau
sa clodium consecrationis iure pugnare q̃d ad pontifices pertinet ·
cũ illi & iam h' iudicaturi sint · utru deberet cõsecrare q̃d pertinet

St. Gallen. Stiftsb. 854. p. 22

nporest inuenirī · Anota · abnīpratione · Conugatis · abeo qđ exeo dnīru
q· diduct· · Agenere · acrinentia · asyma abeo qđ cōinct · · adifferentia · abeo
qđ discrepat · Similib· · abea qđ qualitate · Acontrarus · abeo qđ ase longe
t-rum
duersa sunt · Acausis · efficiendi · Abeffectis · ablisqueuum alterius effuentie sus
ceperunt · Abaduncts · auxintate nature · Acoparatione · maioy parium
ut minoy · Arelatione · adequalē ut inequalē quantitatē · Abante ceden
tibus · longe alius modē · Constat enī ineo qđ hipotīqđ fuerit · aliud qđdam
modis omīb· existet qđ consequens appellatur · Huius · intellegentia cōsistit ineo
qđ pcedente quolibet aliud subsecutuē · Repugnantiū · unmodo qđneq· sequ·
neq· ante cedere possunt · uerū ctiam qđ simul cē nposunt · Que incedtione
cōsistere dubiūnē · Ista igit expedtis · qm̄ in tullius pprietatē loci ut intrans
cursuporum · euidentē expressit · t— hunc quib· modis locoīm cueniat adiun
git · Que topicoy pars qm̄ diligentius explananda · finē quarto uolumine
faciam · quinto cetera reddaturus ·

EXPLICIT QVART·

INCIPIT·V·ANICII·
M·SEVERINI BOETII IN TO
PICA CICERONIS·

E OMNIBUS QVIDE
HYPOTHETICIS SYLLOGISMIS
patricii rethoy pertussime plene habundanq·
digessimus his libris · quos deoy principalē institutione

St. Gallen. Stiftsb. 854, p. 157

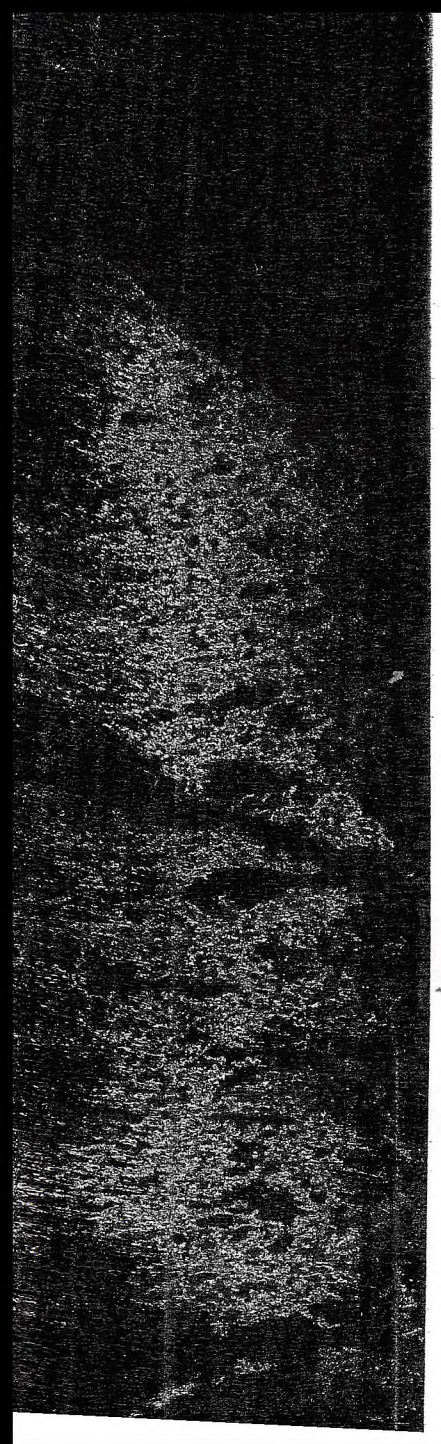

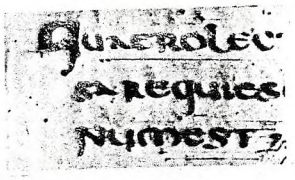

a: Leningrad, Bibl. Sal., Q V I 8, c. 27r (VI sec.): Origene, *In Canticum Canticorum*.

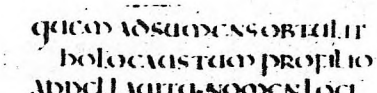

b: Firenze, Bibl. Med. Laurenziana, *Bibbia Amiatina*, c. 24v (VIII in.).

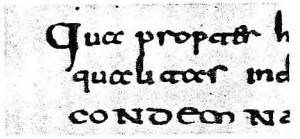

c: Autun Bibl. Munic. 20 A, c. 62v (VIII sec.) Cassiodoro, *Expositio Psalmorum*.

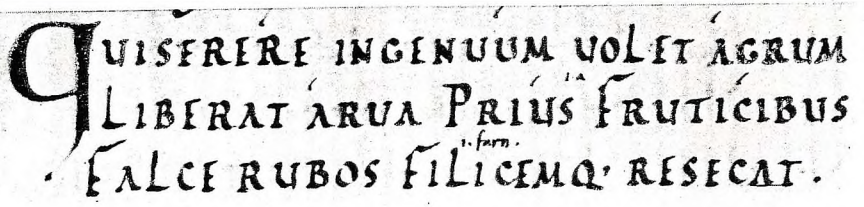

d: Napoli, Bibl. Naz. IV G 68, c. 34r (IX sec.): *Philosophiae Consolatio*, III, c. 1.

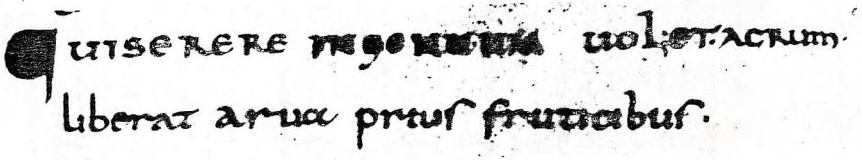

e: Orléans, Bibl. Municipale 270, p. 43 (IX in.): *Philosophiae Consolatio*, III, c. 1.

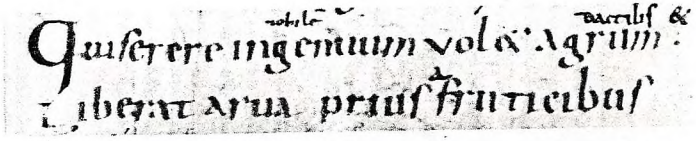

f: S. Gallen, Stiftsbibl. 844, p. 66 (IX ex.): *Philosophiae Consolatio*, III, c. 1.

Tav. XII. Iniziali tardoantiche nei codici cassiodoriani e nelle copie della Consolatio: la I sfrangiata con coronamento.

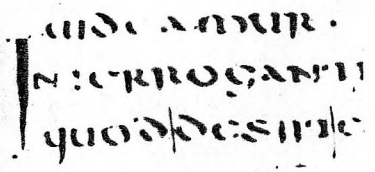

a: Leningrad, Bibl. Sal., Q v I, 6, c. 54v (VI sec.):

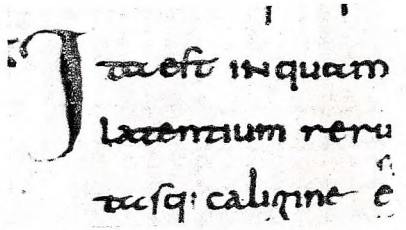

d: Orléans, Bibl. Municipale 270, p. 142 (IX sec.): *Phil. Cons.* IV, pr. 6.

Fabio Troncarelli, Boethiana Aetas (1987)

Chatelain, Paléographie Pl. XC 1°

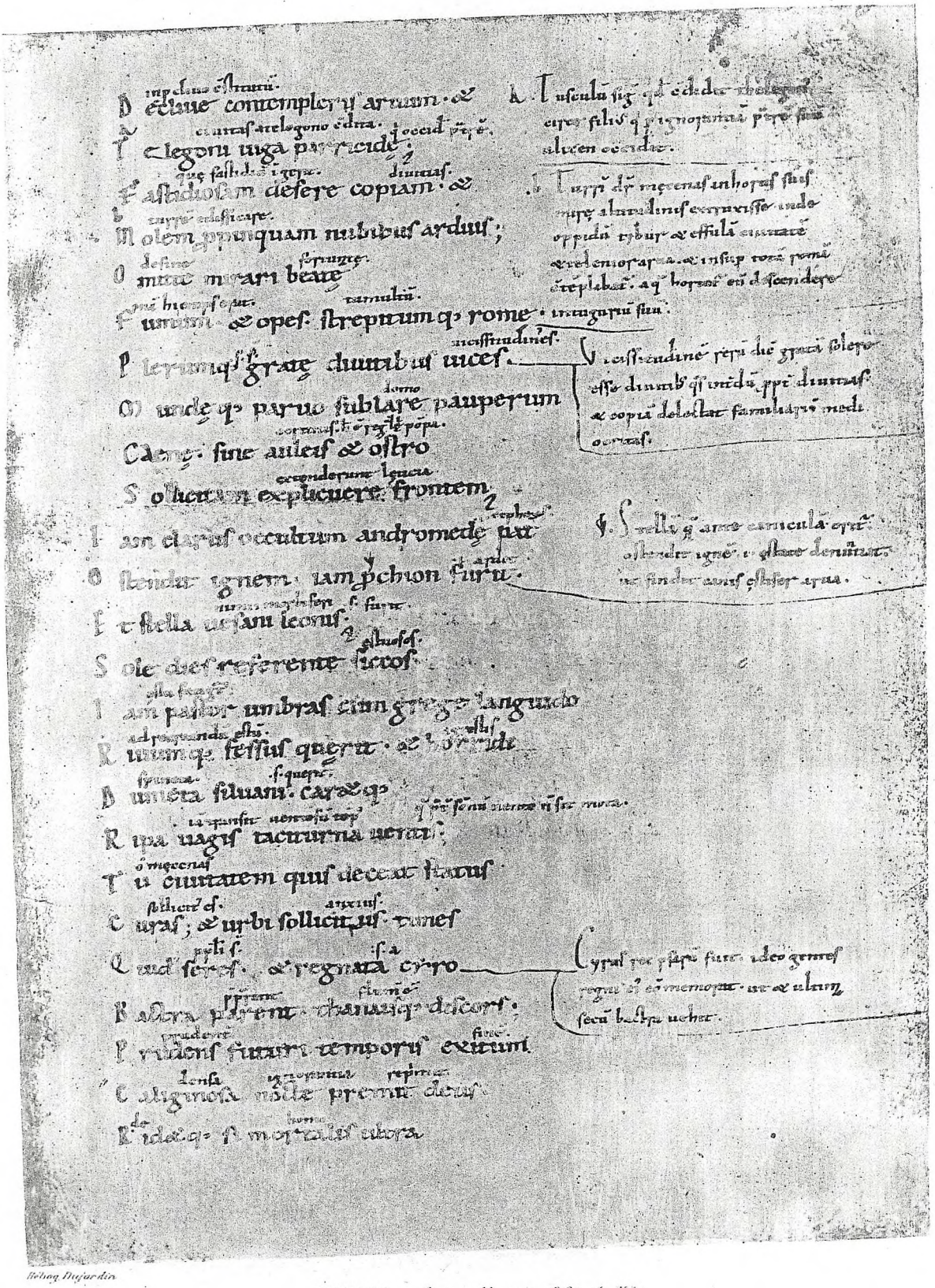

HORACE — *Sangallensis 864 (sXI)*

EX BIBLIOTHEQUE

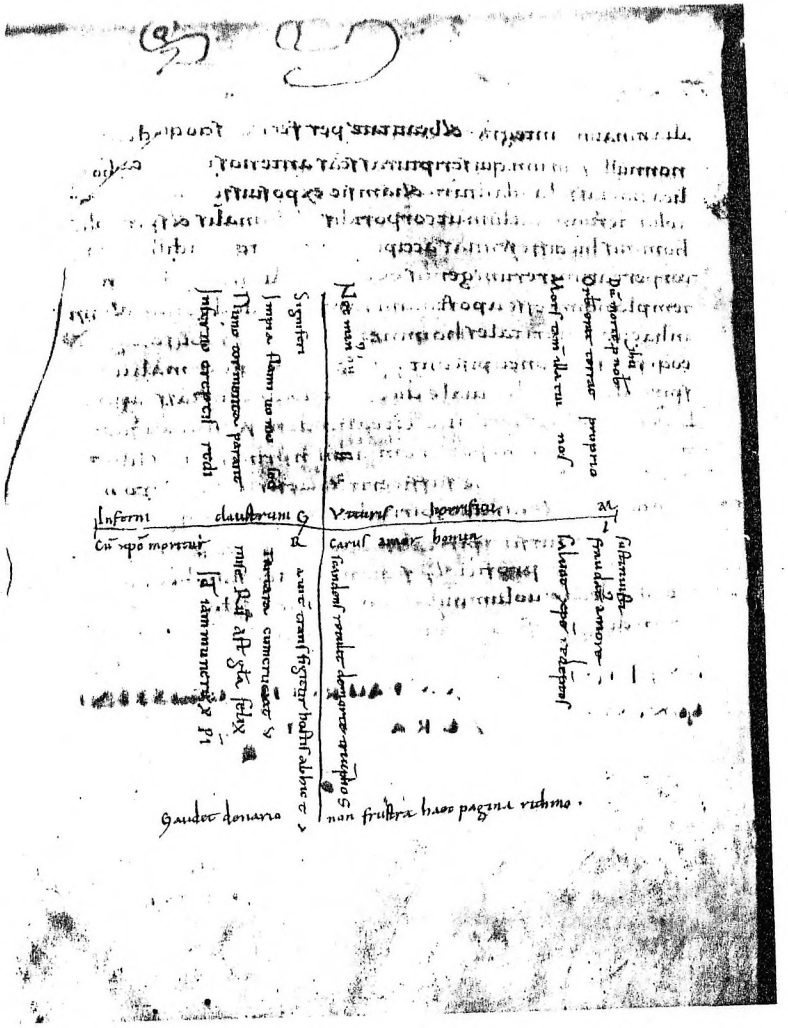

Abb. 169: Kreuzförmiges Figurengedicht; Hs. Phill. 1651, fol. 211v; Deutsche Staatsbibliothek Berlin.

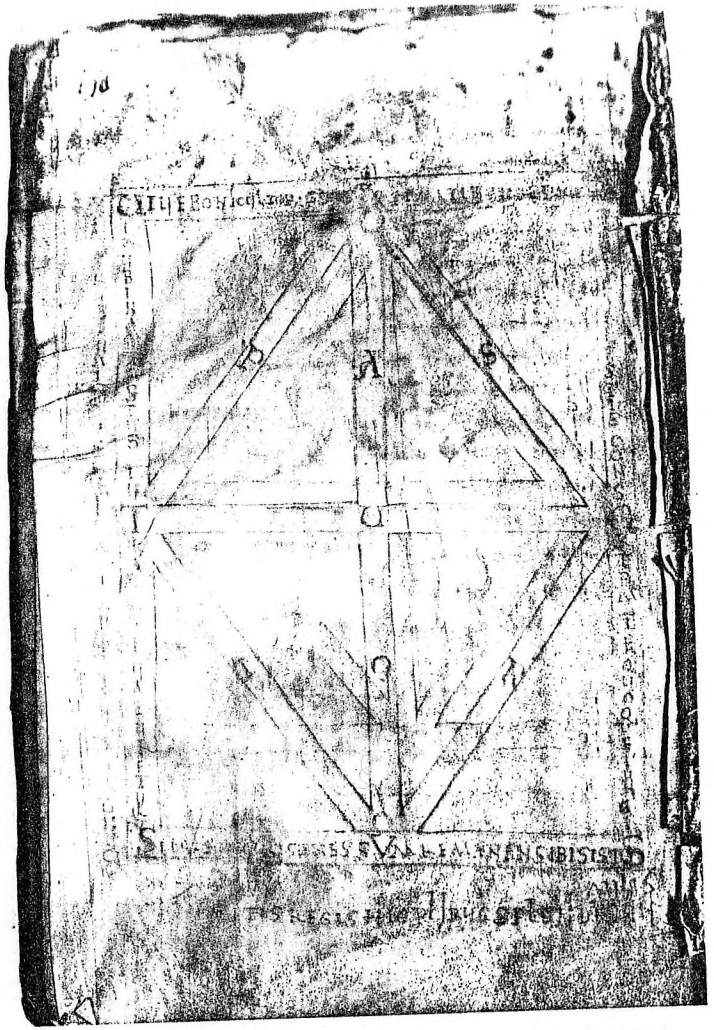

Abb. 171: Fragmentarisches Figurengedicht; Cod. Sangall. 877, S. 116; Stiftsbibliothek St. Gallen.

St. Gallen Stiftsbibl. Cod. 898, p. 2

ERNO· grã dñi· æ si non merito · tamen officio
abbe· Dilectissimus in xpo filius· Purchardo· æ
Kerungo· una cũ ceteris in dominicaꝝ scolaꝝ
gymnasio augie uacantib;· de uirtute in uir
tutẽ diatim ꝓficere· ut dñm deoꝝ in syon ua
leant conspicere· Vrĩ precũ instantia nup
admonitus· ut quosdã uersiculos sup consona
tonoꝝ diuersitate cõpositos· urę sagacitatis in
dustrię ad discendũ contraderem· non statim
hac de causa ad id faciendũ animũ appuli·
qꝝ ridiculo me nõ defuturꝝ apud posteros
credidi· si inter sapientię thesauro abun dan
tes· ac diuinaꝝ humanaꝝ q; literaꝝ larga
copia instar torrentis affluentes· ego totius elo
quentię expers quidã mutuare pñsumerem·
illãq; sententiã mihi posse obici non immerito
expaui· Insiluã ne ligna feras· æ in mare qd pisces·
Sed rursum illa dñi sententiã considerans quę
ait· qui petit a te da ei· æ uolenti a te mutuari·
ne auertaris· æ si non ut petentib;· sabtam ut
mutuũ sibi pstari uolentib· penitus denegare
nequaq; sum ausus· Non parũ fenoris me sperans

Reproduktionsrecht vorbehalten
STIFTSBIBLIOTHEK ST. GALLEN

St. Gallen Stiftsbibl. Cod. 858 p. 41

omniū uniquoq; patre diabolo. Vnde uxta qđ in
eodē ꝓpheta scribit. indue ostus nrī. nī ē ꝑcussus um
bilicus nr̄. neq; lota sum ā q̄ in saluit. nec sale salt.
nec pannis inuolut. Ac post q. miserante dō huj
modi parentū obluuisa cepim. ac ueri patris admo
nitionib; durē cordis inclinauim. ē caput speciē
nrām rex nr̄. æ dī nr̄. Hinc ÷ qđ in die sedē na
tiuitatis nr̄ę. ut rex æ dī mānę pietatis officiū
gerens. ꝑ aquā regenerationis nos lauit insaluit.
ac ꝑcuso lubidinosę mentis ūbilico. angulo castitatis
nos donauit. siq; sapientię sale ēdiuit. insup
uestimēto iustitię uelut pannis inuolut. Qua
ppt̄ beata anima. iā filię dī uocabulo digna. quę
olim eras nigra ut tabnacula cedar. nc̄ dut̄ for
mosa ut pelles salemonis. egredere in occursum
patris tui. ut introducaris in thalamū filii sui.
ut possis lęta cantare æ dicere. Introduxit me
rex in cubiculū suū. Enī uero ... si adhuc aliq̄n
tulū adulterini amoris es ig[illegible]ra ne ꝑusta æ
nigra. ꝑ paululū eris formosa æ pulchra. si
uirginęq; castitatis fędere specioso ꝑ filius hominū

Reproduktionsrecht vorbehalten
STIFTSBIBLIOTHEK ST. GALLEN

St. Gallen Stiftsbibl. Cod. 898 p. 97

illud celeste. n̄ qđ ꝺ̄ ꝺei manducauerunt in deserto & mortui sunt. sed deq̄ in euglio testat ipse dicens. Hic ē panis uiuus de celo descendens. ut ſi ꝺ̄ ſ manducauerit ex ipso. n̄ moriatur. Ego sū panis uiuus. q̄ de celo descendi. Siquis manducauerit ex hoc pane. uiuet in eternū. Et panis quē ego dabo caro mea ē p mundi uita. Ad hunc panē p̄cipiendū. nupti alib; indigni uestimētis. hoc ē uirtute caritatis digni frs accedite. quatin̄ in p̄senti uite uia tanti mysterii interim participes effecti. quando q; in futura beatitudine intīq; ſacietatis eius dulcedine possitis uberius p̄frui. ubi ipse panis angelox ds homo saciet in bonis desiderii urm. Qui cū patre & spū scō un̄ ds uiuit & regnat in scla sclox AMEN.

Sermo de S. Marco Evang.

EATISSIMI MARCI EVANGELISTE & martiris solleptnia gtosa modis oīb; ē cunctis uenerāda. p̄cipue poplis germanie. q̄ ei sacratissimi corporis pignore ādo donari meruere. Qua p̄p̄ē tota hodierna die letetur tellus Alamannica simul in in mensū se gaudiū nīa extendat insula.

Reproduktionsrecht vorbehalten
STIFTSBIBLIOTHEK ST. GALLEN

Birch, Ulrich v. Augsbg + seine Verehrg. Festgabe zur 1000. Wiederkehr des Todestages = Jb. d. Ver. f. Augsbger Bistumsgesch. 7 (1973) 86.6

compra presule. exultet polus tanto diamus compare. Solus demon ingemat qui ad eius sepulchrum suum assidue perdat dominium. Aue nunc corona martyrum. Salue gloria confessorum. Simul que sanctorum decus omnium nos xpō cōmenda in p̄petuum.

Adoremus regem xp̄m dominum qui hodie sanctum vuodalricum p̄duxit ad regna celorum.

Beatus uuodalricus ex nobilibus & religiosis parentibus deo predestinante in salutem plurimorum exiuit ortus. Beatus ut. Hunc religiosi parentes commendauerunt in scī Galli cenobium sacris litterarum studiis imbuendum. Quare fremuerē. Qui inter egregios regularis disciplinę magistros dulcissimos theorię carpebat cottidie fructus. Dnē q̄p mutē. Iugiter sacrę institutionis norma sanctę adolescens p̄ductus in cathedram pontificalem est sublimatus. Cum inuocarē. Vox beato sic aut inuisa uuodalrice episcope scias te hodie hospites susceptarum esse. Verba mea. Inter cętera miraculorum insignia ut deo p̄ sepe cęlesti meruit perfrui visione. Dnē

Beatissimi pontificis vuodalrici diem natalicium recolentes qui hunc tanis coruscare fecit uirtutibus xp̄m con digni uenerem̄ laudibus. Qui inter

dns nr̄.

Abb. 6: St. Gallen. Codex 898. Ulrichsofficium.
Foto: Stiftsbibliothek St. Gallen.

30 Csg 942 Epla Cassinensis ad Fratres Teutonicos.

p. 368

PRofessus monasterii patribus et fratribus tho[rum]
mis huiusmodi quibuscunq; prioris habentis
in tribus primis mensis Benedicti instituti Cassi
nensis sinistrorsus sciscitare et ut saluari mam[us] omnium
ad principia quibus nobis primus via stipsit ut liceat
vobis dum[us] iustorum et instructus quibuscunq; dei restri
cti[us] domini nostri abbatis quibus ope primi duxerunt
cum papato et[us] nostris ystarmadam[us] magistratus
omnibus regulis sancti[us] Benedicti primi mei preceptis
seruandis Magnalia nonnullis quibuscunq; volumus
dante veritatis tramite declinare illud ipsi pauci
attendentes Dictum viris et peregrinis nolite credere
et quibuscunq; talis loco Si quis euangelizauerit vobis p[re]
quod accepistis anathema sit Et ut Romanus
dictos statuere ipsum ecclesiae dano sit subiecti
Clericus igit[ur] mo quibus nostris licentiosis regule
mei prop transgressor rectus mos tuus vide[re]
tur tabe sanctus vir cuius doctrina toti redolet ecclesie
bus s. Gregorii cuius miracula scribens decodiat
Papist aut et mortuos regulam districtus papua
sermone lucidotum laudans quidem sanctis mos
tuos tolerabile adduc[it] pietatis mistibus regule nomine
tas sanctis sicuti apud nos et ubique terrarum quasi ad
nos finem iuste milleque sunt quibuscunq; tu
regula no dyonisiacis quibusq; parte maiori
pertinet Illud cum tunicis mo[nachi] alia vestis
alta frana alia alij et ista parte minus habet
quibusdam illis et parte alia ystantinopolitani

St. Gallen StiftsB 942

Relicam anthanasialia alexandrinalia illiset illi omia
ei bona sint et utilia. vnd nempe miram rur alius
ei bona sup hoc fastidiosis temerarie p una ei bona
alia nomina bona nos sperantes meliore destruere audeat
vnd ei negare no possimus quasda aut ptes que vobis
malocis videat quasi quasda flores decerpendo colligat
nob de ipm pribe studiumq ei ppo valeat

Propagatoi ac defensoi xpiane religionis dns Karolo
et ei potentia regni sanctissimo ac fortissimo ptrodmary
regnis et unusq; eius Anda pfs grep viris subdit qd
tui dno salute ei xpo ptegere ei et sui vigilantiam
ecclie dei vni sancta sinceri pietas magna cum cpulta
voc gauisi deo vtam subla mitibz dnam nz vtam pgna
vros et labros sospites valetes quoq; nouimq; ac ei
mori tripudio cpulta ng deo vitaz p tela ome sanu
victoria et dabilibz agnauimq; cupit atui mirabilia
res gestas et vtam op celleniam d' ututi et virtute
suscepisse dei agri studiose et cole addiscimq; ac
mores religione ad meliora p duce statu et vertute
et ei sancti ius beatos effect dulce deo nro
tempa ei plastu munq; offerebas. Quadre qua
ad eccliam pfs mi Bonifacii ductna et sua lata opam
pia alios mores regnis illaq; vtilitate mpia
mari placuit ius pcepsone vtam ey nobis cuius
ei pfs d' ipo adhuc que ille sub malis cparauit
beata diripuq; inse aut pare regule cumq; nq
quisq; instituta et pfs mi et regula offiaa uel
festiuitatis cantari debent annotauimus Precamur

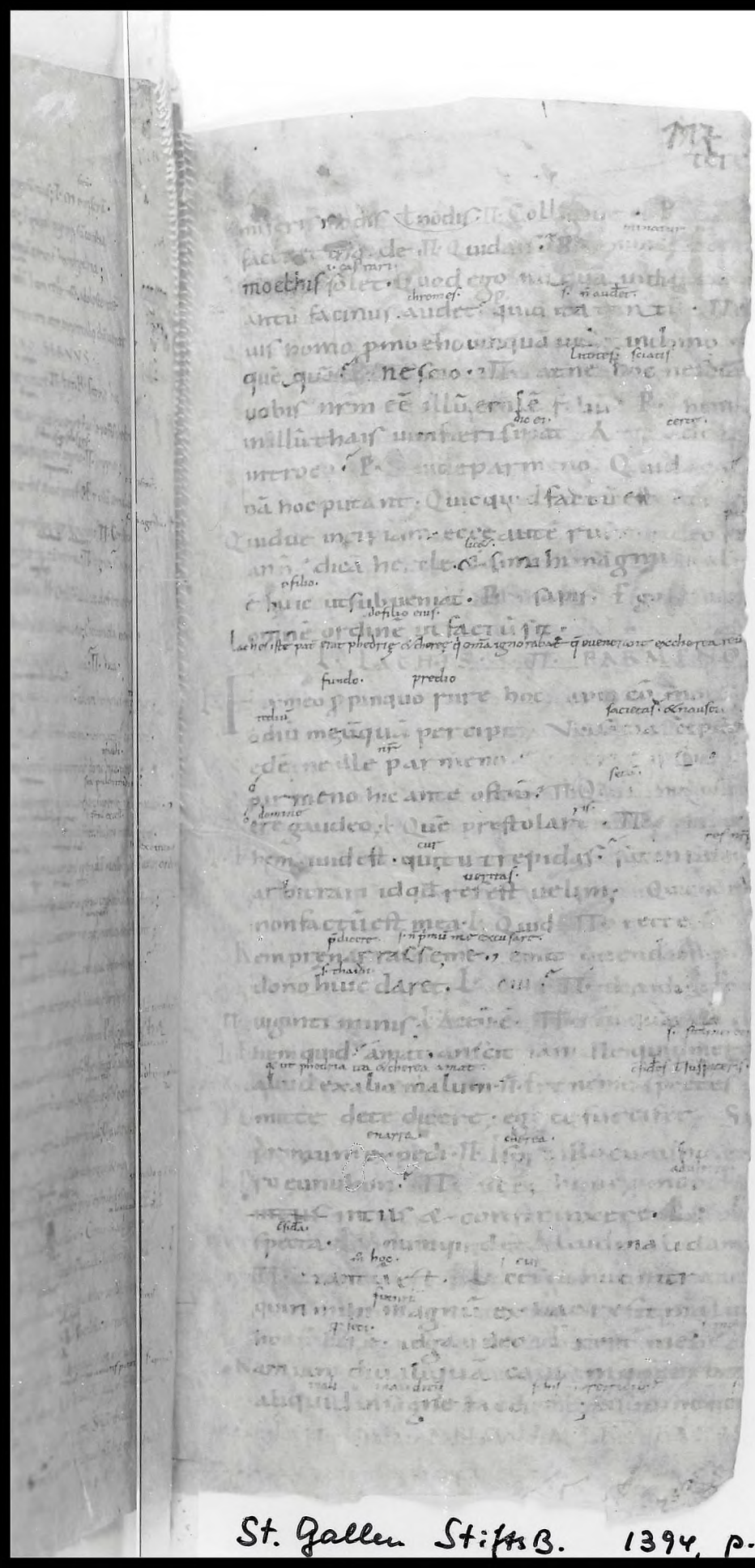

St. Gallen Stiftsb. 1394, p. 117

St. Gallen Stiftsb. 1394, p. 118

St. Gallen. Stiftsb. 1394, p. 119

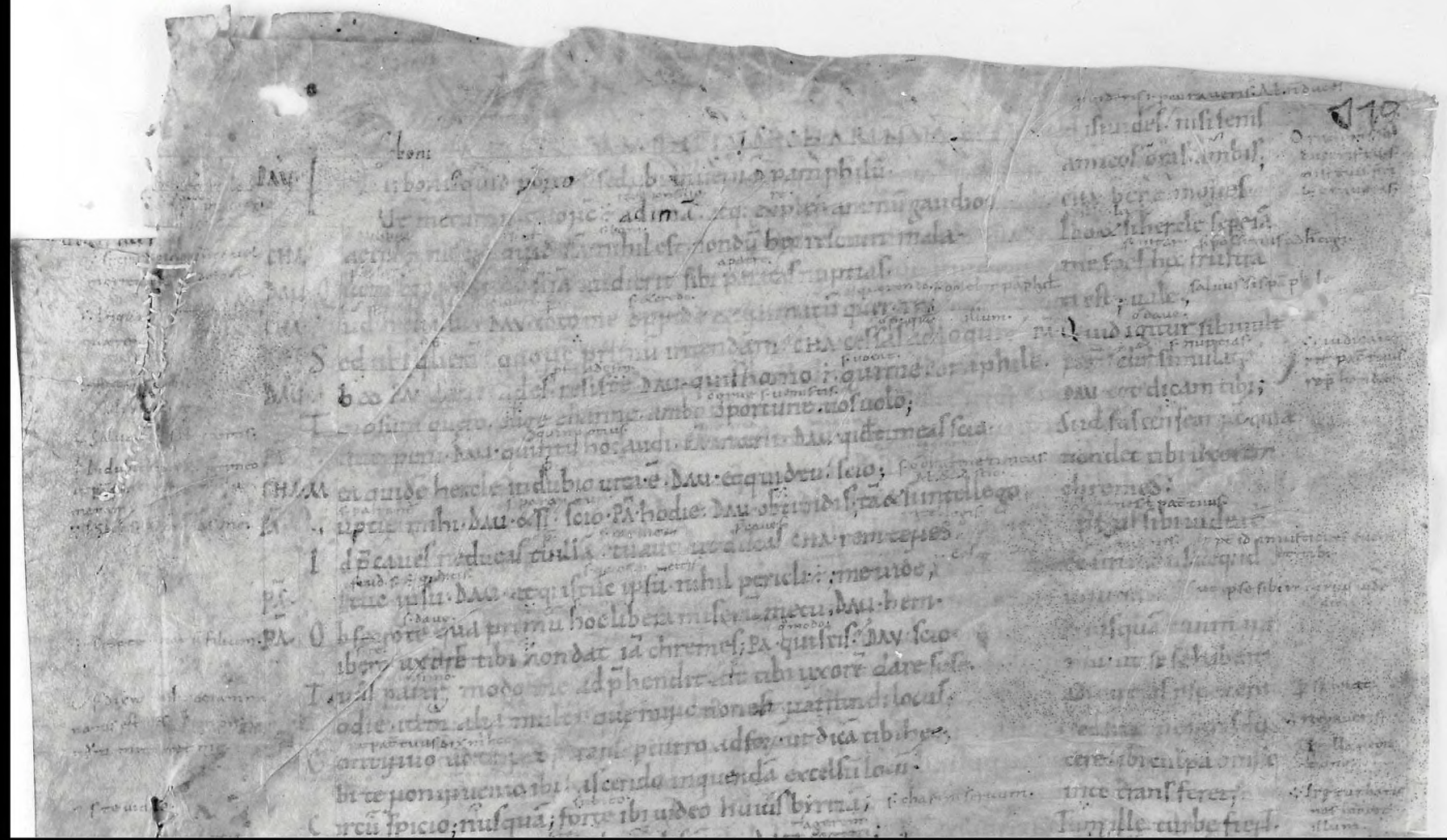

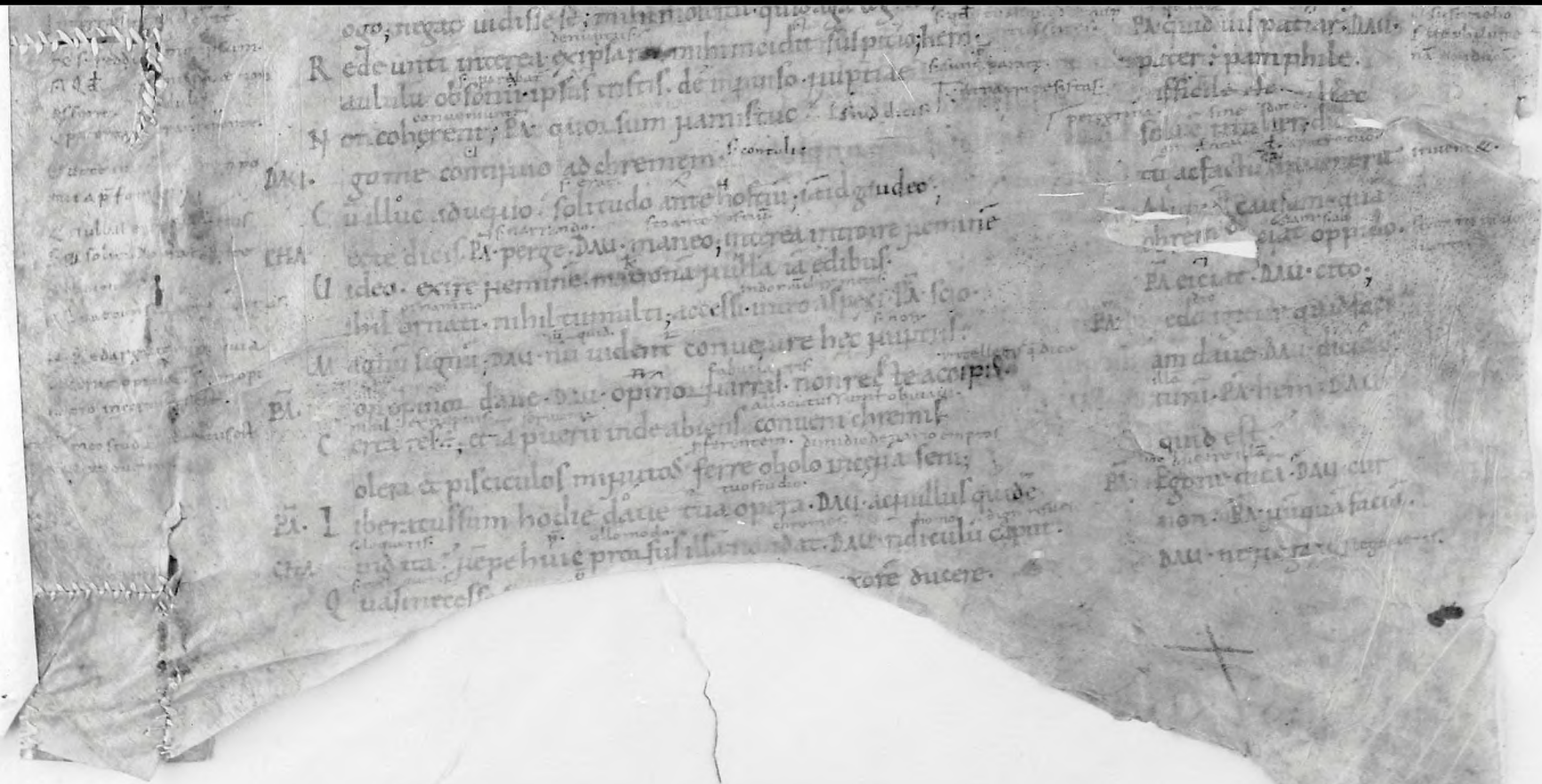

St. Gallen. Stiftsb. 1394. p. 119

St. Gall.
Stiftsbib. 1394
II p. 119

St. Gallen StiftsB. 1394, p. 120

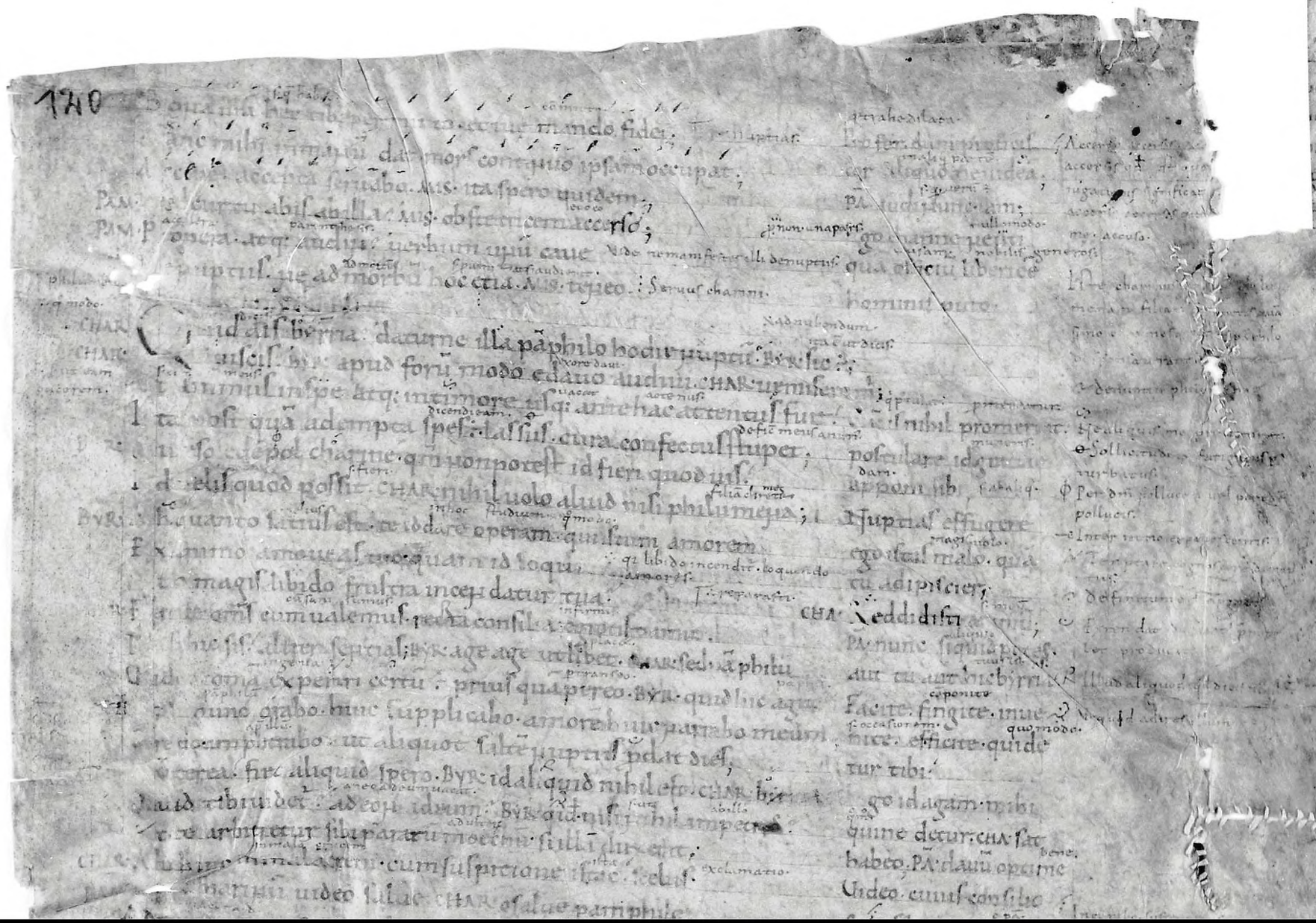

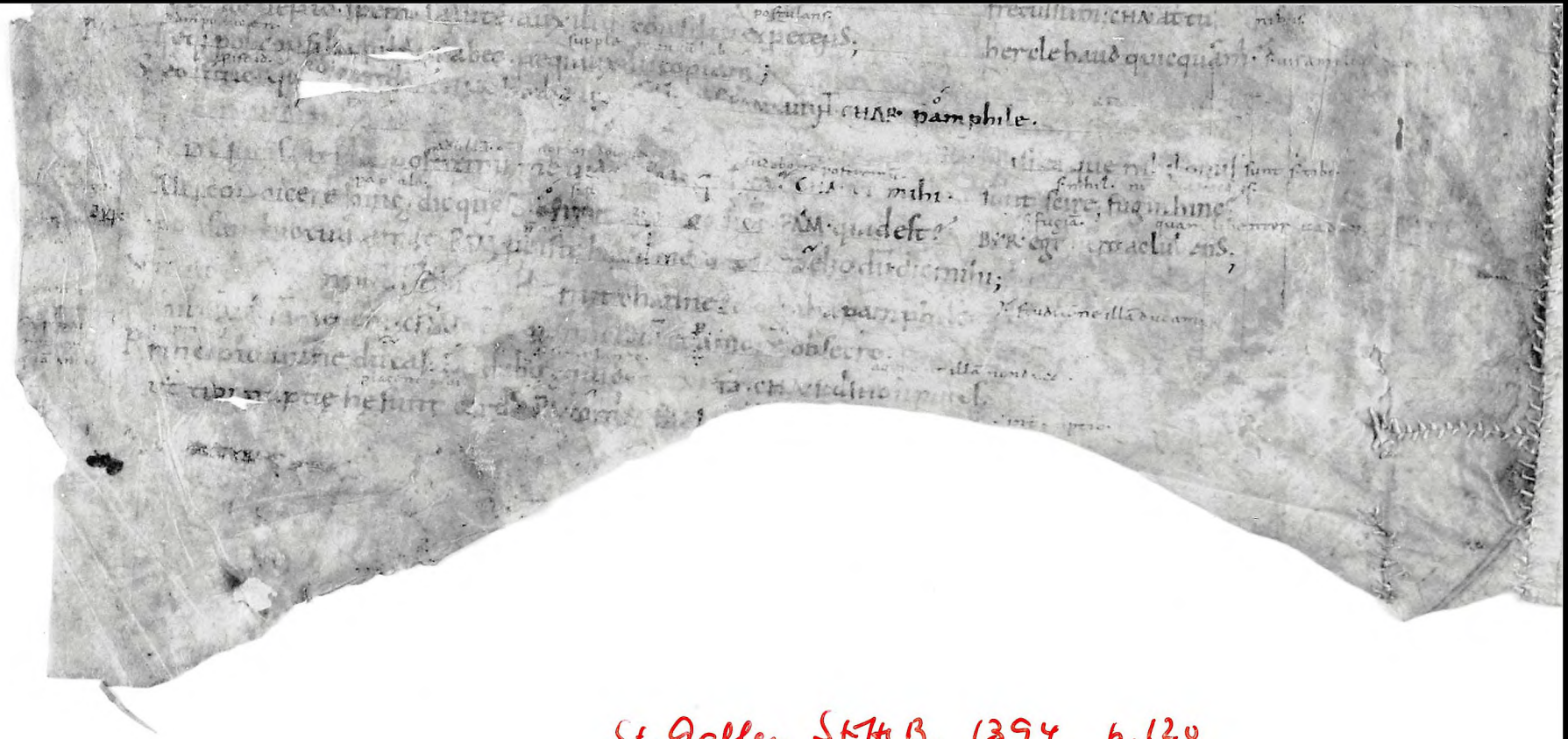

St. Gallen Stiftsb. 1394, p. 120

St. Gall.
SKMB 1394
p. 120